

Referendum 27. decembra

Te dni smo zaključili usklajevalni postopek, ki je sledil javni razpravi po osnutkih materialov o reorganizaciji naše delovne organizacije. Pred nami so sedaj predlogi teh materialov, o katerih bomo na referendumih (v CEO, IPT, TEI in TEN) odločali. Naša odločitev o sprejetju samoupravnega sporazuma o reorganizaciji je sad naših enoletnih razprav o nujnosti reorganizacije, ki naj nam omogoči večjo učinkovitost naših proizvodnih programov. Po pričujočem predlogu naj bi dosegli **večjo povezanost** po navpični smeri od sestavnih delov, naprav — sistemov in kompleksnih sistemov, kot tudi po vodoravni smeri med razskovalnim razvojem, proizvodnjo in prometom. V javni razpravi je predlagana oblika organiziranja dobila polno podporo v naslednjih treh točkah:

- da se izločimo iz dosedanje delovne organizacije
- da organiziramo novo delovno organizacijo (Iskra-SPEL)
- da izvršimo reorganizacijo dosedanjih tozdov (CEO, IPT, TEI in TEN — predvsem zadnjih treh).

Moramo pa tudi ugotoviti, da je bilo veliko dilem o obsegu in številu temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, njih ekonomskem položaju, dejavnosti — programih, medsebojnih povezavah, investicijah, dislokaciji, postopnosti prehoda na novo organizacijo itd. Če ob tem odštejemo nekatere prizvoke skupinske lastniške miselnosti in oportunitizma, so to prav gotovo vprašanja, ki lahko bistveno prispevajo k naši učinkovitosti. Zavajali bi sami sebe in vse sodelavce naše bodoče delovne organizacije, če bi trdili, da smo vse te dileme odpravili. Lahko pa trdimo, da smo dosegli dogovor o razrešitvi teh dilem. Te dogovore, ki so podani v odgovorih na vprašanja in na pripombe, pa bomo v glavnem lahko začeli izvajati šele po uspelem referendumu.

Vse tisto, kar že lahko pripravljamo, pa je že začeto — to so plani za 1979 in naslednje srednjeročno obdobje, mikroorganizacija tozdov in DS SS, samoupravni sporazumi o združevanju dela v DO in tozdih ter med tozdi in DS SS in še nekatere druge stvari. Potrebno je poudariti, da so vsi dogovori doseženi v duhu konstruktivne kritike podanih predlogov s strani vseh sodelujočih — od poslovnih organov, družbenopolitičnih organizacij, članov komisije za izvedbo reorganizacije, članov komisij (CEO, IPT, TEI in TEN) za zbiranje in usklajevanje pripomb, timov za mikroorganizacijo bodočih tozdov, strokovnih služb itd.

Zavedati se moramo, da bo referendum o reorganizaciji samo prvi korak, ki bo odprl proces reorganizacije. Le-ta mora biti življenjska, kar pomeni, da mora biti odraz naših današnjih spoznanj in potreb za

(Nadaljevanje na 2. strani)

Volilna konferenca sindikata SOZD Iskra bo 18. decembra

Pretekli ponedeljek je bila v poslovni stavbi SOZD Iskra v Ljubljani razširjena seja IO KOOS, ki jo je vodil predsednik Jože Čebela. Udeležili so se člani IO KOOS, predsedniki sindikata delovnih organizacij in predstavniki drugih družbeno-političnih organizacij.

V prvi točki dnevnega reda so obravnavali pripravo na letno volilno konferenco sindikata SOZD Iskra in se domenili za njen datum — 18. december letos. Na letni konferenci KOOS bodo poleg novega poslovnika obravnavali še poročilo o delu KOOS, programsko usmeritev delovanja za obdobje 1978–1980 ter kandidacijsko listo organov KOOS SOZD Iskra. Referat o delu v preteklem mandatnem obdobju bo imel njegov predsednik Jože Čebela.

Predsednik je navzoče seznanil tudi s tem, da so predstavniki koordinacijskega odbora pred nedavnim s predstavo republiškega sveta zveze sindikatov usklajeni predlog poslovnika z vsebino statuta Zveze sindikatov Slovenije. Predlog Poslovnika je nato izvršni odbor dal v potrditev osnovnim organizacijam zveze sindikata. Poslovnik v bistvu ohranja enako obliko sindikalne organiziranosti kot doslej, edini novi organ je problemska konferenca. Koordinacijski odbor bo v bodoče ožji, saj bo vsaka delovna

organizacija, ki ima več tozd, vanj delegirala tri delegate, enovite delovne organizacije pa le enega.

Volilne konference sindikata SOZD naj bi se udeležili vsi predstavniki osnovnih organizacij sindikata v TOZD in DO, izvršni odbor sindikata, predstavniki občin in republiški odbor zveze sindikatov kovinske in elektro industrije Slovenije.

Delovna telesa koordinacijskega odbora bodo vnaprej delovala v obliki komisij, vanje pa naj bi kadrovali iste člane kot v predsedstvo. Dolžnost vseh osnovnih organizacij sindikata delovnih organizacij pa je, da izvolijo nov koordinacijski odbor.

V nadaljevanju se je izvršni odbor sprejel tudi predlog, da predlaga delavskemu svetu Iskre, naj začne nemudoma delati komisija za nagrade in priznanja Iskre, delavski svet pa naj bi že takoj imenoval tudi glavni odbor za pripravo dneva Iskre.

Člani koordinacijskega odbora so tudi menili, da bi morali po delovnih organizacijah hitreje sprejemati sporazume, na to naj bi vplivale tudi osnovne organizacije sindikata DO, saj je sindikat nosilec akcij in torej odgovoren za njihovo izvedbo. Menili so tudi, da bi v primerih, ko se delovne organizacije ne držijo rokov za sprejem posameznih dokumentov, morali ostreje ukrepati. Mak

Konferenca o kakovosti v Iskri

V sredo, 6. 12. 1978 so se v Klubu delegatov v Ljubljani zbrali člani kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra, glavni direktorji DO, člani kolegijskih poslovnih organov DO, direktorji TOZD, vodje področij kakovosti, DO in TOZD, predsedniki DS SOZD in DO predstavniki družbeno-političnih organizacij SOZD in DO in številni drugi na enodnevno konferenco o kakovosti v Iskri.

Kakovost je bila že od nekdaj posebna značilnost vseh izdelkov Iskre. Za kakovost so se vselej trudili vsi delavci Iskre, v zadnjem času pa, ko je postal boj za kvaliteto v jugoslovanski proizvodnji eden izmed prvih problemov, pa toliko bolj zaostriamo in poglobljamo prizadevanja na tem področju. O vsem tem in še marsičem drugem je bilo govora na tej pomembni konferenci, o kateri bomo podrobneje poročali v naši prihodnji številki.

OB DNEVU REPUBLIKE

Otvoritev tovarne računalnikov

Na Laborah v Kranju so v petek, 24. novembra odprli novo tovarno za proizvodnjo računalnikov. Nova Iskrina tovarna pomeni konkreten prispevek k uresničevanju naše razvojne usmeritve na visoko produktivno proizvodnjo, ki temelji na visoki stopnji obdelave z visoko strokovno strukturo delavcev.

V tovarni Računalnikov na Laborah že teče proizvodnja računalnikov za telefonske centrale Metaconta, licenčnih računalniških sistemov C 18 in lastnih mikroručunalnikov Iskara 1680. Tovarno Računalnikov bodo postopoma povečevali, prevzela bo predvsem finalizacijo proizvodnje z integracijo računalniške opreme, z načrtovanjem novih sistemov in izdelavo pripadajoče programske opreme.

Slovesnosti ob otvoritvi tovarne računalnikov se je udeležilo veliko gostov, med njimi tudi Roman Albreht, predsednik republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve. Goste so v avli tovarne Telekomunikacij na Laborah sprejeli člani kolegijskega poslovnega organa. Nato je o pomenu proizvodnje računalnikov spregovoril Aleksander Mihev, predsednik kolegijskega poslovnega organa, krajši govor je imel tudi Dušan Reš, direktor tovarne Računalnikov. Predsednik Izvršnega sveta skupščine občine Kranj Drago Štefe je prav tako

poudaril pomembnost proizvodnje računalnikov in pomen naše nove tovarne za uspešen razvoj našega gospodarstva in računalništva nasploh.

Po končani slavnostni otvoritvi so si gostje ogledali proizvodni proces tovarne Računalnikov in Telekomunikacij. Nato so se odpeljali v Savsko loko, kjer je bilo pri tovarni Zvezda polaganje temeljnega kamna na novi most čez Savo. Po slovesnosti je predsednik kolegijskega poslovnega organa Aleksander Mihev priredil za najuglednejše goste kosilo v restavraciji tovarne na Laborah.

Med govorom Marka Bulca na slavnosti v Mokronogu. (k članku na 2. strani)

Slavnostna otvoritev Mikroelektronike med govorom Dušana Pirca.

Otvoritev tovarne mikroelektronike

V petek, 24. novembra je bila zaključena gradnja Tovarne mikroelektronike. Slovesnost ob zaključku gradnje je bila posvečena veliki delovni zmagi Iskre, ki je združila sredstva za gradnjo in proslavi dneva republike. Končano je veliko delo, ki prinaša sistemsko in sodobno rešitev ne le Iskri, ampak vsej slovenski in jugoslovanski elektronski industriji.

Predstavniki Mikroelektronike je najprej pozdravil visoke goste: Milana Kučana, predsednika Skupščine SRS, Romana Albrehta, člana predsedstva CK ZKS, Janeza Vipotnika predsednika ZO ZZB NOV Slovenije prof. dr. Slavka Hodžarja, rektorja ljubljanske Univerze, Igorja Uršiča, člana predsedstva CK ZKS, Maro Žlebnikovo, podpredsednico IS Skupščine SRS, dr. Borisa Zidariča podpredsednika Gospodarske zbornice SRS, zastopnike SOZD Iskra z Jožetom Hujsom na čelu, zastopnike občine Ljubljana—Šiška in vodilne delavce IEZE ter vse zastopnike družbenopolitičnih organizacij in znanstvenih ustanov.

Slavnostni govor je imel predsednik Republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve Roman Albreht. Govor v celoti objavljamo v posebni prilogi današnje številke Iskre.

Direktor Tovarne mikroelektronike Dušan Pirc pa je v svojem govoru razložil pomen in zmogljivosti nove tovarne. Tudi njegova izvajanja objavljamo v posebni prilogi. Jože Hujs, predsednik poslovnega kolegija SOZD Iskra pa je povedal, kaj pomeni pridobitev Tovarne mikroelektronike za Iskro in vso našo elektronsko industrijo. Tudi njegove besede objavljamo v prilogi.

Po zaključku uvodne slovesnosti je z okrašenim ključem odklenil tovarno predsednik Sveta ustanoviteljev Jože Pavlin in vse udeležence povabil, naj si ogledajo proizvodni proces in delovne prostore Mikroelektronike.

Strokovno vodstvo in razlago je prevzel profesor ljubljanske univerze vodja laboratorija mikroelektronike na Fakulteti za elektrotehniko dr. Lojze Trontelj. Z zavzeto in strokovno poglobljeno razlago je vodil goste in Iskraše po vsej „liniji“ nastanka mikrovezja. Razložil je prvo stopnjo nastajanja v razvoju, prenašanje idej na papir, nato pa je na prikazanih slikah in risbah predložil navzočim funkcijo in proizvodnjo mikrovezij različnih oblik in različnega namena uporabe.

Gostje in domači so si zatem ogledali proizvodne prostore in naprave, ki so z zapletenostjo in monumentalnim vgrajenim znanjem na vse naredile močan vtis.

Prav je, da zaključim z mislijo, ki sem jo ujel med uvodno slovesnostjo: „Z mikroelektroniko je doživela elektronika revolucijo, s tovarno mikroelektronike pa so se odprle Iskri nove možnosti, da se obdrži v vrsti najsoodobnejših elektroindustrij na svetu.

FY

Gostje med otvoritvijo tovarne računalnikov.

Zlato odličje sindikatu semiške Iskre

Na podlagi pravilnika o podeljevanju zlatega znaka sindikatov Slovenije

je odbor za podelitev zlatega znaka sindikatov Slovenije na sejah 5. in 23. oktobra 1978 sprejel

sklep

o podelitvi zlatega znaka sindikatov Slovenije v letu 1978.

1.

Zlati znak sindikatov Slovenije (v nadaljevanju: zlati znak) prejmejo v letu 1978 osnovne organizacije Zveze sindikatov Slovenije petih organizacij združenega dela in dvainštirideset sindikalnih delavcev.

Med odlikovanimi petimi OZD je tudi konferenca osnovne organizacije ZSS Iskre — Industrije kondenzatorjev Semič. V obrazložitvi podelitve zlatega znaka sindikatov Slovenije v letu 1978 je zapisano:

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ob 20-letnici položili temeljni kamen za novo tovarno

Ves Mokronog je bil v zastavi, Iskrina zvezda je plapolala v vetru, ko so prihajali gostje v ponedeljek, 27. novembra na proslavo 20-letnice TOZD Elektrolitski kondenzatorji in na polaganje temeljnega kamna za novo tovarno. Pred dvajsetimi leti so s Pržana preselili proizvodnjo elektrolitov v zasilne prostore – v 250 let stare hleve mokronoške graščine. Ves čas so sanjali o primernih prostorih in zdravem delovnem okolju. Zdaj se jim bodo uresničila 20-letna sanje.

Na začetku proslave je predsednik DS TOZD Drago Vitman pozdravil najvišje predstavnike in goste: Marka Bulca – vodjo slovenske delegacije v zboru republik in pokrajin v skupščini SFRJ, predsednika SO Trebnje Toneta Žiberta, zastopnike družbeno-

pore mokronoških Iskrašev za boljši jutri kolektiva Elektrolitov in vse Iskre.

Sledil je kulturni program, ki so ga izvajali člani Slovenskega narodnega gledališča in Mestnega gledališča ljubljanskega. Pesem, vezana in nevezana beseda so naredili na poslušalce močan vtis. Vse umetniško izvajanje pa je izzvenelo v eno samo veliko željo in čestitko: ob 20-letnici TOZD, ob začetku gradnje nove tovarne in ob 35-letnici rojstva nove Jugoslavije.

Po kulturnem programu smo se preselili na bodoče gradbišče novih proizvodnih prostorov pred sedanjo tovarno. Domači šolarji so sredi snežnega meteža zapeli, predsednik SO Trebnje Tone Žibert pa je navdušeno spregovoril o pomenu trenutka, „ko začenjamo gradnjo nove tovarne. Tako izpolnjujemo dvajsetletne želje kolektiva. Tako pripravljamo nova delovna mesta v Mokronogu in tre-

Živeti s knjigo

Kako približati knjigo bralcu, kako dvigniti raven branja in zanimanja za knjigo, kako vplivati na založniške programe – o vsem tem je tekla beseda med razgovorom v uredništvu Cankarjeve založbe, ki so se ga 27. 11. 1978 udeležili predstavniki Iskrine mladine z glavnim urednikom Cankarjeve založbe pesnikom Tonetom Pavčkom. Poskus takšnega srečanja na temo o knjigi je pripravilo naše uredništvo v sodelovanju s Cankarjevo založbo in predstavniki naših mladinskih organizacij. Razgovora so se udeležili Avgustin Ciuha, Boris Mohorovič, Lado Bitenc, Lučka Gartnar, Jože Hauptman in Jože Novak. Žal zaradi slabega vremena niso mogli priti predstavniki mladine iz naših ostalih delovnih organizacij.

Na začetku razgovora je glavni urednik Cankarjeve založbe Tone Pavček navzočim na kratko predstavil založbo, katere glavni temelj v njenem programu predstavlja izdajanje del klasičnega marksizma in leninizma. Ko se je založba kasneje združila s slovenskim knjižnim zavodom, je prevzela tudi njegov program in tako izdaja danes založba najrazličnejša knjižna dela, od marksizma, prek književnih domačih in tujih del, do priročnikov, v njenem programu ni samo mladinskih del.

V nadaljevanju je Tone Pavček obširneje govoril o okvirnem programu Cankarjeve založbe za prihodnje leto ter pri tem opozoril zlasti na dve deli, kot sta to Zgodovina Slovencev in Zakladi Slovenije, v katerem so obdelani vsi arhitektonski spomeniki, spomeniki NOB, redke rastline in živali v Sloveniji, od Prekmurja do Primorja in da delo zajema tudi spomenike zunaj državnih meja, torej celotno slovensko etnično ozemlje. Dalje je govoril o nekaterih izdajah s področja marksizma ter o knjigah iz zbirke Misel in čas, kjer je opozoril zlasti na dve domači deli, in sicer na delo Janeza Staniča „Na križpotjih komunizma“ in Rudija Rizmana „Marksizem in nacionalno vprašanje.“ Tone Pavček je tudi povedal, da sodi Cankarjeva založba med srednje velike slovenske založbe in ima za prihodnje leto v programu izid 51 knjig. V lanskem letu pa je znašal njen bruto produkt približno 10 starih milijard. Opozoril je tudi na velike težave, zavoljo katerih je slovenska knjiga sorazmerno draga in zato tudi težje dostopna najširšemu krogu bralcev. Opozoril je na njihova prizadevanja, kako knjigo poceniti, bodisi z notranjimi subvencijami, bodisi s subvencijami kulturne skupnosti in tako so za prihodnje leto zaprosili za 450 starih milijonov dinarjev subvencij, ki bi jih porabili za pocenitev izdaj marksistične literature in domače književnosti. Dalje je povedal, da je slovenska knjiga rentabilna šele pri nakladi 5.000 izvodov, kar je za naše tržišče sorazmerno visoka številka. Tudi broširana knjiga ni v bistvu dosti cenejša od vezane, znano pa je, da slovenski kupec v glavnem želi imeti lepo in vezano slovensko knjigo.

Zato po njegovih besedah ni dovolj samo imeti knjige, temveč je treba tudi živeti z njo, pri tem pa je ugovoril, da je, žal, bralna kultura pri Slovencih na zelo nizki ravni.

V razpravi, ki je sledila uvodnim besedam, so mladinci iz Iskre poudarili, da bi bilo treba izdajati še več del Nobelovca Hermana Hesseja, da bi bilo potrebno izdajati dela, ki bi obravnavala stalinizem in sploh dileme socialistične graditve v današnjem svetu, in da bi bilo sploh potrebno

med delavci v tovarnah izvesti več anket o tem, kaj bero, kaj si želijo brati in kaj je vzrok, da ne kupujejo, oz. si ne izposojajo knjig.

Tako je ob koncu razgovora prišlo tudi do nekaj konkretnih ugotovitev in sklepov, ki naj bi v prihodnje pospešili zanimanje za knjigo med neposrednimi proizvajalci. Cankarjeva založba je skupaj z Državno založbo Slovenije pripravljena prirediti po posameznih tozdihi manjše knjižne razstave, ki naj bi seznanjale na kraju samem delavce z najnovejšimi izdajami, hkrati pa bi tudi lahko ugotavljali, kaj delovne ljudi s knjižnega področja najbolj zanima. Te razstave bi hkrati omogočile tudi strokovno prodajo knjig, ker bi na njih lahko bralcem in kupcem konkretno svetovali in jih animirali za nakupe ter se tako izognili marsikdaj nevšečnim in nestrokovnim prodajam knjig s pomočjo akviziterjev.

Delovne organizacije in s tem tudi delovni ljudje bi lahko v tem smislu

bolj vplivali tudi na programe naših založb, saj bo potrebno tudi tu podružbljenje knjižnih programov, ki bi jih pravzaprav morali v bistvu pomagati sestavljati bralci sami. Pogovor je tekel tudi o možnosti soizdajanja nekaterih del, kjer bi bila lahko partnerja tako založba kot delovna organizacija.

Razgovor v Cankarjevi založbi je pokazal, da so mladinci iz Iskre pokazali precejšen interes za slovensko knjigo, sedaj pa bodo poskusili vse, da bi v svojih delovnih organizacijah in tozdihi organizirali tako ankete kot razstave najnovejših slovenskih knjig ter si prizadevali med neposrednimi proizvajalci čim bolj dvignati bralno kulturo in zanimanje za knjigo. Seveda so to dolgoročne in nič kaj lahke naloge, vendar je bil prvi korak v tem smislu s prvim razgovorom v Cankarjevi založbi že storjen.

Po razgovoru so si udeleženci ogledali tiskarno Ljudske pravice.

D.Ž.

Zlato odličje sindikatu semiške Iskre

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ta 1.344-članska organizacija povezuje 5 osnovnih organizacij z 80 sindikalnimi skupinami. Pripomogla je, da je delovna organizacija, ustanovljena leta 1951, prinesla v Semič novo življenje. Uspešno je sodelovala pri samoupravnem organiziranju in nikoli ni pozabila delovnih in življenjskih pogojev vseh delavcev. Zagotovila jim je ustrezno prehrano, katere so od leta 1976 deležni tudi učenci in delavci osnovne šole. Delavcem omogoča izobraževanje ob delu in že vrsto let načrtno štipendira učence in študente, skrbi pa tudi za različne dopolnilne tečaje. Nemalo zaslug ima za kulturno, rekreativno in športno življenje – tako svojih delavcev kot vsega kraja. Z obratom v Črnolj, ki so ga dogradili pred petimi leti, so poskrbeli za zaposlitev občanov, ka-

terim je bila to zaradi oddaljenosti in slabih zvez edina možnost zaposlitve. Izredno dobro sindikat sodeluje s krajevno skupnostjo in to sodelovanje zagotavlja uresničevanje vseh sprejetih programov. Tako je Iskra prispevala sredstva za številne objekte – komunalne, kulturne, prosvetne... Za marsikateri kilometer cest, vodovoda, za vrtec, šolo, muzej, samopostrežbo, se lahko prebivalci Semiča zahvalijo tudi dobremu delovanju Iskrinega sindikata. Ta je leta 1962 ustanovil tudi radioklub, v katerem Iskrini strokovnjaki vzgajajo vsako leto nove generacije radioamaterjev in navdušujejo mladino za tehnične poklice.

Dobro delo in zavzetost Iskrinih delavcev ter uspešno družbenopolitično delovanje njihove sindikalne organizacije se odraža v dvigu življenjskega standarda delovnih ljudi in občanov in prispeva, da se Semič in občina Črnolj razvijata in krepijata hkrati s tem kolektivom.

Gostje ob odkritju spominske plošče na gradbišču nove tovarne elektrolitov.

političnih organizacij SRS in občine Trebnje, zastopnike SOZD Iskra Otmarja Zorna, Antona Stipaniča, Miloša Kobeta in Iva Klešnika, glavnega direktorja IEZE Gojmirja Blenkuša, ostale goste in sodelavce.

Prvi je govoril direktor TOZD Elektroliti Tone Hočevar. Nato je slavnostni govornik inženir Marko Bulc orisal težko zgodovino Mirenske doline in pomen tovarne elektrolitskih kondenzatorjev v zgodovini, danes in v bodoče. Oba govora objavljamo v posebni prilogi Iskre.

Zastopnik SOZD Iskra Anton Stipanič pa je razložil velike uspehe Iskre v slovenskem in jugoslovanskem gospodarstvu. Dejal je: „To dokazuje velika pridobitev za vse jugoslovansko gospodarstvo – Tovarna mikroelektronike in Tovarna računalnikov, ki smo ju odprli pred tremi dnevi. To dokazuje tudi v celoti avtomatizirana gorenjska železnica, ki jo odpirajo danes, tudi ta avtomatizacija je večinoma plod dela Iskrinih strokovnjakov in delavcev. Tako se smiselno in vsebinsko vključujemo in izpolnjujemo srednjeročni načrt slovenskega gospodarstva.“

Gojmir Blenkuš, glavni direktor IEZE je predvsem poudaril velike na-

Slavka Šiligoj je odkrila spominsko ploščo na gradbišču nove tovarne v Mokronogu.

banjski občini. Začenja se modernizacija tehnoloških procesov, začenjamo delo, katerega sad bo mehanizirana in avtomatizirana Tovarna elektrolitov, ki bo dajala naši skupnosti dragocen element – elektrolitski kondenzator v velikih količinah, kolektivu pa socialno gotovost.“

Delavka Slavka Sinigoj, ki je zaposlena v mokronoški Iskri od prvega dne, je odkrila spominsko ploščo, ki jo bodo vzdicali na pročelje nove tovarne namesto temeljnega kamna. Spominska plošča bo zgovorna priča veselja ob začetku gradnje novih proizvodnih prostorov in priča dvajsetletne zgodovine TOZD Elektrolitski kondenzatorji.

KF

Referendum 27. decembra

(Nadaljevanje s 1. strani)

danes in bližnjo prihodnost, elastična za sprejemanje novih nalog in programov, pa tudi za opuščanje zastarelih in neperspektivnih. Skratka, že leto 1979 (torej leto uvajanja) nam mora omogočiti 1 milijardo (100 starih milijard) celotnega prihodka. To je naš osnovni cilj, ki nam lahko zagotovi nadaljnji razvoj naših programov v skladu s potrebami oboroženih sil, sil splošnega ljudskega odpora in celotne družbenopolitične skupnosti, kakor tudi zadovoljstvo in srečo nas vseh – delavcev bodoče delovne organizacije ISKRA – SPEL.

Franc Čuk

Predstavniki Iskrine mladine med razgovorom v uredništvu Cankarjeve založbe, ko je tekla beseda o tem, kako približati knjigo bralcu in dvigniti raven branja.

Prof. dr. Alojz Trontelj je gostom razkazal in pojasnil proizvodnjo mikrovezij.

V Portorožu o učinkovitosti in akumulativnosti

V organizaciji teoretične sekcije zveze ekonomistov Slovenije in ob sodelovanju Gospodarske zbornice Slovenije je bilo konec novembra v Portorožu posvetovanje o učinkovitosti in akumulativni sposobnosti gospodarstva, na katerem so priznani strokovnjaki v 27 predavanjih osvetlili problematiko z vseh platí. Predvsem so se lotili štirih področij perečih vprašanj: o uresničevanju družbenega načrta, o družbeni produktivnosti, o akumulativni sposobnosti gospodarstva posebej ter o vprašanju kadrov v zvezi s produktivnostjo.

Razlog za izbor letošnje teme posvetovanja je iskati v dejstvu, da smo v zadnjem času v praksi podjetij pričali nekaterim neugodnim gibanjem prav na področju akumulacije TOZD, zaradi česar je to seveda tudi negativno vplivalo na učinkovitost gospodarstva sploh. Nujno se je torej zastavilo vprašanje, ali gre pri tem za neke pomanjkljivosti na široki narodno-gospodarski ravni, ali za posledice neustreznih sistemskih pogojev in krivde posameznikov.

Referati so se večine vprašanj lotili tako s teoretične kot s praktične strani; najbrž bodo morale še nadaljnje konkretnejše razprave zaključiti rezul-

tate, kajti v poslovanjih in akumulacijah se mora v prihodnje marsikaj spremeniti, izboljšati, če hočemo da bomo sedanje zadrege premagali. Predvsem pa je jasno, da se pojavi človeškega faktorja vselej povezujejo z odgovornostjo in uspehom celotne organizacije združenega dela.

Med referati, ki so izšli tudi v priročni knjižici, naj zato za primer omenimo prispevek prof. dr. Ilije Jurančiča, ki se je pri obdelavi vprašanja kvalitativnega merjenja delovne uspešnosti delavcev pri delitvi sredstev za osebne dohodke ustavil prav pri problemih, ki se pojavljajo pri uporabi kvalitativnega merjenja del uspešnosti v praksi, v organizaciji združenega dela ter podal nekatera temeljna izhodišča za uporabo tega merjenja. Gotovo bo že sam priročnik lahko nudil zanimive odgovore vsem, ki se za tematico posebej zanimajo. Referati so namreč teme obravnavali v širokem razponu, od povsem teoretičnih razmišljanj o perspektivah razvojne preobrazbe slovenskega gospodarstva, prek analize regionalnih razlik v produktivnosti dela ali vloge bank pri povečanju akumulacije do problemov v zvezi s transferom tehnologije in kadrov.

Vse za uspešen izid referendumoma

Pred referendumom za ustanovitev nove Iskrine delovne organizacije posebnega pomena smo naprosili direktorje štirih temeljnih organizacij združenega dela Iskre, ki naj bi tvorile novo delovno organizacijo, naj nam odgovore na tri ista vprašanja o novi DO. Vprašanje smo zastavili direktorju TOZD Center za elektrooptiko dr. Zvonku Krevlju, direktorju TOZD TEN Metodu Kačiču, direktorju TOZD IPT Marku Glihi in direktorju TOZD Elektronika Horjulu Radovanu Vrablu.

Smo tik pred referendumom, ki naj odloči o ustanovitvi Iskrine nove DO namenske proizvodnje posebnega pomena. O tem je bilo veliko razprav, mnenj, želja in hotenj, vendar je nedavna problemska konferenca komunistov vseh štirih Iskrinih tozdov, med katerimi je tudi vaša TOZD, odločno potrdila tako potrebo kot nujnost po ustanovitvi nove DO in načrtovani reorganizaciji. Kaj vidite vi pozitivnega in nujnega v tej reorganizaciji in nastajanju nekaj novega?

KREVELJ: V zvezi z načrtovano ustanovitvijo Iskrine DO namenske proizvodnje bi želeli poudariti, da je CEO pravzaprav kot prva organizacija pred leti nakazala potrebo po vključitvi v tako imenovano namensko proizvodnjo — govora je bilo o možnostih vključitve v ZINVOJ. Vsekakor pa CEO meni, da je enoten nastop ISKRE do JLA pozitiven in nujen.

GLIHA: Misel o organiziranju DO v Iskri, ki bi bila posebno usposobljena za vojno proizvodnjo, je že zelo stara. Še več: tudi organiziranje Zavoda za avtomatizacijo v letu 1960 je v svojem izhodišču slonelo na usposobitvi za tedanji posebni program s področja radarske tehnike in ustreznega računalništva ter avtomatiziranih sistemov za potrebe oboroženih sil. Od tedaj je ostal desetletje živ naslov razvojno-raziskovalne organizacije, ki je od leta 1961 dobila širši koncept. Pred štirimi leti smo prav pred te štiri TOZD zastavili prve organizacijske posege združevanja, kar pa se v okviru tedanje reorganizacije Iskre ni skladalo s konceptom „šestih branžnih DO.“

Nuja narekuje organiziranje nove DO. Neenotnost nas samih, nekje tudi nedorečenost koncepta „združenega dela za posebne namene“, je pravzaprav zavleklo sedanje organiziranje, kar bi že lahko bilo za nami. Program-ska konferenca je pravzaprav osvetlila še nek globlji vzrok: štiri TOZD, ki se z notranjo reorganizacijo opredeljujejo za novo DO, so nekoč bile samostojne DO (Center za elektrooptiko in Inštitut za prenosno tehniko sta bila iz Raziskovalnega inštituta) in v medsebojnih obnašanjih kot v nastopanjih se do neke stopnje še danes tako obnašajo. Nova DO naj bi odnose v združenem delu med novimi TOZD postavila na temeljna izhodišča, kot jih zahteva Zakon in s tem nastopajo nove sile, ki naj v združevalnem procesu v DO dajo novo kvaliteto.

Razprava na programski konferenci je konfrontirala stališča. Sem za oblikovanje takšne DO, ki naj dejansko predstavlja združeno moč, ne le gole seštevke partikularnih interesov. Izgleda pa, da širše politične priprave niso bile zadostne, da aktivne subjektivne sile niso odigrale svoje vloge v polni meri.

VRABL: Pričakujem, da bo organiziranje zaokroženih in enotnih delovnih področij v TOZD omogočilo nemo-

ten razvoj vsake od njih in v največji meri sprostito iniciativnost sodelavcev vsake od njih.

KAČIČ: Misel o ustanovitvi posebne delovne organizacije za namensko proizvodnjo je že stara, a vendar so šele zdaj dozoreli pogoji za odločitev. Razlogi, zakaj se nam takšna odločitev zdi koristna, so naslednji:

- pričakujemo večje možnosti dolgoročne programske povezanosti z JLA, s tem pa tudi enakomernejše pridobivanje naročil
- programska povezanost pomeni tudi ugodnejše pogoje pri pridobivanju investicijskih virov
- povezava z JLA zahteva določeno organizacijsko prilagojenost temu pomembnemu kupcu predvsem na področju kontrole, kvalitete, kalkulacij
- vključujemo se (časovno in vsebinsko) v postopek reorganizacije, ki ga, skladno z ZZZ izvajajo sedanja matična delovna organizacija Elektromehanika. Ta reorganizacija je nujna posledica izjemne rasti in afirmacije, ki so jo doživeli skoraj vsi proizvodni programi (od l. 1974 naprej v okviru Elektromehanike). Lahko celo trdimo, da bi bila prav zaradi afirmacije in zaradi programov določena organizacijska sprememba nujna v vsakem primeru, kar pomeni, da Iskra tako delovno organizacijo potrebuje tudi sama zaradi sebe.

Ali ste v vaši TOZD storili dovolj in vse, da bi delavce temeljito in odkrito seznanili, oz. informirali o vsem, da bi se na referendumu lahko dobro obveščeni pravilno opredeljevali?

KREVELJ: Menimo, da je zelo obširna in — kakor je bilo na mnogih mestih čutiti — odmevna razprava kolektiva CEO o elaboratu in predlogu SaS-a DO SPEL nedvomno pokazala, da smo sodelavce temeljito informirali z namenom, da dosežemo pozitiven izid referendumoma.

GLIHA: V TOZD IPT v zadnjih dveh letih ni bilo nastopanja, predvsem na zborih delovnih ljudi, kjer ne bi bilo delavcem pojasnjen smoter predvidenega združevanja v DO in strateški cilji, ki jih Iskra pričakuje v prihodnosti. Organiziranost raziskovalno-razvojne dejavnosti v okviru samostojne TOZD je bila na mestu, saj je trajno deloval sinergičen učinek delovanja množice strokovnjakov različnih specializiranih področij. Neposredna proizvodnja, predvsem v TOZD TEL in TOZD TEN pa so bila sposobna hitrejšje absorpcije in reprodukcije v proizvodnji, ker kadrovske, predvsem pa organizacijske, niso bile sposobne realizacije v časovnem in kvalitetnem oziru. Padajoča gospodarska moč v bazi je narušila zato sistem osvajanja novih programov in zato je nujno potrebno zamenjati celotno družbenoekonomsko osnovo med delavci, ki zaokrožujejo reprodukcij-ski proces: od načrtovanja novih pro-

gramov, raziskav in razvoja, osvajanja in izvajanja proizvodnje do usposobitve, do nujenja širših inženirskih projektov. Zato je za sedanji čas primerna celotna reorganizacija, pri čemer se bo CEO vključil postopoma šele v letu 1979.

VRABL: O pripravi na reorganizacijo smo večkrat razpravljali, vendar vse do zadnjega časa v obveščanju nismo bili dovolj konkretni, ker marsikaj še ni bilo jasno, npr. vključitev sodelavcev v skupne službe ali položaj osnovnih delavnic iz naše sedanje TOZD. Poskušamo zamujeno nadoknaditi.

KAČIČ: Da bi nameravano reorganizacijo lahko izpeljali, smo letos vložili ogromno dela v pripravo materiala za referendum, že pred tem pa v razne analize, preverjanje variant, iskanje rešitev, ki bi bile sprejemljive za vse bodoče partnerje.

V septembru je vzporedno z akcijo za formiranje delovne organizacije stekla tudi akcija za načrtno reorganizacijo sedanjih TOZD tako, da smo dali sredi oktobra celotno gradivo v obravnavo kolektivom.

Gradivo smo obravnavali na 9 delovnih zborih; pojasnjevanje v manjših skupinah je omogočilo, da je bil pogovor sproščen. Menim, da tako zavzetega in tvornega obravnavanja gradiva že dolgo nismo doživeli. V razgovoru se je oblikovalo precej dobrih predlogov za dopolnitev predloženih materialov, številna vprašanja pa kažejo na zavzetost kolektiva v razpravi in obvezujejo, da nanje odgovorimo in ustrezno dopolnimo elaborat. Vprašanja v veliki večini primerov namreč ne pomenijo le neke „ravednosti“ ali sitnarjenja, pač pa vzpodbujajo, da dorečemo tisto, kar smo v precej hudi časovni stiski ponekod le nakazali, ali predvideli.

Kaj pričakujete od nove DO namenske proizvodnje posebnega pomena, ki zagotovo pomeni organiziranost v duhu ZZZ, glede na najnovejšo tehnologijo in potrebo po tovrstnih izdelkih?

KREVELJ: V smislu naših predhodnih hotenj pričakujemo učinkovitejšee nudenje kompleksnih sistemov našim oboroženim silam — kar se CEO tiče seveda s področja elektronike in laserske tehnike.

GLIHA: Smo v fazi dokončavanja ali razvoja mnogih pomembnih programov. Ocenjujem, da smo v prelomnem obdobju, ko lahko pričakujemo v bodoče strm vzpon proizvodnje, količinsko gledano, še bolj pa s stališča bistvene posodobitve programov. To bo omogočilo, da bomo izpolnjevali ne samo potrebe, ki jih od Iskre zahteva armada in drugi veliki sistemski uporabniki telekomunikacijskih sistemov v državi, marveč da bomo nastopili kot pomemben izvoznik. Pri tem ni potrebno gledati izvoz skozi sušenje dolarjev, temveč tudi kot prisotnost Iskre v Jugoslaviji na svetovnem trgu, ki bo zmožna nastopa s sodobnimi sistemi in napravami na ravni svetovnih zahtev. Gre torej za kvalitetnejši premik, ki naj Iskri v svetu potrjuje njeno veljavo.

Za dosego vsega tega pa bo potrebno dosti znanja, trajnega ustvarjalnega dela, vsesplošne zavzetosti, vlaganj v posodobitev in razširjanje proizvodnih zmogljivosti in kjer se sklone krog v stalnem potrjevanju nekoč tradicionalne Iskrine kvalitete in poslovne solidarnosti!

VRABL: Nova DO pomeni gotovo osnovo za hitrejši razvoj in širjenje

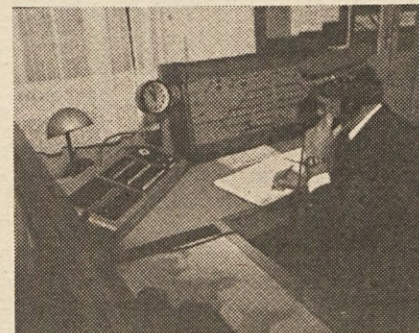
proizvodnje profesionalne elektronike na že sedaj obravnavanih, pa tudi popolnoma novih področjih uporabe. KAČIČ:

Ustanovitev posebne delovne organizacije za proizvodnjo sistemov profesionalne elektronike na področju prenosa in laserstva pomeni v prvi vrsti afirmacijo tega programa v SOZD Iskra in nudi pogoje, da se organiziramo tako, kot ta proizvodnja zahteva.

Sodobna avtomatika na progi Ljubljana — Jesenice

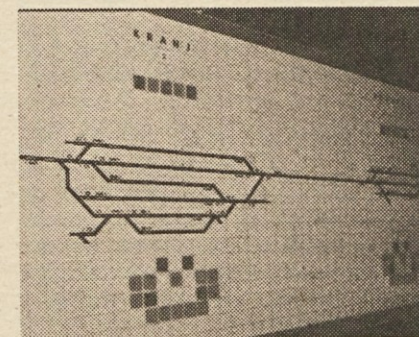
V ponedeljek, 27. novembra so v počastitev Dneva republike in 25-letnice samoupravljanja na železnici dali v promet avtomatiziran progovni odsek med Ljubljano in Jesenicami.

Na slovesni vključitvi je zbranim spregovoril predsednik Skupščine SR Slovenije Milan Kučan, ki je med drugim dejal: „Rad bi posebej naglasil, da je zmaga, ki jo slovimo danes zmaga vsega našega samoupravnega združenega dela, ki je lahko upravičeno ponosno nanjo. Zato skupaj s slovenskimi železničarji delim neprikrito zadovoljstvo nad dobro opravljenim in pomembnim delom. Varnost v železniškem prometu opredeljujemo kot integralni del samoupravljanja in najširše družbene samozasčite, zavedajoč se, da gre za zavarovanje ljudi in v upravljanje zaupane družbene lastni-

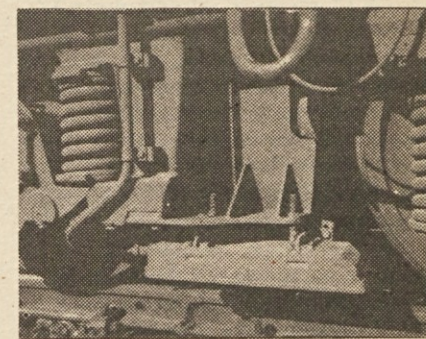
Vlakovni odpravnik pri delu.

ne, tega temelja samoupravljanja in oblasti delavskega razreda. Danes odprti modernizirani del magistralne proge Ljubljana—Jesenice, je skupaj z vrsto drugih ukrepov in naporov slovenskih železničarjev prav rezultat te skrbi in odgovornosti. Postopna elektrifikacija, postavitev avtomatskega progovnega bloka za zavarovanje vlakov na progi, vgraditev naprav za avtomatsko zaustavljanje vlakov in avtomatskih zapornic ter možnost daljinskega upravljanja na celotnem odseku te proge, povečuje varnost prometa do najvišje možne meje, izključuje vpliv človeških napak, hkrati pa zagotavlja veliko večjo propustnost in izrabo te najbolj obremenjene proge v naši državi! Taka sodobna oprema zahteva in omogoča bistveno

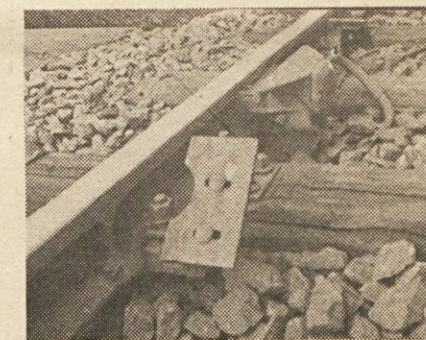
Kontrolna plošča s tirno sliko.

Ponuja se nam torej možnost, da ob tej priložnosti odpravimo nekatere organizacijske pomanjkljivosti sedanjih TOZD (povezava prodaje — razvoja — proizvodnje) in v organizaciji nove DO poudarimo specifičnost naše proizvodnje, nujnost vlaganj v razvoj, predvsem na projektiranju in prodaji sistemov ter posebno skrb za kakovost izdelkov, ki v znatni meri služijo potrebam pomembnega kupca — JLA.

Lokomotivni magnet — avtostop.

odgovornejši odnos do dela, večjo samoupravljalško disciplino in več kontrole, železničarjem pa še posebej zahtevne posege, ki jih narekujejo vse večja obremenitev in gostejši promet, večja zahtevnost dela in nova transportna tehnologija in ki so jim lahko kos le ob sodobnejših tehniških sredstvih, strokovnem znanju in usposobljenosti. Urejena, sodobna proga omogoča končno tudi učinkovitejši spopad z demagoško miselnostjo, da je delovna disciplina in zavedno podrejanje zahtevam delovnega procesa v nasprotju s pravicami in položajem samoupravljalca, oziroma omogoča uveljavitev zavesti, da prav samoupravne pravice zahtevajo vrsto odgovornosti do sodelavcev v procesu dela in upravljanja in do družbene skupnosti, ki je železničarjem zaupala v upravljanje tako pomemben del družbene lastnine. Ta zahtevni tehnični in finančni projekt, ki je progo od Jesenic do Ljubljane kot prvo v okviru

Kontakt cestnega prehoda.

slovenskega železniškega gospodarstva moderniziral do najvišje stopnje in jo tako uspešno vključil v mrežo evropskih železnic, je bil omogočen na podlagi združevanja sredstev in dela delavcev temeljnih organizacij združenega dela v okvirih SIS za železniški in luški promet. Naj spomnim še to, da je v družbenem dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1978-80 zapisano med drugim tudi to, da se bo železnica razvijala tako, da bo železniški promet postajal najpomembnejši nosilec

(Nadaljevanje na 4. strani)

DUŠAN ŽELJEZNOV

(67)

TITO V ISKRI

Tudi tistega petka, 5. septembra 1975 je bil lep jesenski, sončen dan, ko je predsednik Tito obiskal ljubljanski Litostrojo ob njegovi 25-letnici samoupravljanja že sedmič. Kot vedno, je Tito s svojim sprevstvom prispel na to slovesnost natanko ob 11. uri dopoldne. Sprejem je bil izredno prisrčen in spontan, sam pa sem si iz takratnega Titovega nagovora delavcem Litostroja najbolj zapomnil naslednje njegove besede:

„Zdaj pa se moram spomniti tudi časov, ko sem pred 63 leti delal v tovarni. To so bile pravzaprav barake in ne poslopja. Delal sem pri malih turbinah. Kot mlad mehanik sem stružil medeninaste lopate turbin. Delovne razmere so bile zelo težavne, prostori so bili zelo zadržljivi in tesni, pa prah in slabe plače. Delali smo po dvanajst ur na dan.

Ko danes gledam to veliko podjetje, ki svoje izdelke prodaja skoraj po vsem svetu, se ne morem načuditi. Take izredne in lepe uspehe smo dosegli v socialistični Jugoslaviji zato, ker smo socialistične države in ker smo razvijali samoupravljanje.

V Jugoslaviji imamo veliko modernih tovarn. Po mojem mnenju je tehnologija v naši industriji na visoki stopnji. Prizadevali si bomo, da bomo to tehnologijo še bolj izpopolnili, da

bomo prodajali po svetu še boljše blago. Danes smo navezali zelo široko sodelovanje z mnogimi državami Afrike, Azije, Evrope, Amerike in drugimi.“

Precej zapiskov mi je ostalo v beležnici tudi iz razgovora, ki ga je imel kasneje predsednik Tito s kakimi 120 delavci Litostroja in ko je beseda tekla zelo sproščeno, neformalno in duhovito. Tudi med tem pogovorom se je Tito, kot vedno, razvnel, kar sipal je svoje duhovite domislice, potem pa spet resno opozarjal na različne pomanjkljivosti in probleme našega vsakdanjega življenja, ko je, na primer, dejal, da bi bilo potrebno več discipliniranosti. Ne smemo dopustiti, da imajo proizvajalci izgubo, tisti pa, ki prodajajo, da bi visoko služili na škodo proizvajalcev.“ Ali pa glede produktivnosti, „da je pri nas najvažnejše, da bi dvignili produktivnost dela. To je tesno povezano z organizacijo in z notranjimi odnosi v podjetjih. Povečanje produktivnosti dela je bistven pogoj tudi za zmanjšanje inflacije.“

Sam pa sem kot novinar tako-le zabeležil ta obisk za mariborski Večer, kjer je v soboto, 6. septembra 1975 izšlo na prvi strani pod naslovom „Plodovi samouprave“ naslednje moje poročilo:

„Predsednik republike Tito je bil včeraj najdražji gost na velikem slavnostnem zborovanju ob 25. obletnici samoupravljanja v ljubljanskem Litostroju. Delovni ljudje tega giganta so ga pozdravili tokrat že sedmič.

Praznovanje se je začelo s slavnostno sejo delavskega sveta, na kateri je predsednik sveta Leopold Nadlišek spregovoril o dolgi delovni zgodovini kolektiva, ki je leta 1947 izdelal prve proizvode, danes pa izvaža turbine in drugo težko mehanizacijo

kar v štirideset dežel sveta, med njimi v številne dežele v razvoju in tako pomaga ustvarjati temelje njihove industrializacije.

Na svečanosti je član sveta federacije Franc Leskošek-Luka eden izmed pobudnikov in ustanoviteljev Litostroja, podelil zaslužnim članom kolektiva priznanja in odlikovanja predsednika Tita.

Natanko ob enajstih dopoldne je na ploščad, kjer so Litostroji postavili simbolično spominsko obeležje v obliki lopatice Peltonove turbine na podstavku, prispel predsednik Tito. Spremljal ga je predsednik predsedstva SRS Sergej Kraigher, pozdravil pa so ga France Popit, Mitja Ribičič, Roman Albreht in številni drugi republiški, mestni in občinski politični in javni delavci, zbrane množice Litostrojcev in več tisoč ljubljancev. V kratkem nagovoru je predsednik Tito najprej dejal, da so ga izredno ganili sprejem, zborovanje in vse, kar je Litostrojo dosegel. Čestital je kolektivu ob 25. obletnici zelo uspešnega samoupravljanja in obudil spomine, ko je sam pred 63 leti pomagal delati majhne turbine, toda v popolnoma drugačnih okoliščinah kapitalističnega izkoriščanja, ko so bile delovne razmere neprimerno težje, delovni dan dolg 12 ur, plače pa izredno nizke.

Po odkritju spomenika so si visoki gostje ogledali proizvodne dvorane, kjer se je predsednik Tito zelo zanimal za izdelke in stroje. Ob koncu obiska mu je generalni direktor Litostroja Marko Kržišnik izročil spominsko plaketo, ki simbolizira spomenik v Litostroju.“

Sodobna avtomatika na progi Ljubljana — Jesenice

(Nadaljevanje s 3. strani)

prometnih storitev, predvsem v transportnih težkega in masivnega blaga, pri prevozih najdaljše relacije "in v tranzitu!"

KAKO SO POTEKALA DELA IN KAKŠEN JE BIL PRISPEVEK ISKRA-AVTOMATIKE?

Enotna proga Ljubljana-Jesenice, v skupni dolžini 65 km, predstavlja eno od najbolj obremenjenih in važnih prog na področju Železniškega gospodarstva Ljubljana in celotne mreže JŽ. Je magistralna proga in povezuje preko ostalih prog na JŽ srednjo Evropo z deželami Bližnjega vzhoda. Leta 1964 je bila elektrificirana in usposobljena za večje hitrosti in vleko težjih vlakov. Vendar pa stare, dotrajane mehanične in elektromehanične signalnovarnostne naprave in telegrafskotelefone naprave niso več ustrezale zahtevam sodobnega železniškega prometa glede delovnih zmogljivosti, predvsem pa zaradi povečane gostote prometa, večjih hitrosti vlakov, zaradi uvedbe elektrovlake in uporabe novih vozniških sredstev. Tako smo po programu začeli postopno vgrajevati sodobne signalnovarnostne in telekomunikacijske naprave. Začeli smo v Ljubljani z rekonstrukcijo postaje, izgradnjo otočnih peronov in nove centralne postajalnice na Vilharjevi cesti za upravljanje prometa iz centralnega mesta. Dela smo nadaljevali na progi Ljubljana-Jesenice, nato na ostalih glavnega prometnega križa Slovenije.

Nove, sodobne signalnovarnostne in telekomunikacijske naprave imajo pri odvijanju železniškega prometa veliko vlogo, ker zagotavljajo:

- večjo varnost prometa
- večjo propustnost in prevozno moč postaj in prog
- povečanje komercialnih hitrosti vlakov
- zmanjšanje števila prometnega osebja in s tem zmanjšanje tako imenovanega „človeškega faktorja“ zmogljivosti
- manjše stroške poslovanja

AVTOMATIZACIJA

Postaje na progi Ljubljana-Jesenice so v celoti zavarovane s sodobnimi elektrorelejnimi signalnovarnostnimi napravami tipa SL te I 30 po licenci ISKRA-SEL, ki omogočajo, da vlakovni odpravnik sam preko komandne mize v prometnem uradu postavlja popolnoma zavarovane in signalizirane vozne poti za vožnjo vlakov na postajah.

AVTOMATIZACIJA CESTNIH PREHODOV

Cestni prehodi preko železniške proge v nivoju so avtomatizirani, saj jih vlak sam pri vožnji vključi in izključi, oziroma jih vključijo istočasno in v odvisnosti s postavljenim voznim potjo, če se nahajajo v postajnem območju.

AVTOMATSKI PROGОВNI BLOKI

Popolno zavarovanje vlakov na odprti progi med dvema postajama in povečano propustno moč enotne proge za 30 % ali 120 vlakov dnevno smo dosegli z avtomatskimi progovnimi bloki. Le-ti omogočajo razdelitev medpostajnih odsekov na vmesne prostorne odseke dolžina ca 2000 m ter zavaruje obe smeri s prostornimi signali. Vlaki tako pri vožnji sami avtomatično krmilijo signale na progi in omogočajo pravilno zaporedje voženj v določenih smereh. 65 km proge je tako razdeljena na 26 prostornih odsekov.

AVTOSTOP NAPRAVE

Služijo za avtomatično zaustavljanje vlakov in delujejo v primeru, če bi strojevodja prepeljal signale, ki so v legi „previdno“ ali „stop“. Sestavljene so iz lokomotivskega in progovnega dela. Progovni del pa predstavlja tirni magnet, ki ga je potrebno vgraditi pri vseh signalih na progi, ki v odvisnosti od signalnega znaka aktivira pripadajočo lokomotivni del. Le-ta pa sproži kontrolo hitrosti vlaka ali hitro zaviranje.

Avtomatizirana hidroelektrarna Formin obratuje

V soboto, 25. novembra, so Dravske elektrarne Maribor praznovalе dan republike z otvoritvijo nove hidroelektrarne Formin.

Slavnostna govornika sta bila Maks Redjko, direktor Dravskih elektrarn Maribor in Andrej Verbič, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije. Tov. Bole Tone, član predsedstva SRS je delavcem Dravskih elektrarn Maribor izročil red dela z rdečo zastavo, s katerim jih je odlikoval tov. Tito. Po kulturnem programu je Mirko Jelenko, vodja izmene v HE Mariborski otok, prerezal trak in tako simbolično predal hidroelektrarno Formin v obratovanje.

Vloga HE Formin

Hidroelektrarna Formin je osma in tako zadnja dravska hidroelektrarna v Sloveniji. Sestavljajo jo naslednji objekti:

- bazen med Ptujem in jezo Markovci s 4.200.000 m³ koristne prostornine,
- jez Markovci s 6 pretočnimi polji, vsako s segmentno zapornico in krovno zaklopko na hidravlični pogon in s skupno pretočno zmogljivostjo 4200 m³/s,
- 8,5 km dolgi dovodni kanal med jezo Markovci in strojnico Formin
- strojnica Formin z dvema agregatoma s kaplanovima turbinama in dežnikastima generatorjema,
- 8,5 km dolgi odvodni kanal med strojnico Formin in Ormožem.

Hidroelektrarna Formin z močjo 112 MW in letno proizvodnjo 5800 GWh predstavlja pomemben delež v bilanci slovenskega elektrogospodarstva. Z izgradnjo HE Formin je zaključena dravska veriga hidroelektrarn v Sloveniji, ki zdaj s skupno močjo 531 MW in letno proizvodnjo 2500 GWh predstavlja dobro tretjino celotne proizvodnje električne energije v Sloveniji v letu 1978.

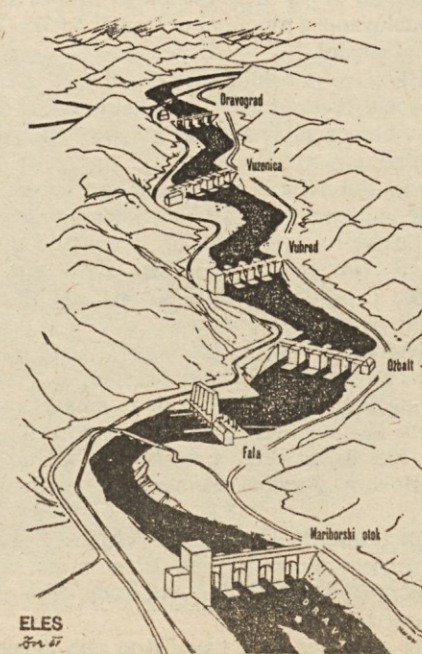
Izgradnja HE Formin

Hidroelektrarno Formin naj bi po prvotnih načrtih pričeli graditi kot nadaljevanje hidroelektrarne Zlatoličje, ki je pričela obratovati v letu 1968. Tako bi se močno pocenila gradnja in omogočilo vsklajeno obratovanje vseh hidroelektrarn na Dravi. Žal pa je bila odločitev o gradnji HE Formin sprejeta šele leta 1973 in tako so v letu 1975 stekla pripravljala in glavna gradbena dela na vseh objektih: bazen, jez, dovodni in odvodni kanal ter strojnica.

Izvajanje gradbenih del je prevzel Gradis s sodelavci, turbini je izdelal Litostroj, generatorja Rade Končar, hidromehansko opremo in žerjave Metalna, Iskra pa je dobavila opremo za lokalno avtomatizacijo in daljinsko vodenje elektrarne. Glavni projektant je bil Inženirski biro elektroprojekt Ljubljana, montažna dela je izvajala Hidromontaža, Maribor, sodelovale pa so še številne druge delovne organizacije.

Kot zanimivost navedimo, da je bila HE Formin med izvajanjem zemeljskih del največje jugoslovansko gradbišče. Na gradbišču je tedaj delalo okrog 900 delavcev, skupna moč vseh gradbenih strojev pa je bila okoli 60 MW, kar je več kot polovična moč celotne elektrarne. Če bi ves izkopani material naložili na kamione in jih postavili v vrsto, bi bila kolona dolga 12.000 km.

Hidroelektrarna Formin je bila praktično zgrajena v 3 letih, kar je izredno kratek rok, ki je tudi v tujini praviloma precej daljši. Prvi agregat se je prvič zavrtil 2. februarja 1978, na omrežje pa je bil priključen 2. junija 1978. Drugi agregat so zavrtili 21.

Risba hidroelektrarn na Dravi.

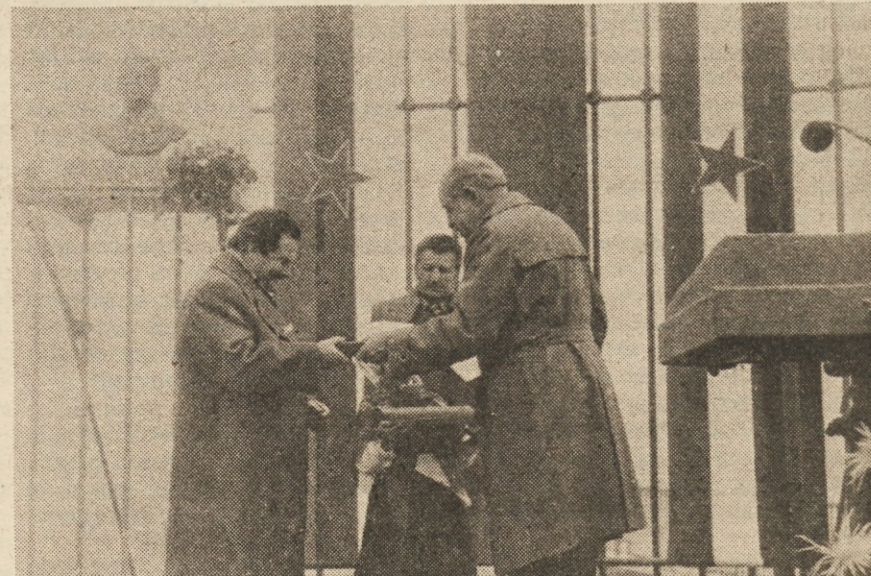
septembra in končno priključili na omrežje 27. oktobra 1978.

ISKRIN DELEŽ

Pri izgradnji HE Formin je imela Iskra pomemben delež, saj so ji Dravske elektrarne Maribor zaupale dobavo opreme za lokalno avtomatizacijo in daljinsko vodenje.

Iskra je z Dravskimi elektrarnami podpisala osnovno pogodbo julija 1975, vendar se je pogodbeni obseg na osnovi projektov glavnega projektanta IBE z aneksom v marcu 1977 več kot podvojil. Po končanem obračunu bo skupna Iskrina dobava za HE Formin znašala okoli 56.000.000,00 din.

Iskra je skupaj s kooperanti dobavila naslednjo opremo: dva avtomata za zagon in zaustavitev agregatov, zaščito agregatov in daljnovodov,

Član predsedstva SRS Tone Bole je kolektivu Dravskih elektrarn izročil državno odlikovanje.

signalizacijo stanj in alarmov, razvod in avtomatiko pomožnih pogonov, razvod enosmerne napetosti, usmernike in pretvornike, naprave za pozicioniranje zapornic, merilnike pozicije zapornic in vodostajev, električne merilne pretvornike in števec, komandno ploščo, skupinski regulator jalove moči, opremo za lokalno obdelavo in števec, komandno ploščo, skupinski regulator jalove moči, opremo za lokalno obdelavo.

Vsa oprema deluje pravilno in že zdaj obratuje elektrarna avtomatsko. Poleg vzdrževalne ekipe je na elektrarni le operater, ki sprejema telefonska povelja glavnega dispečerja v Mariboru in jih preko komandne plošče posreduje avtomatskim napravam v elektrarni. Ko bo čez nekaj let zgrajen nov dispečerski center pri Mariborskem otoku, bo celotna hidroelektrarna Formin daljinsko vodena iz tega centra. Tako bodo izpolnjeni pogoji za koordinirano obratovanje in optimizacijo celotne verige hidroelektrarn na Dravi.

Vodenje celotnega posla, projektiranje opreme za lokalno avtomatizacijo in daljinsko vodenje ter preskušanje in sodelovanje pri spuščanju

Slavnostni govornik je bil predsednik GZS — Andrej Verbič.

opreme v obratovanje so izvedli sodelavci komercialnega področja Avtomatike.

Proizvajalci opreme pa so bili: v Avtomatiki TOZD TELA, Lj. TOZD Napajalne naprave, Novo mesto, TOZD PCT, Ljubljana, izven Avtomatike pa TOZD ATC, TOZD IPT, Iskra Elektromehanika Inženiring mer. reg. tehnike Kranj, Iskra Instrumenti Otoče, ter kooperanti oz. zu-

Direktor Dravskih elektrarn Maks Redjko med govorom.

nanji dobavitelji: Inštitut Nikola Tesla Beograd, Elektrovod Ljubljana, Elektromehanika — Mojskerc Franc, Siemens, Rittmayer in drugi.

Poudariti velja, da je Iskra kljub začetnim kasnitvam pri podpisu pogodbe in zagotovitvi plačil zaradi investitorjevih finančnih težav le uspešno dobavila vso opremo v takšnih rokih, da delo na objektu nikoli ni stalo. Poleg drugih sta se gotovo najbolj izkazala ing. Ebner in dipl. ing. Dragojevič, ki sta s svojim večmesečnim delom na samem objektu pripomogla, da se je vsa Iskrina oprema dopolnila, preskusila in uspešno spustila v obratovanje.

Na koncu bi želeli povzeti enoten zaključek vseh izjav slavnostnih govornikov in številnih poročevalcev: „HE Formin smo zgradili v rekordnem času, na osnovi lastnega znanja in z lastnim delom, saj je iz uvoza samo 2 % celotne opreme.“

Ponovno smo dokazali, da smo v Jugoslaviji sposobni sami zgraditi celotno hidroelektrarno. Pri gradnji hidroelektrarne Formin je tudi Iskra dokazala, da je sposobna izdelati in dobaviti celoten sistem za lokalno avtomatizacijo in daljinsko vodenje hidroelektrarne. Ta uspeh ji odpira vrata in jo hkrati obvezuje pri modernizaciji obstoječih ter pri izgradnji številnih novih hidroelektrarn v Sloveniji, v Jugoslaviji in v svetu.

Boštjan ŠKORJAK, dipl. ing.

DOPISUJTE V ISKRO

Dan republike je dan, ki ga navadno praznujemo z novimi delovnimi zmagami in uspehi v našem delu. Letošnji dan republike smo s kopico takšnih pomembnih dogodkov proslavili tudi v Iskri — z odkritjem tovarne mikroelektronike na Stegnah in tovarne računalnikov v Kranju, nadalje z vzdavo temeljnega kamna za novo tovarno elektrifikacijo v Mokronogu. Pomemben je delež Iskre tudi pri avtomatizaciji železniške proge Ljubljana—Jesenice in hidrocentrale na Dravi. Medtem ko danes na prvih starih straneh poročamo o teh dogodkih, na 5. — 9. strani objavljamo govore slavnostnih govornikov.

Govor Romana Albrehta

Spoštovane tovarišice, spoštovani tovariši, dragi Iskraši,

Najprej mi dovolite, da se iskreno zahvalim za pozornost, ki ste mi jo Iskraši izkazali s tem, da ste me povabili na svečano otvoritev dveh novih Iskrinih tovarn.

V tem vidim predvsem vaše priznanje družbenopolitičnim dejavnikom v naši slovenski družbi za naše napore, ki jih vsi skupaj vlagamo, da bi delavci v združenem delu čim bolj uspešno obvladovali svoje delovne, razvojne in družbene naloge in da bi bili kos tudi najtežjim strokovnim, ekonomskim in družbenim zahtevam, ki jih moramo premagovati, in da bi jih premagovali s čim manj truda, v čim krajšem času, s čim manj tavanja, nerodnosti, spodrsiljav in stran poti.

S skupnimi močmi, z znanjem in bogatimi izkušnjami, z dobro voljo in družno kulturo samoupravnega sporazumevanja in dejavnostjo vseh institucij našega sistema socialističnega samoupravnega združenega dela, smo očitno vsak dan že bolj kos, da uspešno opravljamo svoje delo, da smo vsak dan bolj gospodarsko učinkoviti in samoupravno demokratični.

V tem je naša trdnost in sposobnost, da uspešno delamo in razrešujemo tudi na videz najbolj zapletene zadeve, ki so polne najrazličnejših nasprotij, ki se objektivno porajajo. To pa uspevamo, ker vse zadeve razrešujemo tako, da iščemo skupni imenovalec različnim interesom po samoupravno demokratični poti v okviru družbeno lastninskih odnosov. Pri tem se temeljito zavedamo, da ni možno dobro uresničiti nobenega interesa, če bi ga skušali uresničiti na škodo drugega, mimo in neodvisno od lastnega dela in rezultatov lastnega, skupnega združenega in celokupnega družbenega dela.

Tudi novi Iskrini tovarni v Stegnah in na Laborah, ki bosta z današnjo svečano otvoritvijo začeli obratovati, sta plod ustvarjalnega dela v naši družbeni stvarnosti, v kateri so vsi družbeni dejavniki usmerjeni k ustvarjanju pogojev za čim uspešnejše ustvarjalno delo vseh potencialov združenega dela.

Zato se novo zgrajenih Iskrinih tovarn veselimo in smo nanje upravičeno ponosni in v Iskraši in vsi, ki vidimo v teh dveh tovarnah nov konkreten delovni uspeh delavcev, to je nove proizvodne sposobnosti in nov uspeh delavske tvornosti v pogojih socialističnega samoupravljanja.

Zaradi tega mi dovolite, da ob tej otvoritveni svečanosti izrazim iskreno zahvalo in zaslužen priznanje vsem delavcem, ki so gradili ti dve tovarni in ju usposobili za obratovanje. Zahvala in priznanje vsem, ki so izboljšali in obdelali proizvodni program, vsem, ki so izdelali načrte zanj, vsem, ki so tovarno gradili in izdelali odnosno oskrbeli njuno funkcionalno opremo, vsem, ki so s svojim delom bedeli nad graditvijo tovarn in zagotavljali njen tok, vsem, ki so prispevali iz ustvarjenega dohodka sredstva, ki so v njih materializirana. Vsem gre zaslužen priznanje za delo, živo in minulo, ki so ga vgradili v tovarni. In še posebej za privrženost naši delavski, socialistični samoupravni stvari, v kateri so črpali moč in sile, da so uspešno premagovali vse težave, ki so združene s tako graditvijo, težave iskanj, negotovosti, zapletov in podobno, kar vse terja predanost delu, dobre živce, delovno zagretost in nešteto prečutih noči in kup samoodpovedi. Vse to zmorejo ljudje, ki vedo, da grade zase, za domovino delavcev in delovnih ljudi.

Uspeh ustvarjalnega dela, ki ga predstavljata novi Iskrini tovarni, pa ima še posebno družbeno in ekonomsko vrednost. Ona je v družbeno ekonomskem značaju proizvodnje, za katero sta novi tovarni usposobljeni. Tovarna na Stegnah za proizvodnjo mikro-

elektronike, tovarna na Laborah pa za proizvodnjo računalnikov.

Ne bi vas rad ob tej otvoritveni svečanosti utrujal z opisovanjem vseh družbeno-ekonomskih pomembnosti proizvodnje, za katero sta usposobljeni novi tovarni. Kljub temu pa mi dovolite, da vendar omenim vsaj tri. Omenil jih bom zaradi tega, ker je po mojem globokem prepričanju prav z njimi možno najtesnejše in najotipljivejše osvetliti družbenoekonomsko vrednost dela, ki ste ga opravili z izgraditvijo teh dveh novih tovarn.

Proizvodnja teh dveh tovarn temelji na znanju delavcev, ki bodo v njih delali in na znanju delavcev, ki bodo omogočali njihovo neposredno ustvarjalno delo.

Družbenoekonomske in strokovne tehnične analize tovrstne proizvodnje v sodobnem svetu povedo, da se v njih drastično zmanjšuje delež materialno fizične proizvodnje. Zmanjšuje se v korist sistemskega znanja ter znanja, ki je potrebno za uporabo sistemov.

Izgradnja teh dveh tovarn je torej konkreten prispevek, ki daje materialno podlago procesom v sodobni slovenski družbi, v kateri se zelo strmo povečuje izobrazbena in strokovna raven delavcev in povečuje del višje in visoko usposobljenih delavcev. Na tem objektivnem dejstvu temelji tudi naša razvojna usmeritev k strukturalni preobrazbi naše proizvodnje, ki v velikem delu še temelji na fizičnem delu delavcev pri strojih in neredko celo na čistem fizičnem gaštvu, to je k proizvodnji, ki bo vse bolj temeljila na znanju delavcev v njej.

Ti dve tovarni sta konkreten prispevek k stvarnem uveljavljanju te razvojne usmeritve, predstavljata njeno stvarno materialno podlago. In v tem je posebna družbeno-ekonomska vrednost tovarn, ki ste ju zgradili.

Razvoj tovrstne proizvodnje bo posledje nedvomno krenil pri vas in v celotni naši družbi še z večjim zamahom.

Prav zaradi tega pa kaže ob današnjem svečanem trenutku opozoriti na revolucionirajoči vpliv teh procesov v razvoju materialne proizvodnje na obstoječe razmere, v katerih se trenutno formirajo strokovni delavci pri nas.

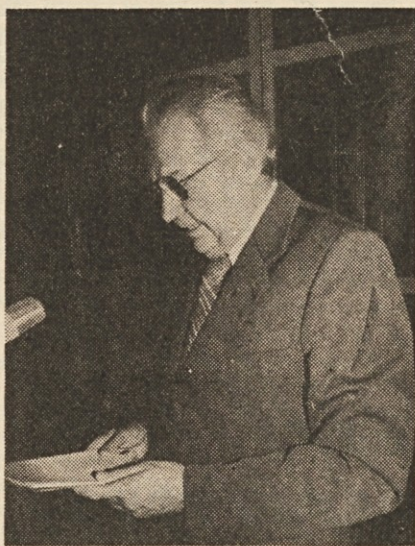
Zelo resno kaže opozoriti vsaj na štiri razsežnosti tega vpliva.

Nadaljnji razvoj bo terjal dinamično povečevanje števila ustreznih strokovno tehničnih delavcev. Trenutne razmere niso zadovoljive, še manj pa zadovoljuje razvojna dinamika.

Sedanje razmere terjajo, da skupaj odgovorno razmislimo zlasti tri temeljne zadeve: materialno podlago za strokovno izobraževanje in način ter stopnjo izrabe te podlage, zmogljivosti izobraževalnih potencialov in celoten splet družbenoekonomske motivacije za tovrstno strokovno usmeritev.

Dveh zadev se moramo do dobra zavedati. Delavcev teh strokovnih profilov ni možno formirati v takoiimenovanih „šnelzider kurzhin“. Formiranje teh strokovnih profilov je stvar, ki terja svoj čas, trdo študijsko delo in stalno izpopolnjevanje znanja v procesih dela, ki se delavci vanje vključujejo. Prav tako pa bi bilo družbeno in ekonomsko pogubno zanašati se na to, da si jih bodo posamezne organizacije pridobile s tem, da jih bodo „speljale drugim“. S takim prelivanjem delavcev iz ene v drugo organizacijo se skupni strokovni potencial prav nič ne poveča. Ustvarijo pa se razpoke, ki jih zlasti sebično razpoloženi posamezniki in posamezne tehnokratske skupine praviloma izrabijo za razne umazane rabote, ki omogočajo, da posamezniki, posamezne skupine ali posamezne organizacije iz njih potegnejo materialne koristi, ne da bi dejansko s svojim delom prispevale k povečanju produktivnosti svojega in skupnega združenega dela.

Analize strokovnjakov iz proizvodnje

Roman Albreht je bil slavnostni govornik ob otvoritvi tovarne Mikroelektronike.

resno opozarjajo, da kaže temeljito reformirati tudi študijske programe in sam študij zasnovati tako, da bo strokovnega delavca usposobil, da bo kos delu v proizvodnji in da se bo znal tudi v proizvodnji nadalje usposabljeni v skladu z dinamiko znanja, ki je na tem področju naglašeno prisotna. Po strokovnih ugotovitvah v elektronski proizvodnji inovacija ni več slučaj, občasna zadeva, ampak je redna sestavina dobrega proizvodnega dela in pogoj, da držimo korak s tempom tehnološkega razvoja. Naravnost impresiven je podatek za dosednji način razmišljanja o veku ekonomsko tehničnega zastarevanja proizvajalnih zmogljivosti in proizvodov, ki pove, da se je vsako desetletje po drugi svetovni vojni življenjska doba tehnologije in proizvodov elektronske zmanjšala na približno eno polovico dobe iz preteklega obdobja.

V tem pogledu se bomo morali vsi skupaj usposobiti, da se bomo na področju študija radikalnejše in bolj učinkovito osvobodili vseh spon, ki nas ovirajo pri naših skupnih naporih, da bi strokovni študij v polnem smislu „edil strokovnim zahtevam revolucionirajoče materialne prakse. Odkrito si moramo povedati tudi to, da se neredko pri tistih, ki se pod zunanjim bliščem elitističnega monopola nad znanjem upirajo sleherni preobrazbi študija, ki jo terja družbeni razvoj, zelo pogosto skriva dejansko lastna nemoč ustvarjalno slediti novim znanjem in jih znanstveno osmišljati. Znanje nima meja. Človekova ustvarjalnost pa se izraža prav v tem, da vedno znova posega naprej, da odkriva nova znanja in da jih uporabno osmišlja.

Podatki o razpoložljivem strokovnem potencialu govorijo, da je v pretežni večini razdrobljen po posameznih organizacijah in v dobršni meri vpet samo v njihovo tekoče delo.

Temeljna slabost takega stanja je, da strokovni delavci niso v zadostni meri delovno vključeni v strokovne obdelave posameznih temeljnih strokovnih nalog na področju tehnologije in strateško razvojnih vprašanj. Inovacija pa je postala, kot pravijo strokovnjaki, bistvena trajna sestavina reprodukcijskega procesa.

Strokovne in družbeno ekonomske naloge, ki se v zvezi s tem postavljajo pred združeno delo, praviloma terjajo, da povežemo razpoložljive strokovne potenciale pri strokovnem opredeljevanju nalog in pri njihovem razreševanju in da neprestano združujemo potrebna materialna sredstva, ki so za tako delo potrebna. Praviloma, nobena proizvajalna celica sama zase in samo s sredstvi iz svojega družbenega dohodka ne more biti uspešno kos tem nalogam.

Podružbljenost sredstev za proizvodnjo na področju elektronske je dosegla tako raven, da ji uspešno lahko sledi samo združeno delo, ki je sposobno ustrezno združevati živo in minulo delo.

Prebral sem podatek, ki pove, da vlagajo v sodobnem svetu v raziskave in razvoj na področju elektronske med 8 in 10 odstotki vrednosti njene proizvodnje. V Iskri se gibljejo ta vlaganja na ravni, ki je približno polovico manjša. Ob tem podatku pa sem prebral tudi podatek, da v drugih deželah polovico vloženih sredstev preskrbi država, integralno združeno delo pri nas pa samo 10 odstotkov.

Ti podatki nas zavezujejo k razmišljanju. Potrebno jih je proučiti z nekaj vidikov. Ali je v tem eden objektivnih vzrokov, da kljub velikim naporom, ki jih vlagajo delavci v proizvodnji elektronske in razvoj tehnologije, vendar zaostajamo z izsledki lastnega raziskovalnega in razvojnega dela za razvojem elektronske v svetu? Ali ni v tem eden izmed vzrokov, da je strokovni potencial razdrobljen? Ali ni v tem eden izmed vzrokov, da objektivno zamujamo za potrebami našega združenega dela po proizvodih takoiimenovane profesionalne elektronske, a na podlagi domače proizvodnje? Ali ni v tem eden izmed vzrokov, ki ustvarjajo vzdušje družbene nestrpnosti in s tem pogoje, da bomo pod pritiskom takega vzdušja skušali zadeve reševati „na horuk“, po „bližnjici“, na način, ki bi se nam dolgoročno gledano lahko in ekonomsko in družbeno grdo maščeval.

Nesporno dejstvo, ki pa ga odkrivajo ti podatki, pa je, da pri gospodarjenju z družbenimi sredstvi v združenem delu, še ni v zadostni meri prisotna družbena odgovor-

nost vseh, ki razpolagajo z družbenimi sredstvi, to je s svojim in družbenim minulim delom, do reševanja nekaterih temeljnih družbeno razvojnih nalog, ki smo si jih v skladu z razvojno strategijo opredelili v družbenem planu.

Ponovno bi rad povedal, da se dosežena stopnja podružbljenosti dela v proizvodnji elektronske in podjetniško vrtičkarstvo, ki je ujeta v mreže podjetniške lastninske miselnosti in podjetniške proizvodno poslovne avtarkije, med seboj izključujeta, da je med njima nemogoče zgraditi kakršno koli koristno sožitje.

Sklep, ki izhaja iz tega dejstva, je, da bomo kos razvojnim nalogam, ki smo se jih lotili uresničevati in katerih uresničevanje je naš ekonomski in družbeno razvojni imperativ, le pod pogojem, če bomo veliko uspešnejši in učinkovitejši pri samoupravnem združevanju potencialov živega in minulega dela, ki z njimi razpolaga naše združeno delo, za uspešnejše razreševanje razvojnih nalog.

To pa terja od vseh nas, od vsakega delavca v združenem delu, od vsake celice združenega dela, od vseh organizacij, ki so med seboj delovno, proizvodno, poslovno ali interesno povezane, da se v večji meri kot doslej usposobimo za združevanje živega in minulega dela. Drugače povedano, to terja od nas, da se z večjo mero občutka odgovornosti, ki izvira iz delavčeve pravice dela z družbenimi sredstvi in iz medsebojne povezanosti in odvisnosti delavcev v združenem delu in njihove odgovornosti do vseh delavcev v naši družbeni skupnosti, usposobimo za tako samoupravno sporazumsko gospodarjenje in uporabo živega in minulega dela, da bomo s skupnimi silami uspešno razreševali družbeno razvojne naloge v proizvodnji, od katerih uspešnega reševanja je odvisen kvalitativni napredek družbene produktivnosti vsake celice združenega dela.

Prav to pa je, družbeno razvojno gledano, objektivno merilo upravljalске zrelosti delavcev v združenem delu in materialna sila, od katere je odvisna trdnost samoupravnih odnosov. In prav pri teh prizadevanjih najpogostejše zadevamo na odpre z dveh strani. Na odpre posameznikov in skupin, ki kratkovidno povezujejo interese posameznih organizacij združenega dela s proizvodnjo, ki ni več sposobna omogočiti delavcem, da bi dosegli raven družbene produktivnosti, da bi ustvarjali zadosten dohodek, da bi v danih pogojih in v skladu s potrebami, ki se oblikujejo na doseženi ravni družbene reprodukcije zadovoljevali vse svoje potrebe na področju osebne in skupne porabe, razvoja in družbene porabe. Na odpre tistih, ki svoje gospodarsko ravnanje še povezujejo s prakso, ki ustreza družbenoekonomski logiki podjetniškega profita, in ne družbenosti dohodka, in raznim oblikam podrejanja dela drugih in pridobivanja dohodka, mimo in neodvisno od lastnega dela, delovnega prispevka in dejanske ustvarjenega dohodka.

S temi pojavi se bomo morali v bodoče veliko bolj radikalno spoprijeti in jih onemogočiti. Sicer hrome učinkovitost združenega dela prav pri ključnih, strateških nalogah. Temu pa bomo kos samo pod dvema pogojevama. Če bomo družbeno ekonomsko preobrazbo odnosov v združenem delu vodili in uresničevali neposredno pri urejanju konkretnih odnosov pri delu in gospodarjenju. To je pri vsakem konkretnem združevanju dela, pri vsakem delovnem, proizvodnem, poslovnem ali interesnem povezovanju in urejanju odnosov, ki so povezani s predmetom skupnega dela. To pa zahteva, da se spustimo z ravni samo najnačelnjega družbenega opredeljevanja odnosov, ki se zadovoljuje le s pisanjem različnih samoupravnih sporazumov in velikokrat sploh ne seže do dejanske prakse. Posplošena določila v samoupravnih splošnih aktih zadržujejo preobrazbo na ravni take posplošenosti, ki pušča dejansko samoupravno prakso, da teče po svoje, ker je s svojo posplošnostjo niso sposobni usmeriti v preobrazbene tokove. In drugič, če preobrazbe odnosov ne bomo prepuščali upravno administrativnim sestavam združenega dela in posameznikom, ampak se bomo bolj kot doslej zavzeli, da bodo preobrazbene tokove dejansko vzeli v roke vsi delavci, ki združujejo svoje delo na najrevolucionarnejših sredstvih za delo v sodobni proizvodnji. Le-ti so neposredno pod objektivnim pritiskom visoko podružbljenih sredstev, ki terjajo razvitejšo raven združevanja živega in minulega dela na družbeno lastninski podlagi, v zameno pa nudijo neomejene možnosti za povečevanje družbene produktivnosti vsake celice združenega dela in družbenega dela v celoti.

Ob tem naj rečem še to: Nobena posebna modrost in sposobnost ni, če tisti, ki jih njihova medsebojna povezanost, odvisnost in odgovornost pripelje za mizo sporazumevanja, pa ugotove, da obstajajo med njimi razlike v neopredeljenih interesih in se ob tej ugotovitvi preprosto razidejo, ne da bi se potrudili najti skupni imenovalec različnim interesom v skupnem delu. Prav tako ni nobena modrost, če se tisti, ki so sedli za mizo sporazumevanja, zakopjejo vsak za koloke svojega konkretnega interesa in se toliko časa prepirajo med seboj, da se skregajo. Take modrosti je sposobna vsaka vaška potovka ali predmestna klepetulja in spletkarica.

Modrost in sposobnost sporazumevanja se kaže v doseženem sporazumu, ki daje podlago, da napravimo korak naprej v združevanju živega in minulega dela, da napra-

vimo korak naprej v izpeljavi novih družbeno lastninskih prvin v medsebojnih odnosih, da napravimo korak naprej pri povečevanju doseženega dohodka od skupnega dela. Pri tem se je ravnati po naši ljudski modrosti: z veliko malih korakov se pride daleč naprej.

Nikdar pa ne smemo niti za trenutek pozabiti, da je zadnja karta vseh posameznikov in skupin, ki bi si še radi ohranili kakršenkoli monopol v združenem delu, kakršnokoli obliko podrejanja in izkoriščanja dela drugih in možnost pridobivati dohodek mimo in neodvisno od lastnega dela, delovnega prispevka in rezultatov dela, v tem da vnašajo razdore med tiste, ki naj bi se zaradi delovne, proizvodne, poslovne ali interesne povezanosti in odvisnosti sporazumevali o zadevah, ki jih povezujejo in o medsebojnih odnosih, da jim potiskajo v roke izhodišča za sporazumevanja, v katerih se za samoupravnim naličjem skrivajo kratkoročni, sebični, podjetniško lastninski interesi, ki sporazumevalcem vežejo roke, sporazumevanje pa potiskajo v slepo ulico.

Ob naših skupnih naporih, da bi okrepili strokovni potencial živega dela v proizvodnih dejavnostih, kot je proizvodnja elektronske, ki sloni pretežno na znanju delavcev bomo morali temeljito proučiti nekatere težnje, ki se uveljavljajo v praktičnih odnosih v združenem delu, ki niso dobre. Take kot so opozarjajo na resne napake v mehanizmu družbeno ekonomske motivacije za delo.

Zelo širok razmah je dobila praksa, da dobi delavec za približno enak kvantum dela v skupnih službah, ob normalnem opravljanju delovnih nalog, praviloma občutno višji osebni dohodek, kot ga dobi delavec za enak kvantum dela, ki dela v neposredni proizvodnji. To je trend, ki družbeno razvednotuje proizvodno in vsakršno vrsto proizvodnji. To je trend, ki družbeno razvednotuje proizvodno in vsakršno vrsto pojav, katerega družbeno ekonomske korenine moramo v združenem delu najodločnejše iztrgati.

Podatki govorijo, da velika večina delavcev, ki se izobražujejo ob delu, ne nadaljuje z izobraževanjem v svojem poklicu odnosno za delo v proizvodnji, da bi si izpopolnili znanja, delovne spretnosti, razširili raven znanja in strokovnega obzorja za uspešnejše delo v procesih dela v materialni proizvodnji ali drugih družbenih dejavnostih, ki so proizvodnemu delu potrebne, ampak si pridobivajo nova znanja, da bodo prešli na opravljanje upravnih in administrativnih stro-

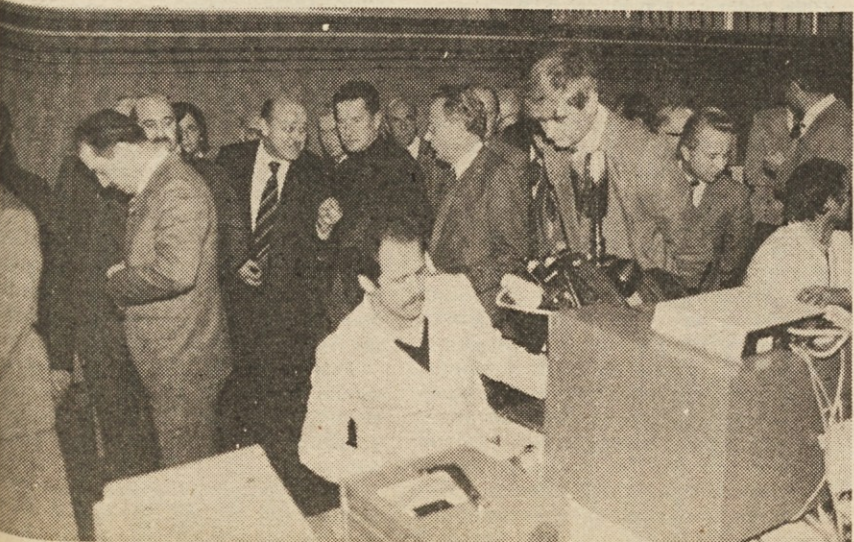
Predsednik Sveta ustanoviteljev Jože Pavlin je z okrašenim ključem odprl tovarno Mikroelektronike.

kovnih del, to je, da se bodo prekvalificirali, kot pravimo v vsakodnevnem žargonu, za opravljanje dela izven procesov prekvalificirali, kot pravimo v vsakodnevnem žargonu, za opravljanje dela izven procesov

Podatki govorijo tudi o tem, da se razmerje med delovnim potencialom, ki opravlja upravno strokovna in administrativna dela, na eni strani, in delovnim potencialom, ki ustvarja predpogoje za proizvodno delo, za nemoteno odvijanje proizvodnih in poslovnih procesov, ki ustvarjalno pripravljajo strokovno podlago za samoupravne odločitve, ki zadevajo nadaljnji razvoj uveljavljanja prvin dohodkovnih odnosov in nadaljnje delovno, proizvodno, poslovno in interesno povezovalje delavcev itd., na drugi strani, v mnogih primerih poslabšuje na škodo ustvarjalnega dela, ker se močno povečujejo upravna in administrativna dela.

Tudi ti trendi v notranjem formiranju delovnega potenciala združenega dela so in družbeno in ekonomsko slabi. Razvoj in uporaba sodobne tehnike in tehnologije terjata splošen napredek strokovne ravni delavčeve proizvajalne osebnosti. Istočasno pa terjata premik pomembnega dela združenega dela v tehnokonomsko družbene dejavnosti. Tako okrepitev delovnega potenciala v tehnokonomskih družbenih dejavnostih je pogoj za to, da bi organizacije združenega dela zmogle držati korak z razvojem proizvajalne osnove svojega dela, da

(Nadaljevanje na 6. strani)

Gostje med ogledom proizvodnje mikrovezij.

Govor Romana Albrehta

(Nadaljevanje s 5. strani)

bi jo produktivno in gospodarno uporabljale in tudi same razvijale.

V omenjenih slabih trendih je tudi vzrok, da se organizacije združenega dela, vsaka za sebe in skupaj za tiste segmente reprodukcije, v katerih so med seboj povezane in odvisne, ne lotevajo dovolj sistematično temeljnih razvojnih vprašanj, da se jih ne lotevajo vedno z vidika objektivnih zahtev naše skupne razvojne strategije in podobno.

Zaradi tega vsi skupaj razpolagamo z razmeroma skromnim obsegom vsestransko proučenih in dimenzionalnih razvojnih programov ali pa capljamo za dejanskimi potrebami. V tem pa je tudi eden vzrokov, da se ne moremo s širšimi zamahi lotiti nekaterih temeljnih nalog v zvezi z odpiranjem procesa učinkovite preobrazbe strukture našega združenega dela, učinkovitega povečevanja njegove družbene produktivnosti dela, da bi se izvlekli iz sedanjih razmer, v katerih združeno delo očitno še ne dohaja s svojo družbeno produktivnostjo potreb v celokupni družbeni porabi dohodka.

Tovarna mikroelektronike in Stegnah in tovarna računalnikov na Laborah se s svojo proizvodnjo uvrščata v proizvodnjo, ki je sama po sebi visoko družbeno produktivna in ki odpira neslutene možnosti za porast družbene produktivnosti v vsaki proizvodnji, ki uporabi njune proizvode in v vsaki družbeni dejavnosti in postaja infrastruktura za celotno družbeno delovanje.

Iz primerjalnih ekonomskih analiz je možno razbrati zlasti dva zanimiva podatka.

V proizvodnji, ki uporablja proizvode mikroelektronike in takimi imenovane profesionalne elektronike, med katerimi so tudi računalniki, je možno tako povečati družbeno produktivnost, da se doseže celo večji dohodek na vloženo delo kot s proizvodi mikroelektronike. Ta podatek najbolj zgovorno priča, da imamo že opravka s tako podružbljeno proizvodnjo, ki ima svojo pravo družbeno ekonomsko podlago v družbenem dohodku in družbeno lastninskih odnosih. Zanj so podjetniško lastninski profitni odnosi že popoln anahronizem.

Uporaba profesionalne elektronike pri poslovanju in upravljanju družbenih opravil pa ustvarja podlago za demokratizacijo odnosov v družbi neslutene razsežnosti. V teh sredstvih je močna materialna sila, ki zapira pota razrastu pisarniškega uradništva, ki posluje peš, in ustvarja povsem nove možnosti za poslovno in upravno delo in omogoča, da delo opravimo hitro, kakovostno, poceni in v razsežnostih, ki so za peš delo povsem nedosegljive.

In v tem je druga družbeno ekonomska vrednost dela, ki ste ga opravili z izgraditvijo teh dveh novih tovarn.

Drugeče povedano ti dve tovarni predstavljata konkretne prispevek k uresničevanju naše razvojne usmeritve na visoko produktivno proizvodnjo, ki temelji na visoki stopnji obdelave z visoko strokovno strukturo delavcev. Njena posebnost pa je še v tem, da s svojimi proizvodi ustvarja podlago za porast družbene produktivnosti vsake druge proizvodnje.

Prebral sem podatek, ki pravi, da pri nas močno zaostajamo pri uporabi računalništva v procesni tehniki v industriji in avtomatizaciji sistemov ter pri poslovanju. V razviti deželah rastejo ta sredstva s stopnjo 22 odstotkov na leto, pri nas pa zaenkrat s 4 odstotki.

Iz povedanih podatkov izhaja, da v preteklem obdobju nismo uspeli angažirati vseh možnosti, ki nam jih nudi samoupravno sporazumevanje med proizvajalci elektronike in njenimi proizvodnimi porabniki. Medsebojna povezanost in odvisnost v prizadevanjih za povečanje družbene produktivnosti del na takimi imenovanih kvalitativnih proizvodnih dejavnostih, jih namreč neposredno napotuje, da s skupnimi silami razvijajo proizvodnjo profesionalne elektronike.

Imam vtis, toda drago mi bo, če me bo praksa demantirala, da se zaenkrat proizvajalci elektronike še vse preveč vrte v svojem krogu. Bolj so zaposleni s tem, kako bi vsak sebi zagotovil prostor na soncu, to je, kako bi si med seboj razdelili delo in tržišče. Pri tem seveda zadevajo na skoraj nepremostljive težave, saj gre za vprašanja, ki jih ne morejo razrešiti proizvajalci proizvodov iste vrste med seboj, ampak samo skupaj s porabniki. Te samoupravne in dohodkovne povezave pa so očitno še zelo šibke, v vsakem slučaju pa še nezadostno trdne, da bi omogočale samoupravno razreševanje zelo zahtevnih in zapletenih nalog v zvezi z razvojem profesionalne elektronike v družbeni reprodukciji. To ustvarja manevrski prostor za različne pritiske, da bi nekatere vroče teme na področju proizvodnje elektronike reševali ne znotraj združenega dela, na samoupraven način in na temelju dohodkovnih odnosov, ampak na star način.

Pred takimi pritiski delavci v združenem delu ne bi smeli popustiti, ali pa se celo pustiti vpreči v njihov voz. Proizvajalci profesionalne elektronike in proizvajalci, ki te

proizvode uporabljajo so med seboj objektivno delovno povezani in imajo v skupnem ustvarjanju dohodka podlago za urejanje odnosov med seboj v družbeni reprodukciji. In po tej poti je edino možno najti prave družbeno ekonomske rešitve.

Tovarni v Stegnah in na Laborah predstavljata nov konkreten korak pri razvoju proizvodnje mikroelektronike in profesionalne tehnike, za katero sta značilni dve bistveni sestavini. Povečevanje deleža domačega znanja v tej proizvodnji in povečevanje izvoza. To pa je tretja družbeno ekonomska vrednost dela, ki ste ga opravili z izgradnjo teh dveh tovarn.

Prebral sem podatek, da 34 odstotkov od vseh delavcev, ki delajo v jugoslovanski elektroindustriji, dela v slovenski elektronski industriji in ustvarja 47 odstotkov skupnega jugoslovanskega dohodka od prodaje na tujem trgu. Elektronska industrija na Slovenskem je v preteklem letu pokrivala svoj uvoz z dobrimi 99 odstotki.

To je zgovoren dokaz, kakšne potencialne rezerve imamo v razvoju te proizvodnje pod pogojem, da jo bomo razvijali v skladu z našimi dejanskimi možnostmi.

Pri tem pa sta zelo važni še dve zadevi: Dosledno se moramo ravnati v skladu z našo trajnejšo družbeno ekonomsko usmeritvijo, ki smo jo operacionalizirali tudi v temeljih našega sedanjega srednjeročnega plana. Družbeno ekonomsko bistvo te usmeritve je, da razvijamo proizvodni potencial elektronske industrije na treh temeljnih družbeno ekonomskih sestavinah: na stalnem povečevanju deleža domačega znanja, na stalnem povečevanju izvoza proizvodov, tehnologije in znanja, na čim bolj trdni in enakopravni mednarodni menjavi dela, da bi si na tej podlagi zagotavljali ustrezne proizvode, pretok znanja, tehnologije itd. ter si na podlagi rezultatov svojega dela povečali svoj delež v mednarodni delitvi dela in si ekonomsko utrdili svoj položaj.

Uresničevanje te usmeritve terja od vseh delavcev v združenem delu, da stalno utrjujejo in razširjajo lastne proizvodne potenciale,

da usposablajo lastno znanje, da bomo kos držati korak z inovacijami,

da se proizvajalci in proizvodni porabniki proizvodov elektronike vse širše povezujejo na temelju dohodkovnih odnosov, skupnega planiranja razvoja in podobno,

da stalno razvijajo produktivnost dela in ekonomično gospodarjenje z vsemi proizvodnimi dejavniki.

Ob tem se moramo stalno varovati, da nas ne speljeta v svoje mreže katera koli od dveh nevarnosti, ki sta še objektivno na preži.

Eno predstavljajo usedline neke vrste zaposlenega merkantilizma pri nas. Ta razglasa trgovino za nosilca razvoja. Dejansko pa jo spreminja v orodje poslovne politike, ki temelji na družbeno ekonomski logiki trgovskega podjetniškega profita. To pa pomeni, da merkantilizem izrablja trgovino za to, da pridobiva za trgovsko organizacijo profit, na račun težav, ki se v njih znajdejo v reprodukciji ali proizvajalci ali proizvodni porabniki ali oboji.

V mreže te vrste bi se pustili ujeti, če pri naših poslovnih odnosih s tujino ne bi vedno računali s strategijo razvoja domače elektronske industrije in povečevanja deleža domačega znanja v njej in če ne bi širili in razvijali samoupravno povezovanje med proizvajalci elektronike in njenimi proizvodnimi porabniki. Pri tem ne gre prezreti, da bi veliki proizvajalci v svetu hitro izrabili vsako razpoko v naši mednarodni menjavi v našo škodo.

Drugo nevarnost pa predstavljajo pritiski v smeri takimi imenovane avtarkičnega zapiranja našega gospodarstva v gospodarsko hermetično zaprto tržišče. Ti pritiski imajo svoj izvor in zaslobo v vsakršnem zaostajanju v družbeni produktivnosti, v elektronski industriji pa zlasti v zaostajanju v tehnološkem razvoju in v tehnološko zastarelih proizvodih. Proizvodni autarkizem se zateka pod okrilje državno administrativnega protekcionizma.

Taka usmeritev je dvakrat škodljiva. Preperečuje ekonomsko soočanje domačih proizvodov z ekonomskimi in drugimi kriteriji, ki uravnavajo odnose v mednarodni blagovni menjavi. To bi praktično pomenilo odpovedati se ekonomskemu pritisku družbene produktivnosti dela, ki je podlaga za mednarodno menjavo, na povečevanju lastne produktivnosti. Pomenilo pa bi tudi, da bi se praktično odpovedali našemu vključevanju v mednarodno delitev dela in pretoku znanja, tehnologije itd. To bi bilo vsekakor zelo škodljivo za naš celoten razvoj.

Z današnjo spustitvijo dveh novih tovarn v obratovanje je se Iskra proizvodni potencial bistveno povečal. Morda ne toliko v količinskem kot v kvalitativnem pogledu. To je vsekakor pomemben korak pri uresničevanju vaših in naših skupnih razvojnih prizadevanj. Iskra in vsi skupaj smo veliko pridobili, predvsem pa je ustvarjena trdna podlaga, da bo Iskra naslednji razvojni korak še večji.

Vse to pa seveda močno povečuje družbeno odgovornost delavcev v Iskri, do njih samih in do vseh drugih delavcev, ki so z njimi delovno, proizvodno, poslovno ali interesno povezani, pri uporabi in gospodarjenju z vsem tem potencialom.

Mislím, da Iskraši sebi in naši socialistični samoupravni družbi res niste mogli dati lepšega darila za praznik republike kot ti dve tovarni.

Za to imate še en razlog več, da se na ta praznik res poveselite.

Čestitam vam za praznik in želim vsega dobrega. Predvsem pa vam želim veliko samoupravne zrelosti in modrosti. Želim vam, da bi še bolj utrdili svoje temeljne organizacije in na tej podlagi še bolj stopili skupaj pri reševanju in urejanju skupnih nalog in interesov.

Govor Jožeta Hujša

Tovarišice in tovariši, spoštovani gostje, dragi Iskraši!

Dovolite mi, da se tudi v imenu poslovodnega kolegija združenega podjetja Iskra pridružim čestitkam vsem, ki so kakorkoli pripomogli k temu, da danes prisostvujemo otvoritvi tega objekta. Ob tej priložnosti mi dovolite, da se na kratko povrnem na nekaj bistvenih značilnosti, ki jih imata Iskra in ta projekt, kot tudi ta objekt.

Tri osnovne značilnosti so: prvič je to eden prvih primerov, da smo izvedli neko akcijo, ki je v celoti vsklajena z našim novim družbenoekonomskim sistemom ter z zakonom o združenem delu. To je

Predsednik poslovnega odbora SOZD Iskra - Jože Hujš govori ob otvoritvi tovarne Mikroelektronike.

namreč prvi primer pri nas v Iskri, ko smo začeli in končali nekaj, kjer smo v praksi uporabili vsa načela združevanja dela in sredstev. Vse delovne organizacije Iskre so združile sredstva za izgradnjo tega objekta, Iskra pa je združila svoje delo z delavci Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani pri znanstveno raziskovalnem in razvojnem delu tega projekta.

Drugič je ta objekt pomemben, ker smo, ko smo ga postavili, stopili v korak z najbolj razviti in najbolj naprednimi tehnologijami na svetu.

In tretjič, pomembno je seveda tudi to, da s tem objektom izpolnjujemo eno bistvenih in ključnih postavk srednjeročnega plana, tako Iskre, kot tudi republike Slovenije. V tem srednjeročnem planu ima Iskra seveda tudi nekaj drugih dodatnih zadolžitve; naj jih samo navedemo: to so računalništvo, optoelektronika, inženiring, izvoz. To so postavke, ki so omenjene v teh planih kot specifične in posebne in zaradi katerih je Iskra tudi podpisnik temeljev družbenega plana Slovenije.

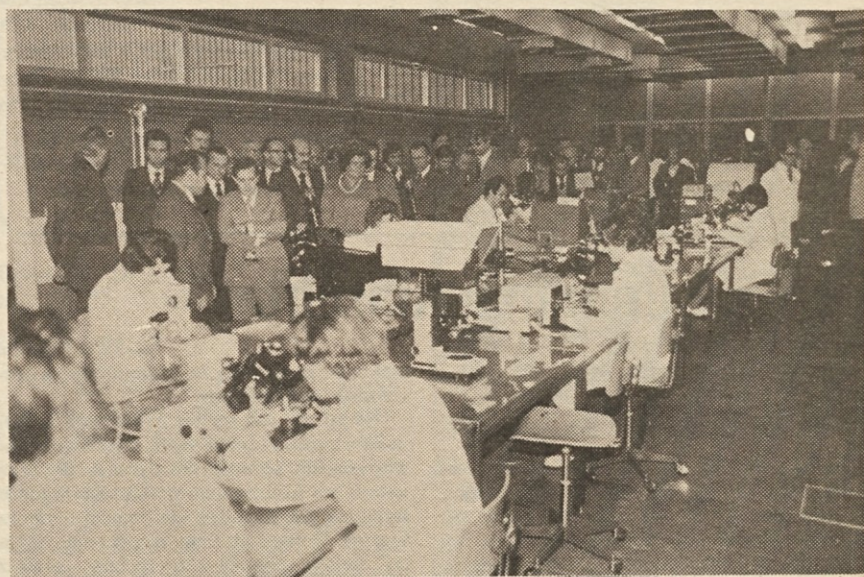
Danes lahko mirno trdimo, da smo na vseh teh področjih, podobno kot s tem projektom, vsklajeni z intencijami in zastavljenimi planskimi nalogami. Danes bomo odprli tudi proizvodnjo računalnikov v Kranju. Na tem istem področju je zgrajena nova tovarna optoelektronike, ki jo bomo predvidoma odprli še letos.

Na območju Inženiringov prav tako dokončujemo zgradbo na tem območju. Naj navedem samo še nekaj dosežkov, ki so prisotni v tem trenutku v naši ožji domovini in predstavljajo prispevek Iskre: prvič, da je sama sebe usposobila za take nastope in drugič, da se zgradijo tisti objekti v slovenskem gospodarstvu, ki predstavljajo njegovo pomembno infrastrukturo.

Jutri bo otvoritev hidroelektrarne Formin, kjer je Iskra izvedla kompletno avtomatizacijo, tako samih hidroobjektov, kot tudi generatorjev. V ponedeljek bo otvoritev povsem avtomatizirane proge Ljubljana-Jesenice, ki poteka tukaj, poleg nas.

V decembru mesecu bo otvoritev plinovoda Ljubljana-Maribor-državna meja, v katerem je Iskra izvedla kompletno avtomatizacijo in vso telekomunikacijo. Glede Iskrine zadolžitve pri izvozu, ta znaša 500 milijonov dolarjev neto izvoza v petih letih, lahko danes, glede na rezultate treh let, mirno trdijo, da ni nobenega razloga, da tega plana ne bi v celoti izpolnili. Za letos je Iskra planirala in bo dosegla izvoz do 100 milijonov dolarjev.

Zakaj sem se zadržal pri teh planskih podatkih? Zaradi tega, ker smo v Iskri vedno menili, da je planiranje eden od

Med ogledom proizvodnje v Mikroelektroniki.

temeljnih kamnov našega družbeno-ekonomskega sistema in, da brez planiranja samoupravnega sistema ni. Mislím, da je v tem pogledu izredno pomembno, da mora biti planiranje izvedeno tako, da znamo realno oceniti svoje sposobnosti in tržne možnosti. Na osnovi takih ocen moramo biti sposobni postaviti svoje naloge realno. In kot tretje seveda sledi brezkompromisen boj za to, da se tak plan tudi izvede.

Takšna Iskrina usmeritev glede planiranja in plana je privedla do tega, da v Iskri lahko že leta govorimo o izpolnitvah plana, kjer odstopanja merimo v posameznih procentih in desetinkah procentov.

No, in sedaj ko tečejo ob polčasu našega srednjeročnega plana in republiškega srednjeročnega plana razprave o potrebnih ukrepih, z namenom, da se uresniči ta plan, bi radi delavci Iskre povedali, da naj združeno delo, mi vsi v združenem delu usmerimo svojo aktivnost predvsem v izpolnitev planov in ne v njihovo spremembo, oz. presusmeritev iz tistega, kjer nam ne gre, v nekaj novega. Bodoče naloge pa moramo zaupati tistim, ki so do sedaj z delom in ne z obljubami dokazali, da so jih v stanju izpolniti.

Govor Dušana Pirca

Proslavljamo zaključek izgradnje tovarne mikroelektronskih vezij. Program tovarne je načrtovanje in proizvodnja obširnih monolitnih integriranih vezij v (metal oksidni polprevodniški) tehnologiji MOS.

Postopek montaže in testiranje obširnih monolitnih integriranih vezij je zelo delikaten proizvodni proces, ki zahteva posebne klimatske pogoje in izjemno čistost prostorov. Danes si bomo zato ogledali opremo in proizvodne prostore, kasneje, ko bo proizvodnja stekla namreč masovni obiski zaradi omenjenih pogojev dela niso več mogoči.

Koristna površina zgrajenega objekta je 3600m², vrednost vključno z instalacijami znese 40 milijonov din, vrednost opreme je 50 milijonov din, ostala osnovna sredstva 45 milijonov din. Skupaj s 30 milijoni din za obratna sredstva in prispevki znaša celotna vrednost investicije 170 milijonov din.

Pri učečih proizvodnji in pri 100 % zasedenosti kapacitet bomo letno proizvedli v eni izmeni milijon kosov vezij v vrednosti 200 milijonov din. Načrtovalske kapacitete so trenutno 5 novih vezij na leto, pozneje pa 10.

V tej tovarni bo pri polni zasedbi združevalo delo v eni izmeni 100 delavcev, v dveh izmenah pa 130. Od tega bo 18 delavcev z visoko izobrazbo in 20 z višjo in srednjo izobrazbo.

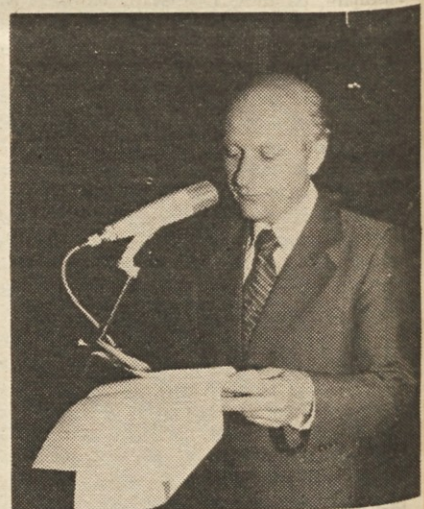
Dovolite, da navedem tudi nekaj pomembnejših mejnikov pri izgradnji MIKROELEKTRONIKE. Z raziskavami mikroelektronskih tehnologij je ISKRA pričela že sredi 60 let in se kasneje povezala s slovenskimi znanstvenimi ustanovami. Velik korak naprej je bil dosežen z uspešno opravljenim raziskovalnim projektom „Integrirana vezja“, s poudarkom na postavitvi načrtovalskih in tehnoloških postopkov hibridne in monolitne tehnologije. Projekt je vodil dr. Lojze Trontelj, vodja laboratorija za mikroelektroniko na fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani.

Z vodilnimi strokovnjaki projekta je bil izdelan koncept osvajanja mikroelektronske tehnologije v ISKRI, ki so ga leta 1975 sprejeli pristojni samoupravni organi. ISKRINI delavci so svoje prepričanje o potrebnosti uvedbe te najsodobnejše tehnologije izrazili leta 1976 s podpisom samoupravnega sporazuma o namenskem združevanju in vlaganju sredstev za realizacijo programa mikroelektronike. Ta sporazum je dne 3. 11. 1977 tedajni predsednik skupščine SOZD ISKRA tov. Vladimir KLAUS vzdal v temeljni kamen tega objekta.

ISKRINA vlaganja v raziskovalno delo so se v našem primeru gotovo obrestovala. Na osnovi doseženega znanja in izkušenj smo vedeli, kje in kako kupiti tisto, česar sami nismo imeli. Tako je bila licenčna pogodba sklenjena le za najnujnejše detalje uvedbe tehnološkega procesa za visoko produktivno industrijsko proizvodnjo. V letu 1976 je naša skupina pod vodstvom dr. Lojzeta TRONTLJA pri licenčnem partnerju zelo hitro in uspešno osvojila industrijski način načrtovanja obsežnih monolitnih integriranih vezij. Rezultat so bila 3 kompleksna vezja, od katerih je lasten mikro-računalnik, zgrajen na silicijevi ploščici vsega nekaj kvadratnih milimetrov, uspeh tudi v svetovnem merilu. Tako kot prvi v naši širši domovini nudimo naši industriji možnost snovanja in realizacije lastnih kompleksnih elektronskih sistemov v monolitni mikroelektronski tehnologiji. To predstavlja velik del vgrajenega znanja v končnem proizvodu, hkrati pa tudi neodvisnost od uvoza.

Najširšemu krogu domačih sistemskih inženirjev je tako dana možnost, da se v sodelovanju z našimi načrtovalci vezij usposobijo za razvoj najsodobnejših elektronskih izdelkov, kar je odločilen dejavnik za uspešen plasman na tržišču.

Tudi pri nakupu opreme nam je lastno strokovno znanje omogočilo izbor najsodobnejše opreme za načrtovanje, montažo in preizkus vezij, ki poleg visoke produktivnosti zagotavlja tudi visoko kvaliteto. Oprema je kompleksna za faze načrtovanja, montaže in testiranja.

Dušan Pirc med govorom.

Stavba omogoča namestitve opreme za procesiranje, to je tehnologije obdelave silicijevih rezin, kar je vsebina druge faze izgradnje, ki je predvidena v naslednjih letih. Pri tem velja poudariti, da je ISKRINA usmeritev v tehnologijo MOS programsko dogovorjena z ostalimi proizvajalci polprevodnikov v Jugoslaviji.

Za drugo fazo ubiramo podobno pot, ki se je izkazala za uspešno že doslej. V laboratoriju za mikroelektroniko na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani skupina fakultetnih in naših raziskovalcev že uspešno obvlada tehnologijo procesiranja MOS v laboratorijskem obsegu. Od licenčnega partnerja bomo torej zopet prevzeli le do za industrijsko proizvodnjo.

Ob koncu se v imenu delavcev MIKROELEKTRONIKE zahvaljujem vsem, ki so kakorkoli pripomogli k izgradnji tega infrastrukturnega objekta.

Največ zaslug imajo vsekakor vsi delavci ISKRE, ki so združili sredstva za to investicijo.

Zahvaljujem se: — za moralno podporo izvršnemu svetu in gospodarski zbornici, — za prispevek projektantom in izvajalcem ter nadzoru, — banki, — samoupravnim in poslovodnim organom SOZD ISKRE, posebej pa kolegom iz branže Industrije elementov za elektrotehniko za pomoč pri izvedbi investicije in ISKRA COMMERCE.

Posebej velja priznanje prizadevnim delovnim tovarišem iz Laboratorija za mikroelektroniko na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani, ki so ves čas z nami aktivno sodelovali.

Ob tej slovesnosti se zavezujemo za še intenzivnejše delo pri vseh nadaljnjih korakih osvajanja mikroelektronske tehnologije, ki nam jih narekuje srednjeročni plan razvoja socialistične republike Slovenije.

Govor Aleksandra Miheva

Spoštovane tovarišice in tovariši,

V imenu naše delovne organizacije, ISKRE — Elektromehanike vas prisrčno pozdravljam. Želim se vam zahvaliti, ker ste se odzvali našemu vabilu in s svojo navzočnostjo posvetili pozornost temu dogodku. Danes odpiramo tovarno poslovnih računalnikov, ki je prva tovarna te vrste v Jugoslaviji. Nimam namena govoriti o pomenu, ki ga ima računalništvo za razvoj sodobne družbe in še zlasti za razvoj napredne socialistične družbe, kot jo gradimo pri nas, pač pa mi dovolite, da spregovorim nekaj besed o tem, kako smo v ISKRI razumeli obvezo do te družbe in kako smo se lotili naloge.

Kot sopodpisniki družbenega dogovora o srednjeročnem planu razvoja republike Slovenije smo poleg ostalih prevzeli tudi obvezo, da bomo organizirali proizvodnjo poslovnih računalniških sistemov. V okviru tako sprejetih obvez smo izdelali jasen koncept in opredelili cilje. Naš koncept in naš cilj je postati resnični proizvajalec računalniških sistemov. To pa je seveda mnogo več, kot samo montaža računalnikov in izdelava takoiimenovanih aplikacijskih programov.

V okviru koncepta, ki smo ga začrtali, se bomo usposobili za razvoj in izdelavo kompletne sistemske programske opreme, v sodelovanju z uporabniki in drugimi ustanovami pa bomo razvijali aplikacijske programe. Na področju strojne računalniške opreme ali takoiimenovanega hard-ware želimo osvojiti proizvodnjo vseh tistih delov opreme, katerih proizvodnja bo ekonomsko upravičena in smiselna. Tako se bomo najprej lotili osvajanja proizvodnje centralne procesne enote, ki po našem mnenju skupaj s pripadajočo sistemsko programsko opremo predstavlja srce računalnika. Nato se bomo lotili morda tudi v sodelovanju z drugimi proizvajalci v Jugoslaviji, osvajanja različnih perifernih vhodno-izhodnih enot. V zvezi z našim konceptom osvajanja računalniške proizvodnje, pa velja omeniti tudi napore, ki jih ISKRA vlagi v izgradnjo lastne infrastrukture, to je v razvoj baznih tehnologij, ki bodo predstavljale pomembno tehnološko osnovo v nekaterih obstoječih, zlasti pa v vseh bodočih napravah profesionalne elektronike. V mislih imamo novo tovarno mikroelektronike, ki smo jo danes odprli v Ljubljani, pa tudi nove bazne tehnologije, kot so optoelektronika, proizvodnja visoko zahtevnih večslojnih tiskanih vezij itd. Vse to so tehnologije, ki so izredno pomembne za samostojni lastni razvoj računalništva in s katerimi bomo močno zmanjšali odvisnost domače računalniške proizvodnje od uvoza.

Tovarišice in tovariši, če torej tako pojmujemo proizvodnjo računalnikov in nadaljnji razvoj tega programa, potem je seveda jasno, da gre za izredno kompleksne naloge, ki obsegajo široko področje aktivnosti od baznih tehnologij do proizvodnje fizične računalniške opreme, od načrtovanja računalniških sistemov, do izredno razvejanega področja aplikacij. Jasno je, da vseh teh nalog ne more obvladati ena sama tovarna. Zato smo se v ISKRI odločili, da na tem programu angažiramo poleg tovarne računalnikov tudi še vrsto drugih naših proizvodnih organizacij. Tovarna računalnikov bo tako prevzela samo en del naloge, pač čeravno najpomembnejši. Ukvarjala se bo predvsem s finalizacijo proizvodnje z integracijo računalniške opreme, z načrtovanjem novih sistemov in izdelavo sistemske programske opreme in seveda z vsem tistim, kar je povezano z uporabnikom to pa je poleg montaže, vzdrževanja in servisiranja računalnikov, predvsem pomoč uporabnikom pri organizaciji informacijskega sistema, pri izdelavi aplikacijskih programov in šolanju kadrov. V skladu s tako definirano dejavnostjo bo samo del sodelavcev nove tovarne računalnikov zaposlen v matični tovarni v Kranju, veliko jih bo delalo v Ljubljani, ostali pa po večjih mestih v Jugoslaviji.

Tovarišice in tovariši, tako postavljen koncept in dogovorjena delitev dela znotraj ISKRE nam je seveda omogočila, da se tega programa kar najbolj racionalno lotimo, da izkoristimo vse obstoječe proizvodno-tehnološke kapacitete, kadre in akumulirano

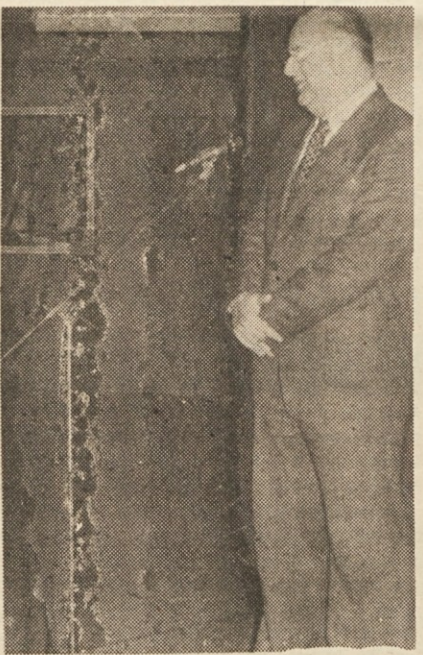
znanje. Naj omenim, da v tovarni telekomunikacij, že pet let proizvajamo procesne računalnike visokih zmogljivosti, ki jih uporabljamo za krmiljenje elektronskih telefonskih central. Proizvodna tehnologija za te računalnike je povsem enaka tehnologiji za proizvodnjo poslovnih računalnikov. Tako torej znanje in bogate izkušnje, ki smo si jih pridobili s proizvodnjo teh računalnikov, sedaj neposredno izkoriščamo in prenašamo na proizvodnjo poslovnih računalnikov. Zato tudi ni slučaj, da smo program poslovnih računalnikov locirali prav v tej tovarni.

Tovarišice in tovariši, večkrat smo že izrazili željo, da na področju računalništva sodelujemo tudi z organizacijami in ustanovami izven Iskre, ki so za takšno sodelovanje pripravljene in usposobljene. V zvezi s tem lahko z zadovoljstvom ugotovim, da

Ob otvoritvi tovarne računalnikov govori predsednik poslovnega organa DO Elektromehanike — Aleksander Mihev.

smo doslej uspostavili zelo uspešno sodelovanje z Inštitutom Jožef Stefan v Ljubljani, kakor tudi z obema slovenskima univerzama. To sodelovanje je rodilo že prve rezultate. Skupno smo namreč razvijali prvi mikroročunalnik v Jugoslaviji, po podatkih angleške strokovne revije Computer Science, pa je to hkrati tudi edini mikroročunalnik, ki je bil doslej razvit v socialističnih

Direktor TOZD Računalniki — Dušan Reš govori.

državah. To je računalnik ISKRA DATA 1680, ki smo ga pravkar pričeli proizvajati in si boste to proizvodnjo danes tudi ogledali.

Tovarišice in tovariši, na osnovi vsega, kar sem povedal o našem konceptu in o tem, kako smo se lotili te zahtevne naloge, boste tudi laže razumeli, da danes odpiramo novo tovarno, tovarno računalnikov, in da pri tem ne bomo odprli vrat nobene nove tovarniške hale. To seveda ne pomeni, da za program računalništva, ne bomo potrebovali več prostora, dodatne tehnološke opreme in tudi več ljudi. To pomeni zato, da smo že v okviru obstoječih možnosti in znanja sposobni proizvajati tudi poslovne računalnike. Zavedamo se, da bomo morali proizvodnjo računalnika naglo povečati, kajti to od nas zahteva in pričakuje naše gospodarstvo, celotna naša družba. Zato smo pripravili obširen investicijski program, ki predvideva za potrebe računalništva pa tudi drugih programov gradnjo novih objektov, nabavo sodobne tehnološke opreme pa tudi intenzivno šolanje kadrov.

Tovarišice in tovariši, dovolite mi, da se ob koncu zahvalim vsem tistim sodelavcem v Iskri in izven nje, seveda pa najprej tovarišem iz nove tovarne računalnikov, ki so kakorkoli prispevali k temu, da je z današnjim dnevom stekla v Iskri redna proizvodnja poslovnih računalnikov. Želim jim veliko uspehov pri nadaljnjem delu, želim, da bi cilje, o katerih sem govoril, čimprej v celoti dosegli in tako izpolnili obvezo, ki jo je Iskra prevzela do naše družbe.

Govor Marka Bulca

Tovarišice in tovariši,

Lepo je, da so delavke in delavci kolektiva Iskre Mokronog na današnji dan sklenili dvojno slavo. Proslavo ustanovitve tega kolektiva, ki je na ta dan pred dvajsetimi leti začel svoje delo in življenje in vgraditev temeljnega kamna za nov obrat, ki bo pomenil večjo in sodobno proizvodnjo elektrolitov, večji izvoz, nova delovna mesta in ne nazadnje tudi novo možnost za še večji in sigurnejši dohodek.

Mokronog, kot ena zibelk partizanstva na Dolenjskem, je po zmagoviti vojni novo svobodno življenje začel dokaj skromno. Mnogo najboljših sinov in hčera Mokronoga in okolice je v NOB žrtvovalo svoja žlahtna življenja. Med njimi tudi narodna heroja Milan Majcen in Janči Mevželj, ki sta junška padla v Murnicah pri Št. Janžu, ko sta sama dva dni vodila borbo z močno nemško enoto. Mnoge dragocene kadre, prekaljene borbe in aktiviste, pa je klic izgradnje domovine pozval na pomembne dolžnosti širom Slovenije in Jugoslavije.

Tako je Mokronog, z okoli 500 delavci industrije usnja ostal prepuščen sebi in je praktično živel vse do ustanovitve obrata za izdelavo elektrolitskih kondenzatorjev.

Ker v takratnih Telekomunikacijah v Pržanu pri Ljubljani niso imeli dovolj prostorov za proizvodnjo in ne sredstev za njih izgraditev, se je na temelju že tedaj zasnovane politike slovenskega političnega vodstva, da je potrebno hitreje razvijati manj razvita in še posebej partizanska področja, takratni OLO Novo mesto odločil, da bo pomagal usposobiti stare, prazne hleve v Mokronogu, da bi v njih začeli s poizkusno proizvodnjo elektrolitskih kondenzatorjev. Trideset delavcev, ki so se — za tedanje čase zelo zahtevni tehnologiji — pričeli v Pržanu, je začelo z delom in 29. novembra 1958 je bil obrat otvorjen.

Začetek je bil zelo težaven. Manjkalo je izkušenj, strokovnjakov in opreme, delovni pogoji so bili trdi. In vendar je z znano dolgono pridnostjo, disciplino in samoodpovedovanjem delo normalno teklo in obetalo, da se bo iz te Iskrine iskre razvil močnejši plamen elektronskega razvoja v Mirenski dolini.

In tako je bilo vse do kritičnega trenutka v letu 1962, ko je iz Iskrinih razvojnih programov izpadel razvoj TV sprejemnikov, ki so rabili mokronoške proizvode. In kdo se ne spominja tistih težkih časov, ki so trajali cela tri leta?

Za vse ni bilo več dela. Večina je živel na 80 % osebnega dohodka, nekatere delavke so se vozile vsak dan na delo v 80 km oddaljeni Pržan, nekatere so morale na delo v Gozdno gospodarstvo.

Čeprav se je položaj sčasoma nekoliko izboljšal, ni bilo jasnih rešitev za bodočnost. Začeli so se izdelovati novi proizvodni programi npr. za elektromotorje in podobno. Na mnogih mestih, kjer se je položaj obravnaval, se je mnogo obljubljalo vendar veliko lažje in hitro našlo izgovore in opravičila, namesto dobrih rešitev. Leta

Iz proizvodnje računalnikov Iskradata 1680.

1970 se je z referendumom ta obrat izdvojil iz tovarne Pržan in se kot samostojna TOZD pridružil Iskrini industriji elementov. S pomočjo strokovnih služb, velikim razumevanju in finančni podpori ostalih delavcev TOZD industrije elementov, so delavci te organizacije razmere uredili, izboljšali organizacijo dela in modernizirali proizvodnjo. Tedaj so se tudi prizidali novi prostori in leto 1974 je po dolgem času pomenilo preobrat.

In vendar, čeprav šteje danes TOZD elektrolitskih kondenzatorjev Mokronog 180 delavcev, ki proizvajajo 43 milijonov vrednega blaga letno, katerega 35 % gre v izvoz na zahodna tržišča, še zdaleč ne dosega možnosti, ki jih zahteva sodobna proizvodnja. Tehnologija je, kljub občasnim posodobitvam, nesodobna. Prostori za sodobno organizacijo dela, še posebej za notranji transport, neustrezni. Produktivnost dela zaradi vsega tega prenizka, kajti tudi pridnost in poštrevnost ne moreta rešiti vsega.

Vemo pa, da se elektronska industrija v svetu izredno hitro razvija, povprečna stopnja njene letne rasti je 12 %, da je njen razvoj v največji meri odvisen od sodobne hitro se spreminjajoče tehnologije, od inovacij in sposobnih kadrov, ki nosijo te procese. Vemo tudi, da je predvsem zaradi zna-

Inž. Marko Bulc osrednji govornik na slavnosti v Mokronogu.

čaja elektronike, ki vnaša pravo revolucijo v proizvodne procese številnih panog, npr. pri avtomatizaciji in mehanizaciji industrije, telekomunikacij, prometa itd. — razvoj le-te zapisan kot prednostni razvoj v srednjeročnem planu Slovenije. In če vemo, da je profesionalna elektronika, posebej pa še računalništvo, opravilo pravzaprav šele prvo revolucioniranje organizacije dela, da v procese proizvodnje in v vsakodnevno življenje posameznika praktično šele vstopa in da ni več možen razvoj praktično nobene proizvodnje brez elektronike, potem je jasno, da ima razvoj elektroindustrije pri nas svojo prednost tudi v bodoče.

Tudi zato, ker je spretnost in umnost, ki jo ta zvrst dela zahteva, v prirodi slovenskega človeka, zato, ker je pač edina primerljiva prednost nas Slovencev pamet in brez nje razvoja te panoge ni, saj elektronika postaja industrija znanja. V njej ni najpomembnejši delež materialne proizvodnje, temveč delež sistemskega znanja in znanja za uporabo teh sistemov. In pameti nimamo premalo. Že poet je Slovencem zapisal: sreča te čaka, um ti je dan, zgrabil jo boš, če nisi zaspan. Vprašanje je torej: ali se bomo pravi čas zbudili in zgrabili kar je prednostno? Če bomo resnično mnogo bolj združevali delo in sredstva, ne samo v TOZD, temveč tudi med OZD, elektroindustrije, med Iskro in Gorenjem in tudi z drugimi v Jugoslaviji, če bomo združili čisto zelo razdrobljeno pamet, in vsaka zase le malo pomeni in se z dogovorom o osnovah srednjeročnega plana Slovenije resnično dogovorili o delitvi in povezovanju za posamezne proizvodne programe, bomo lahko ustvarili tisto kritično maso, ki omogoča prodor. Le tako bomo lahko držali korak bodočnosti, ki se v razvoju v svetu že začena. Če bomo znali torej premagovati

zaslepljenost, da je vsak sebi dovolj in naše tako priljubljeno vrtičkarstvo, kjer raje životarimo v majhnem in si postavljamo okoli sebe plotove, namesto da bi jih podirali in dohodkovno združevali delo, saj delavcu ni osnovno ali je Iskra ali Gorenjevec, lahko elektroindustrija na Slovenskem, kot prednostna panoga tudi ostane. Seveda je najpomembnejše, da se potem vsakdo drži dogovora.

Če tega vsega ne bomo uspeli storiti, nam objokovanje, da smo zopet zamudili en vlak, ne bo nič pomagalo. Lahko bi se reklo, da je te in take razprave potrebno čimprej spraviti izza zaprtih vrat poslovnih struktur med delavce. Delavci naj spoznajo v čem je resnično njihova bodočnost in zagotovo se bodo zanjo tudi samoupravno odločili. In skrajni čas je, da delavci resnično bolj odločno o svojem lastnem razvoju. To je prava pot, da preskočimo ali pa podremo prenekateri plot, ki se v resnici le navidezno postavlja med nekaterimi TOZDi, Iskro in Gorenjem, pa tudi širše v Jugoslaviji v elektroindustriji.

Elektroliti imajo zagotovo svoje mesto v vsem tem razvoju. Mogoče poreče nekdo, da v trenutku, ko v Jugoslaviji ugotavljamo, da smo dinamični razvoj dosegali v premalo stabilnih pogojih in ko že gradimo 29.000 novih objektov in bi bilo potrebno nekatere odložiti, začenjajo v Mokronogu z novim obratom. Res je. Toda med 29.000 tistih, ki se grade, je mnogo takih, ki niso na dogovorjeni smeri razvoja, npr: mnogo tekstilnih, obutvenih in konfekcijskih obratov, ki niso zapisani kot prednostne naložbe. Mnogo takih, ki se financirajo iz kratkoročnih sredstev in takih, ki nimajo zagotovljenih kadrov, da bi zamislili racionalno in ekonomično izpeljali. Mnogo tudi takih, ki ne bodo bistveno prispevali ne k povečanju izvoza, ne k nadomestitvi uvoza. Za obrat elektrolitov, katerega temeljni kamen danes polagamo, vse to ne velja. Resnica je celo obratna, da zamujamo in da bi bilo prav, če bi obrat, ki ga šele začenjamo že imeli. Resnica je v tem, da kljub številnim uspehom v Iskri, ki je v prioritetah srednjeročnega plana, tako v letu 1977 kot letos, ni v celoti uresničen plan naložb. Z izgradnjo tega obrata bo ta vrzel nekoliko zapolnjena. Z novim moderniziranim obratom se bo, po predvidevanjih, na novih 1800 m² proizvodnih površin povečala vrednost proizvodnje od 43 na 136 milijonov din, povečala produktivnost za nekaj 10 %, kvaliteta artiklov tako, da bo odgovarjala zahtevnim pogojem svetovnega trga. In ker se na teh trgih povpraševanje po elektrolitih letno povečuje med 6 % in 9 %, bo s tem podana tudi možnost za večji izvoz. Z izgradnjo bo omogočeno tudi osvajanje novih artiklov, novih elementov, komponent oz. sklopov, ki jih dandanes uvažamo, kar vse pomeni pomemben prispevek za boljše plačilno bilanco položijo Slovenije.

Naj poudarim tudi, da bo nov obrat omogočil novih 50-70 delovnih mest, kar je izrednega pomena za to področje, ki ima še nezaposlene, posebno žene, mnogi pa se na polno vozijo na delo v Novo mesto in Ljubljano.

In vse to so dobro razumeli tako v temeljnih organizacijah industrije elementov za elektroniko, v samoupravnih organih in strokovnih službah Iskre, kot predstavniki združenega dela v Ljubljanski banki in v upravnem odboru Sklada skupnih rezerv SR Slovenije, ko so se odločili, da združijo z delavci TOZD Mokronog sredstva, da bi se ta vredna zamisel lahko uresničila. Naj omenim, da je uresničitev zamisli uživala vso potrebno skrb predstavnikov v Skupščini občine Trebnje, družbenopolitičnih organizacijah in podporo samostojne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino SR Slovenije. Mislim, da je prav, da jih s pohvalo vzpodbudimo za še nadaljnje razumevanje in pomoč, ki bo zagotovo potrebna.

Položitev temeljnega kamna še ne pomeni imeti že tudi izgrajen obrat. Potrebno bo še mnogo priprav, strokovnega dela in

(Nadaljevanje na 8. strani)

Govor Marka Bulca

(Nadaljevanje s 7. strani)

naporov, da bi vse steklo in da bi se čez leto dni — kot je predvideno — v novem obratu delo tudi začelo. Prav je, da pokažemo in dokažemo, da znamo tudi kaj hitro in racionalno narediti. 24 študentov in 10 delavcev, ki se izobražujejo v tej TOZD ob delu, bodo ob pomoči strokovnjakov SOZD Iskre, OZD industrije elektrolitov, Fakultete za elektroniko in inštitutov lahko zagotovili, da bodo zasede, ki se bodo pri uresničevanju tega še postavljale, lahko uspešno premagane.

In če se bodo vse te besede uresničile, za to poleg dobre volje sedaj prvič obstajajo tudi vsi realni pogoji, bo tudi Mokronog doživel svoj zaslužen veliki dan in se priključil krajem, ki se — zaradi tega, ker imajo sodobno industrijo — sodobno razvijajo, saj bo nekdanjo usnjarsko industrijo ustrezno zamenjala elektronska.

Dvajset prehojenih let, dvajset let trdih izkušenj in požrtvovalnega dela, je ob pomoči širše družbe, ki se tako tukaj zdaj izraža, najboljša garancija, da bo bodočnost delavcem TOZD Iskra v Mokronogu svetlejša in s tem tudi Mokronogu kot kraju.

Naše današnje praznovanje sovpadaja s 35-letnico ustanovitve AVNOJ, ko so delegacije vseh narodov Jugoslavije izrekle

svoj odločni „da“ za skupno socialistično Jugoslavijo, izgrajevano na temeljih socialistične revolucije, izgrajevanih v NOB. Samoupravni družbeno-ekonomski in delegatski odnosi, ki jih razvijamo od krajevnih skupnosti do federacije in v proizvodnih strukturah na vseh nivojih, predvsem pa v TOZD, postajajo porok, da se tisti „da“ izrečen pred 35 let v Jajcu tudi uresničuje.

Socialistična solidarnost med delavci ter bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije, izkazovana v borbi, pa zagotavlja, kot to vedno poudarja Predsednik Tito, da bomo v Jugoslaviji vse lažje uresničevali cilje in naloge, ki si jih skupno postavljamo. In bolj ko bomo znali vsakodnevno združevati posamično in skupno, posamičen in kolektivni ter družbeni interes, več bo pogojev tako za socialistične samoupravne odnose, za solidarnost kot za bratstvo in enotnost. In več ko bo tega, močnejši bomo.

Naj bo to današnje delovno slavlje naš prispevek tudi k praznovanju 35-letne graditve socialistične samoupravne Jugoslavije.

Dovolite, da vam k temu trojnemu praznovanju pritrčim čestitam, zaželim da bi se ob letu takole slavnostno našli v prenovljenih prostorih in zaželim še mnogo novih delovnih uspehov.

nosti je bila pomembna, ker se je tako Mokronog vključil v dejavnost elektronske industrije in tako dobil dolgoročno in perspektivno delo.

Začetek ni bil lahak. Tovarna je začela poslovati v starih grajskih štalah, ki so bile le za silo adaptirane, ostali pa so majhni, razdrobljeni in nepraktični prostori, ki jih uporabljamo še danes. Kolektiv se je boril z začetnimi težavami, saj ni bilo ne orodja ne strojev. Vse je bilo improvizirano — v pionirskem stilu. Najhuje pa je bilo to, ker ni bilo industrijske tradicije, ne kovinarske, ne elektronske. Zato je manjkalo strokovnjakov, izkušenj in navad. Pa pridnost, delavnost in požrtvovalnost kolektiva so obrodile sadove. Delo je steklo, norme je kolektiv dosegal in včasih celo presegal.

Žal pa je matični tovarni v Pržanu usahnilo delo — prenehali so s proizvodnjo televizijskih sprejemnikov in zato je rabila vse manj elektrolitov. Drugih velikih kupcev ni bilo. Delo je zaostajalo. Zato so se morali nekateri voziti v Pržan, drugi so šli začasno v Gozdno gospodarstvo in stroji v tovarni so popolnoma onemeli. Pa ne za dolgo. Po dveh letih hudih kriz je delo spet steklo, pa žal ne za dolgo. Spet ni in ni šlo.

Zakon o združenem delu je dal obratu nove možnosti. Naš kolektiv je izglasoval

Med proslavo 20-letnice TOZD Elektroliti.

Govor Gojmira Blenkuš

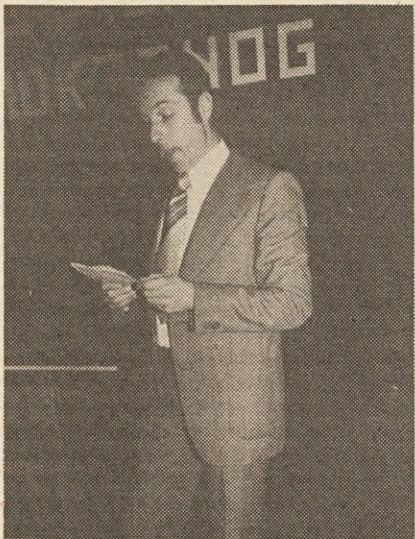
Tovarišice in tovariši, dragi gostje, dragi sodelavci!

Imam prijetno dolžnost, da vam ob dvajsetletnem jubileju vaše tovarne, ob odkritju spominske plošče, ki bo obenem temeljni kamen novi tovarni in ob dnevu republike iskreno čestitam, v imenu vseh družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov, in vseh sodelavcev delovne organizacije Industrije elementov. Teh dvajset let vašega dela, vašega hotenja, vaših naporov in sprememb, je prinašalo tudi mnogo težav. Že pionirski pogoji dela, začetki proizvodnje elektrolitov, so bili sami po sebi dokaj težaven posel. Uspešno pa vam je, da ste v teh dvajsetih letih ustvarili potrebno tehnologijo, pridobili ste si izkušnje

nega načrta. Gradnja nove tovarne pomeni uresničevanje proizvodnje najsoodobnejših elektrolitskih kondenzatorjev — profesionalne tehnike. Taka visoka kvaliteta pa zahteva mnogo znanja, sodobno tehnologijo, visokokvalificiran kader in bogate izkušnje, katere si je pridobil mokronoški kolektiv Iskre v dvajsetletni zgodovini.

Ob koncu bi se rad zahvalil vsem, ki so pomagali k uresničitvi nove gradnje, zlasti Skupščini občine Trebnje, slovenskemu skladu za skupne rezerve, Ljubljanski banki in vsem, ki so kakorkoli prispevali, da danes lahko polagamo temeljni kamen nove tovarne elektrolitskih kondenzatorjev.

Vam, dragi gostje, in spoštovani sodelavci, čestitam ob dvajsetletnici vaše TOZD, čestitam k novi delovni zmagi ob začetku gradnje nove tovarne, čestitam tudi ob prazniku Dneva republike, katere 35-letna zgodovina nam je omogočila, da živimo in delamo v svobodni, socialistični samoupravni družbi.

Tone Hočevar med govorom.

združitev z Industrijo elementov za elektroniko. Leta 1973 smo naredili ta pomemben korak, osamosvojili smo se, se odločili, da postanemo samostojna TOZD v okviru IEZE. Prav smo se odločili!

V okviru velike Iskrine družine smo našli rešitev, ki je obrodila pozitivne sadove. S pomočjo naše delovne organizacije Industrije elementov in celotne Iskre smo uredili notranja vprašanja organizacije dela, kreditov in tehnologije. Postavili smo se na svoje noge in uredili vprašanje odločanja. Pokazalo se je, da je pot, ki jo nakazuje Zakon o združenem delu, prava. Sami smo prevzeli odgovornost za delo in gospodarjenje v svoje roke, delo in sadove dela združujemo z veliko Iskrino družino. Uspehi niso izostali. Dobili smo možnost, da po dvajsetih letih postavimo sodobno, zdravo in rentabilno tovarno. Danes, dva dni pred dvajseto obletnico obstoja bomo položili temeljni kamen za tovarno, ki bo z najsoodobnejšo tehnologijo in ob pomoči strokovnjakov početverila našo proizvodnjo. Imamo zagotovljeno lepšo bodočnost, socialno gotovost in jasno gospodarsko perspektivo za Mokronog in okolico.

Dovolite, da se v tem svečanem trenutku zahvalim vsemu kolektivu za nesebično delo v zadnjih 20 letih. Zahvaljujem pa se tudi strokovnim službam IEZE, ki so pomagale odvaliti marsikatero skalo z naše poti. Tudi Iskri se zahvaljujem, saj smo le z njo in v njej močna organizacija združenega dela. Zahvaljujem se tudi občinskim organom in zastopnikom naše socialistične samoupravne družbe, ki so mnogo prispevali, da smo dosegli to, kar smo in imamo.

Govor Toneta Hočevarja

Tovarišice in tovariši, spoštovani gostje, dragi sodelavci!

Dvajset let že dela naša tovarna. Dvajset let pa je že lepa doba, to je že skoro življenje ene človeške generacije, delo, uspehi in neuspehi celega pokolenja. Gotovo se ob tem pomembnem jubileju naše TOZD sprašujemo, ali smo uspeli?

Mislím, da lahko v vašem in svojem imenu trdim, da smo. Današnje polaganje temeljnega kamna je dokaz, da stojimo višje in bolje, kakor kdajkoli v dvajsetletni zgodovini. Imamo trezno načrtan program proizvodnje, ki smo ga strokovno in ekonomsko utemeljili. Vemo, kaj delamo in kaj bomo delali naslednjih deset let in več let.

Če pogledamo v zgodovino naše tovarne, moramo ugotoviti zelo lepe in tudi težke čase. Že sama ustanovitev obrata za čisto določen in specifičen proizvodni program — za proizvodnjo elektrolitskih kondenzatorjev, oz. kratko elektrolitov. Izbira dejav-

Gojmir Blenkuš med govorom v Mokronogu.

in potreben strokovni kader. Z lastnim znanjem ste se pridobili sloves našega najboljšega proizvajalca elektrolitskih kondenzatorjev.

Ob tem pomembnem jubileju pa vam moram čestitati tudi za to, ker ste na tem nerazvitem področju uspeli s proizvodnjo sodobnih elementov za elektroniko, elektrolitskih kondenzatorjev, in tako prispevali h gospodarskemu dvigu trebanjske občine, in mokronoške okolice.

Ni slučaj, da ob dvajsetletnici Tovarne elektrolitskih kondenzatorjev začnemo z gradnjo nove tovarne. To je izpolnitev dolgoletnega dela, načrtov in hotenj kolektiva mokronoške Iskre. S tem uresničujete tudi vaše dolgoletne želje po večji socialni varnosti, ki jo daje sodobna tehnologija, katero bomo uporabljali v novih proizvodnih prostorih. Menim, da bo to vaše dvajsetletno hotenje ostvarjeno z novo gradnjo.

Ta naš dosežek pa bo prispeval tudi k širšemu razvoju mokronoške okolice, ki je še sorazmerno nerazvita in ima še precej nezaposlenih ljudi, tako se spreminja tudi miselnost prebivalcev Mokronoga v miselnost združenega dela, proizvodnje in v industrijsko mentaliteto. Polaganje temeljnega kamna za novo tovarno pa nam nalaga tudi nove obveznosti. Namreč z začetkom gradnje nove tovarne začnemo vaš kolektiv uresničevati zamisli in uporabljati naša temeljna znanja, ki pomenijo izpolnitev resolucije naše republike o temeljnih srednjeroč-

Med odkrivanjem spominske plošče — temeljnega kamna za novo tovarno v Mokronogu.

Govor Milana Kučana

Dovolite mi, da se najprej zahvalim za ljubeznivo povabilo, da se udeležim vašega slavlja in, da vsem delavcem Železniškega gospodarstva Ljubljana in vsem izvajalcem zahtevnih in obsežnih del čestitam k veliki delovni zmagi. Rad bi posebej naglasil, da je to zmaga vsega našega samoupravnega združenega dela. Upravičeno je ponosna nanjo in zato skupaj s slovenskimi železničarji deli neprikrito zadovoljstvo nad dobro opravljenim pomembnim delom, ki je bilo potrebno zato, da danes lahko začne služiti namenu moderniziran oziroma avtomatiziran progovni odsek med Ljubljano in Jesenicami, kjer se bo prav danes začela rekonstrukcija. Tovarišice in tovariši! Ob tej slovesni in delovni priložnosti bi želel posebej poudariti tri stvari:

1. Po hudi železniški nesreči leta 1974 v Zagrebu je Zvezni zbor Skupščine SFRJ imenoval posebno komisijo z nalogo, da prouči stanje varnosti prometa na železnih in ugotovi vse okoliščine, ki vplivajo na stopnjo njegove varnosti. Na podlagi obsežnega poročila komisije so bili v Skupščini sprejeti sklepi, med katerimi je med drugim zapisano tudi to, da zahteva uresničevanje programa razvoja in modernizacije železnic, kot enega bistvenih pogojev za normalno družbeno reprodukcijo in izboljšanje varnosti prometa neodložljive rešitve, pri čemer je treba dati prednost uresničitvi programa modernizacije signalno-varnostnih in telekomunikacijskih naprav, ki so posebnega pomena za varnost prometa. Tak program je bil na območju nekdanje Skupnosti železniških podjetij Ljubljana sprejet že za obdobje 1964—1970!. Nesreča v Preserjih je dejavnike samoupravnega in političnega življenja v okviru Železniškega gospodarstva Ljubljana prisilila k doslednejšemu ukrepanju in akciji na podlagi že poprej sprejete analize, tako da sta delavska sveta Železniškega gospodarstva in ŽTP Ljubljana v svojih sklepih posebej naglasila, da je treba varnost prometa vključiti kot bistveno sestavino v vse razvojne programe; vse organe upravljanja in poslovodne organe pa zavezala, da izdelajo načrt konkretnih ukrepov za zagotovitev boljšega poslovanja. Vsi ti in številni drugi v tej zvezi sprejeti ukrepi, so odraz velike skrbi najodgovornejših in najbolj osveščenih sil na naših železnicah, ki so bile sposobne vprašanje varnosti v železniškem prometu opredeliti kot integralni del samoupravljanja in najširše družbene samozaščite, zavedajoč se, da gre za zavarovanje ljudi in v upravljanje zaupane družbene lastnine, tega temelja samoupravljanja in oblasti delavskega razreda. Danes odprti modernizirani del magistralne proge Ljubljana—Jesenice je, skupaj z vrsto drugih ukrepov in naporov slovenskih železničarjev, prav rezultat te skrbi in odgovornosti. Postopna elektrifikacija, postavitve avtomatskega progovnega bloka za zavarovanje vlakov na progi, vgraditev naprav za avtomatsko zaustavljanje vlakov in avtomatskih zapornic ter možnost daljinskega upravljanja na celotnem odseku te proge, povečuje varnost prometa do najvišje možne meje, izključuje vpliv človeških napak, hkrati pa zagotavlja veliko večjo propustnost in izrabo te najbolj obremenjene proge v naši državi! Taka sodobna oprema zahteva in omogoča bistveno odgovornejši odnos do dela, večjo samoupravljalsko disciplino in več kontrole, železničarjem pa še posebej zahtevne posege, ki jih narekujejo vse večja obremenitev in gostejši promet, večja zahtevnost dela in nova transportna tehnologija in ki so jim lahko kos le ob sodobnejših tehničnih sredstvih, strokovnem znanju in usposobljenosti. Urejena, sodobna proga omogoča končno tudi učinkovitejši spopad z demagoško miselnostjo, da je delovna disciplina in zavedno podrejanje zahtevam delovnega procesa v nasprotju s pravicami in položajem samoupravljalca, oz. omogoča uveljavitev zavesti, da prav samoupravne pravice zahtevajo vrsto odgovornosti do sodelavcev v procesu dela in

upravljanja in do družbene skupnosti, ki je železničarjem zaupala v upravljanje tako pomemben del družbene lastnine.

2. Ta zahtevni tehnični in finančni projekt, ki je progo od Jesenic do Ljubljane kot prvo v okviru slovenskega železniškega gospodarstva moderniziral do najvišje stopnje in jo tako uspešno vključil v mrežo evropskih železnic, je bil omogočen na podlagi združevanja sredstev in dela delavcev temeljnih organizacij združenega dela v okvirih SIS za železniški in luški promet. Tako prav ta ambiciozni program, ki je bil samoupravno dogovorjen na podlagi skupnih interesov uporabnikov železniških storitev in njihovih izvajalcev dokazuje, da je po tej poti mogoče učinkovito združevati sredstva ter zagotavljati razvoj zelo zahtevne in drage železniške infrastrukture, celo veliko bolj kot je to bilo mogoče po poti zgolj državnega ali bančno-kreditnega financiranja. Uspeh pri realizaciji teh skupnih interesov je tudi nedvomno pokazal, kakšne so poti in sredstva, s katerimi je mogoče realizirati tiste razvojne naloge, ki so kot skupen interes vsega slovenskega združenega dela opredeljene v družbenem dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980. Naj spomnim, da je v tem temeljnem razvojnem dokumentu zapisano med drugim tudi to, da se bo železnica razvijala tako, da bo železniški promet postal najpomembnejši nosilec prometnih storitev, predvsem v transportih težkega in masovnega blaga, pri prevozihih na daljše relacije in v tranzitu. In dalje, da bo z ukrepi organizacij združenega dela v železniškem prometu in SIS ter z uresničevanjem dogovora o skladnejšem razvoju prometa zaradi večje in racionalnejše izrabe zmogljivosti v železniškem prometu, sodobnejše organizacije in racionalnejšega poslovanja zagotovljeno postopno lastno pokrivanje stroškov reprodukcije. Tako niso opredeljeni le smotri, ampak tudi poti in način, ki vodijo k njihovi uresničitvi. Treba je poudariti, da je bilo pri tem narejenega precej in da je k temu veliko prispeval tudi program notranje racionalizacije in skrbnejšega gospodarjenja ter združevanja sredstev Železniškega gospodarstva Ljubljana. Na podlagi takšne pozitivne ocene uresničevanja planskih nalog so opredeljene temeljne razvojne naloge v letu 1978, za katere je še nadalje osnova „Družbeni dogovor o ekonomskih in drugih ukrepih, s katerimi bodo železnici zagotovljeni normalni pogoji gospodarjenja.“ Takšna usmeritev ima oporo tudi v nedavnih sklepih zborov slovenske skupščine, ki se nanašajo na usmerjanje skladnega razvoja in delitve dela na področju prometa in zvez in s katerimi se zavezuje nosilce prometne politike, da za zagotovitev skladnega razvoja in delitve dela na tem področju usmerja napore v hitrejši dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje o delitvi dela, dohodkovnega povezovanja, razvoja in spodbujanja in integracijskih procesov. Predvsem pa ima oporo v uspelem opredmetenju skupnih interesov z združevanjem dela za program modernizacije, s katerim se je SIS za železniški in luški promet kljub težavam pri zbiranju sredstev v prvih dveh planskih letih uveljavila kot mesto samoupravnega dogovarjanja in uresničevanja skupnih interesov in na njih zasnovanih dohodkovnih odnosov, ki predstavlja trdnjšo in trajnejšo osnovo za medsebojno sodelovanje in povezovanje. Tako je pokazala, kako je v obilici papirja, ki se nanašajo na prometno politiko in nezadovoljivo stanje v našem prometu mogoče doseči, da družbeni dogovori in samoupravni sporazumi, ki naj bi urejali to področje, ne bi ostajali le mrtva črka! In še nekaj je treba poudariti. V realizaciji tega projekta je svoje delo in sredstva združila tudi SOZD Iskra, ki je razvila in gradila zahtevne tehnične naprave v sodelovanju z domačimi in tujimi kooperanti, pri čemer je bilo uvože-

(Nadaljevanje na 9. strani)

Govor Milana Kučana

(Nadaljevanje z 8. strani)

nih le 20 % sestavnih delov. To je torej tudi zmaga domačega znanja, domače tehnologije, ki je znova dokazala, da se prav na področju elektronike, avtomatizacije in telekomunikacij lahko lotevamo tehnično najzahtevnejših projektov.

3. Pot, ki je pripeljala do uspešno končane modernizacije prvega odseka prog v omrežju Železniškega gospodarstva Ljubljana, pot združevanja dela in sredstev je opredmetenje naporov, ki dokazujejo, da tudi delavci na slovenski železnici zagnano in z vso odločnostjo vlagajo napore za uresničevanje zakona o združenem delu z vsebinsko povsem novo samoupravno organiziranostjo, ki naj železničarjem omogoči tesnejšo povezanost z uporabniki njihovih storitev tam, kjer ta uporabnik prihaja v stik z železnico oziroma z njo menjava delo. Ti naporji pomenijo radikalno prekinitev s tradicionalnimi pogledi na železnico, kot elitno in avtarkično državno službo, ki naj si jo pač uporabniki poiščejo, če želijo njene usluge. Zato tudi nalezavajo na ne tako redke odpore in zoperstavljanje vsi naporji za povečanje obsega in kakovosti dela ter prizadevanja za čimvečji dohodek po poti iskanja in približevanja uporabnikom ter njihovim zahtevam po kakovosti, naglici in standardu prevoza. Da je ta pot prava, kaže v zadnjih letih povečan interes naše družbe za problematiko — ekonomsko in tehnološko — naših železnic in za družbenoekonomski in socialni položaj železničarja. Vendar to ni več interes neke neopredeljene družbe, s katero si običajno predstavljamo državo, ampak je to vse bolj interes povsem konkretnih organizacij združenega dela, ki so za železniški transportni promet neposredno zainteresirane. Za zdaj so to še konceptualne zamisli, pretresene v razpravi znotraj Železniškega gospodarstva, ki pa jih je potrebno in mogoče uresničiti le v procesu celotne samoupravne preobrazbe družbe in še posebej združenega dela in v kateri se objektivno že kažejo njegove prednosti, saj smo po samoupravnih poteh in s samoupravnimi sredstvi uspeli demokratsko in učinkovito rešiti tudi tako težke materialne probleme, kot je to bila pred leti velika izguba oziroma izpadli dohodek železnice.

Bistvo te predlagane samoupravne organiziranosti slovenskih železnic je v tem, da bi delavci na železnici kot temeljni dejavnik in nosilec odločanja o svojem delu, njegovih pogojih, sredstvih in sadovih organizirani skupaj z uporabniki železniških storitev na območjih železniških prometnih vozlišč opredeljevali skupne interese, planirali razvoj ter elemente tekoče politike ter zagotavljali realizacijo tistih svojih specifičnih interesov, ki izvirajo iz narave njihovega skupnega poslovanja in ki zadevajo čas, dostopnost, manipulacijo, skladiščenje, standard prevoza in podobno. Tako skupno planiranje na podlagi skupnih interesov omogoča železničarjem na območju prometnih vozlišč smotno in racionalno gospodarjenje, boljšo izrabo delovnih sredstev in zmogljivosti, njihovo optimalizacijo ter z ustvarjenim dohodkom, pa krepiti tudi družbeno-ekonomski položaj železni-

Predsednik skupščine SRS — Milan Kučan med govorom.

čarjev ter železniškega gospodarstva v celoti. Hkrati omogoča tudi uspešno dogovarjanje o potrebah, zmogljivostih in razvoju transportnih sredstev in infrastrukture ter reševanje vprašanj enostavne in razširjene reprodukcije celotnega železniškega gospodarstva Ljubljana, v okviru slovenske SIS za železniški in luški promet, pa tudi učinkovito dogovarjanje o skupnem planiranju, razporejanju kapacitet, tehnično-tehnološkem razvoju, poslovnih politiki, varnosti in racionalnosti integralnega železniškega transporta in drugih skupnih vprašanj na ravni bodoče SOZD Železniškega gospodarstva Ljubljana. Seveda bo celotna ta preobrazba lahko uspešno izpeljana, če bo sama ustvarjalna pobuda in akcija imela svoj izvor v akciji slovenskih železničarjev, če bo sleherna odločitev sporazum njih samih. Samo v sebi poenotene železnice se na vseh točkah samoupravnega organiziranja in povezovanja z združenim delom lahko dogovarjajo o svoji dejavnosti in razvoju, kar je hkrati pogoj za ustvarjanje večjega dohodka in hitrejša dohitevanje razvoja v svetu.

Današnji delovni uspeh slovenskih železničarjev in z njim povezanih organizacij združenega dela je tudi svojstvena počastitev jubilejnega praznika republike, zlasti tiste tendence v zgodovinski kontinuiteti uveljavljanja AVNOJ-skih sklepov, katere smoter je uresničitev svobodne družbe proizvajalcev, sposobnih za odločanje o pogojih, sredstvih in rezultatih dela — svoje-ga in družbenega — ki bodo kot prevladujoča in gonilna sila družbenega razvoja usmerjali tokove celotne družbene reprodukcije in obvladovali funkcije razvitega trga, sodobno tehnologijo in organizacijo dela, pa tudi državo kot sredstvo svoje, z revolucijo osvojenе politične oblasti. To je naloga celih generacij samoupravljalcev, ki morajo vsak na svojem delovnem področju, svojem delovnem mestu videti, kaj so dolžni temu revolucionarnemu sporočilu. In pri izpolnjevanju te odgovorne naloge želim vsem delavcem železniškega gospodarstva Ljubljana trdne samoupravljalске volje in uspeh.

Omenjena temeljna organizacija je specializirana za montažo, preizkušanje, vključevanje v promet in servisiranje telekomunikacijskih naprav, ki so v proizvodnem programu Iskre Elektromehanike Kranj. Največ njihovih dela je vezanega na področje avtomatskih telefonskih central (60 % crossbar, 30 % elektronske). Pomemben del dejavnosti predstavlja montaža napajalnih naprav za telefonske centrale in sistemov s področja prenosne tehnike. Glavni kupci storitev MSO so PTT, JLA, železnice itd.

Celotni prihodek MSO bo v letošnjem letu znašal okrog 150 milj. dinarjev, od tega izvoz skoraj 10 %.

V preteklosti so delavci TOZD MSO montirali številne hišne centrale na Poljskem, v Turčiji, Iranu, v Etiopiji in drugod. Največji poseg je bil začet lani s pričetkom gradnje mednarodne telefonske centrale v Moskvi, kjer imajo močno ekipo strokovnih delavcev. Centrala v Moskvi bo pred pričetkom Olimpijskih iger, predvidoma v decembru 1979, dana v pogon. Glede na številne nove možnosti na področju prodaje naše telefonije na tuja tržišča se tudi TOZD MSO pripravlja na oblikovanje posebne skupine za montažo v tujini.

Letošnje leto pomeni pomembno prelomnico, saj so vse TATC že vključene v promet. S tem so zelo porastle zahteve za izvajanje montažnih del. Potrebne so bile tudi številne predelave v obstoječih centralah. Tovarna ATC je hitro povečevala proizvodnjo, investitorji pa so zahtevali čimprejšnjo montažo. Posledice teh pritiskov so se pokazale v hitrem povečevanju števila zaposlenih v MSO, opravi so morali tudi številne nadure. Kljub težkim pogojem so s povečanimi naporji uspeli izpolniti večino obvez v dogovorjenih rokih. Za ugled, za katerega se Iskra bori na tržiščih doma in v tujini, je zelo važen primeren pristop delavcev MSO. Zato ni čudno, da je nekdanji direktor Iskra Commerca Metod Rotar imenoval delavce MSO „ambasadorje Iskre“.

ORGANIZACIJA IN KADRI

Sedanja MSO ima sedež v Ljubljani, kjer ima še naslednje službe: kadrovsko-spolno, tehnično, finančno-računovodsko, gospodarsko službo in delavnice za pripravo montaže.

Glavni delavcev pa predstavlja operativna, ki je razdeljena na tri inženiring področja, ta pa na enote montažne operativne. Delavci operativne delajo na 50 pomembnejših objektih hkrati, po vsej Jugoslaviji. TOZD ima svojo enoto tudi v Beogradu, v ustanavljanju pa so še poslovne enote v Sarajevu in Skopju, kasneje tudi v Novem Sadu.

Inženiring področje I je v Ljubljani in izvaja montažo ter servis javnih telefonskih central na področju jugoslovenskega PTT omrežja v Sloveniji, BiH, Črni gori in delu Vojvodine. Inženiring področje II s sedežem v Beogradu opravlja iste usluge na ozemlju Srbije in Makedonije. Inženiring področje III v Ljubljani montira in servisira po vsej državi, SATC in vse ostale sisteme, kot naprave za avtomatizacijo v prometu, telegrafске naprave, prenosno tehniko itd.

Za vse večje centrale izdeluje tovarna ATC na Laborah v Kranju posamezne elemente (stojala, enote), ki jih je potrebno na samih objektih sestaviti in povezati med seboj. Tako je torej TOZD MSO finalist izdelkov tovarne ATC. Montaža namreč predstavlja 20 do 30 % celotnega dela, vloženega v dokončno postavitev telefonske centrale.

V MSO je zaposlenih 440 delavcev, od teh je 30 % inženirjev, tehnikov in VK delavcev, 60 % je KV delavcev in le 10 % je priučenih. Tudi narodnostna struktura zaposlenih je zanimiva, saj imajo kar 8 narodnosti, od tega okrog 50 % Slovencev in okrog 30 % Srbov. Polovica zaposlenih stanuje v Ljubljani in Beogradu, ostali pa širom po Jugoslaviji (v okrog 100 občinah). Zaradi naglega razvoja telekomunikacij so v zadnjih letih sprejeli toliko novih sodelavcev kot prej v 15 letih.

Po potrebi dodatno zaposlujejo tudi študente. Večino zaposlenih predstavljajo moški izpod 30 let. Na področju, kjer imajo stalno delo, imajo delavci MSO tudi svoje stalno bivališče. Ob pomembnejših nalogah jim priskočijo na pomoč delavci iz ljubljanskega področja ali druge bližje montažne enote. Tako so stroški bivanja na terenu manjši, manjša je odsotnost delavcev od svojcev, lažje rešujejo stanovanjska vprašanja itd. Delovni pogoji v MSO so zelo

težki. V prvih devetih mesecih letošnjega leta je 60 ljudi zapustilo to temeljno organizacijo. Fluktuacijo beležijo praktično le v Sloveniji. Kot delavci velikokrat naletijo na nerazumevanje pri investitorju, kot tudi v domači delovni organizaciji, za ureditev delovnih pogojev.

V PRIHODNOSTI BODO MORALI INVESTIRATI

Programska usmeritev TOZD MSO se v prihodnosti ne bo bistveno spreminjala. Načrtuje pa se zelo hitra rast proizvodnje elektronskih telekomunikacijskih sistemov. V zadnjih petih letih se je obseg dejavnosti MSO potrojil. Zato bodo tudi v prihodnosti nujna investicijska vlaganja. Potrebujemo ustrezne skladiščne prostore, tudi poslovni prostori in prostori, v katerih so v letu 1975 ustanovili montažne delavnice, so že premajhni. Z uvajanjem elektronike in zahtevami po večji kvaliteti naših telekomunika-

cijskih naprav bo MSO morala poskrbeti tudi za sodobno opremo in orodja, ki so nujno potrebna za uspešno in kvalitetno opravljanje montažne dejavnosti. Od planiranih 145.000 priključkov v letošnjem letu naj bi se v letu 1980 po omenjenih investicijah to število povečalo na 232.000 in v letu 1985 na 437.000.

V tem sestavku nismo zajeli vseh doseženih rezultatov kolektiva Montažno servisne organizacije. Preveč bi bilo števil, če bi želeli povedati, koliko objektov, telefonskih central in drugih telekomunikacijskih naprav so delavci MSO zmontirali v zadnjih 25 letih. Še veliko večje bi bile te številke, če bi z njimi zajeli število montiranih priključkov za PTT, železnice, JLA in naše gospodarstvo. Vsekakor pa se zavedamo pomembnosti dela in doseženih rezultatov kolektiva MSO, ki se lahko s ponosom ozre na opravljeno delo. Prav je, da mu ob jubileju iskreno čestitamo.

Alojz Boc

Slavje delavcev IPT

Delavci TOZD IPT, ki so prejeli državna odlikovanja.

V počastitev dneva republike je imel kolektiv temeljne organizacije Inštitut za prenosno tehniko, ki deluje v okviru kranjske Elektromehanike, v dvorani kina Vič v Ljubljani izredno prijetno proslavo, ki jo je združil s podelitvijo državnih odlikovanj ter nagrad in priznanj delovnim jubilarom. V kulturnem programu sta z zbranimi deli nastopila oktet Gallus in recitatorka.

Slavnostna govornika sta bila predsednik sveta Inštituta Franc Bojc in direktor te temeljne organizacije Marko Gliha. Obsirno sta spregovorila o 29. novembru — prazniku naše socialistične domovine, o boju naših narodov in povojni socialistični graditvi Jugoslavije. Velik poudarek sta dala tudi razvoju IPT v okviru naše sestavljene organizacije.

Proslave kolektiva Inštituta za prenosno tehniko se je udeležil tudi predsednik skupščine občine Ljubljana Vič Rudnik Vili Belič, ki je izročil državna odlikovanja. V krajšem nagovoru je poudaril, da so odlikovanci s svojim neumornim in uspešnim delom prispevali k razvoju celotne družbene skupnosti, zaradi česar jih je njihova

delovna sredina predlagala za odlikovanja komisiji pri občinski skupščini, ki je nato predloge posredovala komisiji za odlikovanja predsedstva SFRJ.

Državna odlikovanja so prejeli: z redom dela z zlatim vencem je bil odlikovan Franc Logar, red dela s srebrnim vencem pa so dobili Francka Babnik, Joško Budin, Boris Deržaj, Milko France, Stanislav Lampe, Franc Štefančič in Dragica Zajec, medalje dela pa so prejeli: Jurij Hribovšek, Emil Mertelj, Stane Paulin, Jože Pislak, Stane Zakrajšek in Jože Zala-znik.

Na proslavi ob 29. novembru so podelili tudi nagrade in priznanja delovnim jubilarom — Jožetu Wedamu za 30-letno delo v Iskri, za 20-letno delo pa Srečku Hribarju, Marjanu Miseritu, Marjanu Ravnikarju, Časlavu Stojanoviću, Mariji Ujc, Kristini Vernik, Dragici Zajec in Marici Žnidaršič.

10 let so v Iskri zaposleni Branko Kacjan, Vladimir Kastelec, Mara Rebernik in Marko Rebolj.

Kolektiv IPT ob tej priložnosti tudi ni pozabil na tiste svoje sodelavce, ki so pred kratkim odšli v pokoj, in jim je na proslavi izročil lepa darila. L

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem svojim sodelavkam in sodelavcem v TOZD Števcu za praktično darilo.

Irma Cunk

Jubilanti dela v TOZD IPT.

ISKRA

Številka 49/50 — 9. decem. 1978

9

INDUSTRIJA ZA TELEKOMUNIKACIJE

Petindvajset let MSO

Montažno servisna organizacija je ena izmed temeljnih organizacij Iskre—Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko Kranj. Nastala je pred 25 leti in najprej delovala kot montažni oddelek kranjske Iskre, potem v sestavi takratne Prodajno servisne organizacije in kasneje Iskra Commerca, nekaj časa kot organizacija združenega dela, nato spet kot sektor.

V drugi polovici leta 1953 je Iskra začela proizvajati naprave s področja avtomatske telefonije. Pokazala se je potreba po ustanovitvi enote, ki naj bi opravljala zunanjo montažo teh naprav. Pionirsko delo je bilo opravljeno znotraj prodajnega oddelka Iskre—Tovarne elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov v Kranju. Prvo montersko skupino je sestavljalo devet monterjev — delavcev Iskre. V letu 1954 je na področju montaže za telefonijo delalo že preko 50 ljudi, kar jasno kaže kako hiter je bil razvoj montažne dejavnosti v telefoniji.

V letu 1955 je Iskra dala na tržišče širok asortiment avtomatskih telefonskih central, ki je obsegal serijske centrale 1/10, 2/14, 4/30, hišne stranske centrale, javne poštnе centrale, sekretarske garniture itd. Poleg teh pa tudi javne centrale sistema crossbar.

Povečanje proizvodnje serijskih central, prehod na proizvodnjo hišnih ATC večjih zmogljivosti ter poštinskih central koračnega sistema, vse to je zahtevalo delitev dela proizvodnje in montaže teh naprav oz. ločitev zunanjje od notranje montaže. Prvi oddelek za montažo telefonskih central se je v drugi polovici 1956. leta razvil v poseben obrat kranjske Iskre Iskra—Servis s sedežem v Ljubljani.

V desetih letih montažne dejavnosti je bilo montiranih okrog 140.000

telefonskih priključkov oz. z dodatnimi napravami nad 200.000 doma in preko 2500 v tujini.

V obdobju 1959—1964 je sledil razvoj crossbar tehnike in osvajanje tržišč na področju javne telefonije. V to obdobje sodi tudi osvajanje zunanjega tržišča — centrala v Turčiji. V naslednjih petih letih je Iskra nadaljevala osvajanje tržišč za javno telefonijo, modernizacijo in avtomatizacijo PTT omrežij, modernizacijo železnic. V letih 1971 do 1973 je sledil nadaljnji porast crossbar tehnike ter priprava na osvajanje nove tehnologije za proizvodnjo elektronskih telefonskih central Metaconta. Za obdobje zadnjih petih let pa je značilna priprava in gradnja elektronskih tranzitnih ATC kot tudi povečanje javnih central in SATC v crossbar tehniki.

DEJAVNOST MONTAŽNO SERVISNE ORGANIZACIJE

V letih razvoja telefonije v Iskri se je dejavnost Montažno servisne organizacije (MSO) stalno večala, menjale pa so se tudi organizacijske oblike te organizacije. S 1. januarjem 1975 je MSO postala samostojna temeljna organizacija v DO Iskri Elektromehaniki Kranj in se tako spet priključila proizvajalcem telefonskih central in sestavnih delov.

Referendum 12. decembra

Delavski svet DO Iskre Elektromehanike je na zasedanju dne, 27. novembra 1978 sprejel sklep o razpisu referenduma, ki bo v torek, 12. decembra.

V delovni organizaciji je razpisan referendum, s katerim bomo delavci odločali o sprejemu:

- samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in delitev sredstev za osebno in skupno porabo ter nadomestil, ki pripadajo delavcem samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah za razporejanje čistega dohodka v delovni organizaciji.

Z osebnim izjavljanjem bomo na referendumu odločali delavci celotne delovne organizacije po temeljnih organizacijah in v DSSS.

Za isti dan so razpisali referendum tudi delavski sveti temeljnih organizacij in DSSS, in sicer za sprejem:

- pravilnika po osnovah in merilih za delitev sredstev za OD v TOZD

- pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka v TOZD.

V DSSS bodo delavci odločali še o samoupravnem sporazumu o urejanju stanovanjskih zadev v DSSS.

Poživiti delo naših delegatov

Predsednik zbora združenega dela in predsednik ObZSS Kranj sta v petek, 1. decembra sklicala v Iskri Elektromehaniki v Kranju problemsko konferenco vodij delegacij za zbor združenega dela in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Conference so se udeležili tudi nekateri sekretarji temeljnih organizacij, vodje strokovnih služb, sekretarji OO ZK, predsedniki OO ZSS in vodstvo Elektromehanike.

Namen problemske konference, ki jo je vodil predsednik skupščine občine Stane Božič, je bil pregled pozitivnih in negativnih pojavov in problemov delovanja delegatskega sistema v Iskri Elektromehaniki. Za razpravo so predvideli naslednje tri teme:

- delegatski sistem, problemi njegovega organiziranja in delovanja
- informiranje v občini in delovni organizaciji o skupščinskem delovanju
- doprinos delegatskega sistema k boljšemu gospodarjenju v občini.

Stane Božič je v uvodu spregovoril o posameznih problemih in pojavih pri delovanju naših delegatov v ZZZ in skupščinah SIS. Omenil je, da nobena delegacija Elektromehanike ni posredovala predlogov za izboljšanje delovanja delegatskega sistema in pozval udeležence konference, da bi se skupaj dogovorili o načinu in možnostih reševanja teh vprašanj v letu 1979. Nismo zadovoljni z delo-

vanjem delegatov iz Iskre (v zboru ZZZ jih je 17), je v nadaljevanju opozoril predsednik Stane Božič. Predlogov in delegatskih vprašanj iz Iskre bi moralo biti več. Tudi udeležbo na sejah bi morda lahko povečali. V skupščinah SIS delovanje Iskrinih delegatov še ni zadostno organizirano. Z bolj aktivnim delom delegatov in delegacij bo kvalitetnejše tudi delo naših zborov in delegatskega sistema v celoti.

Leto 1979 naj pomeni nadaljnjo pospešitev delovanja naših delegatov in delegacij. Pred nami so razprave o našem bodočem razvoju (Iskra, Sava, problem Tekstilindusa itd.). Pri tem pričakujemo tudi sodelovanje naših delegatov. Le tako bomo lahko dosegli širši družbeni napredek in tak položaj delavca, kot mu ga zagotavlja naša zakonodaja.

Po uvodnem govoru predsednika skupščine občine se je razvila živahna razprava. Problemska konferenca o delovanju delegatskega sistema je v Iskri Elektromehaniki prav gotovo uspela. Sledile ji bodo podobne konference v drugih krajskih delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Več o tem, kaj so naši delegati povedali o svojem delu, izkušnjah in problemih ter o sprejetih zaključkih in smernicah za pozivitev dela delegatov preberite prihodnjič.

Alojz Boc

Temeljni kamen za most

Na levem bregu Save pri tovarni Zvezda so 24. novembra položili temeljni kamen za novi most čez Savo, ki bo povezoval industrijski del mesta z naseljem na Planini. Most bo stal okoli 170 milijonov din, zgrajen bo avgusta 1980, dolg bo 351 metrov in širok 23. Ta vzhodna obvoznica bo razbremenila cestni promet iz smeri Škofje Loke proti Jezerskemu. Pričetek gradnje mostu čez Savo v Kranju je najpomembnejši objekt iz desetletnega programa razvoja cestnega prometa v Sloveniji.

Foto: Božo Malovrh

Kaj je interna banka?

V prejšnjem bančnem sistemu je bila banka neka univerzalna organizacija, ki je opravljala vse bančne posle za vse nosilce družbenih in drugih denarnih sredstev.

V novem bančnem sistemu pa pojem banke zajema tri tipe bank:

1. Interno banko
2. Temeljno banko
3. Združeno banko

Vsi trije tipi s sinhronim delovanjem zagotavljajo povezavo in cirkulacijo družbenih sredstev. Z interno banko bančni sistem postaja sestavni del in instrument združenega dela, preko katerega le—to koncentrirajo denarna sredstva družbene akumulacije in odloča o namenih njihove porabe. Kot specializirana bančna institucija interna banka povezuje različne oblike finančnih odnosov, ki rezultirajo iz samega procesa proizvodnje in reprodukcije med združenimi organizacijami združenega dela in postaja opolnomočenec temeljnih organizacij združenega dela ali delovnih organizacij napram drugim bančnim in finančnim organizacijam. Z interno banko se ustvarjajo novi odnosi med združenimi organizacijami združenega dela, ki naj bi zagotovili koncentracijo in ekonomično koriščenje denarne oblike dohodka temeljne organizacije združenega dela za realizacijo njihovih proizvodnih in razvojnih programov.

S svojim delovanjem mora torej interna banka prispevati k boljšemu, učinkovitejšemu in dinamičnejšemu odvajanju denarnih tokov v okviru skupnosti temeljnih organizacij združenega dela in zamenjuje dosednji administrativno-centralistični način upravljanja z denarnimi tokovi preko računovodsko-finančnih služb. Poslovanje IB sloni na bančnih načelih, ki morajo v okviru poslovanja interne banke zagotoviti:

— jasnost in preglednost finančnih odnosov in tokov, urejenih za širše ocenjevanje rednih možnosti financiranja proizvodnje in menjave iz združenih sredstev

— večjo koncentracijo in koriščenje neangažiranih delov denarnega dohodka združenih organizacij združenega dela.

— hitrejšo cirkulacijo razpoložljivih denarnih sredstev in njihovo kroženje med denarno suficitarnimi in denarno deficitarnimi temeljnimi organizacijami združenega dela, delovnimi organizacijami ali sestavljenimi organizacijami združenega dela, združenimi v interno banko

— namensko koriščenje združenih sredstev v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju družbenih sredstev, v katerem je zagotovljeno spremljanje sredstev vsake temeljne organizacije združenega dela (ali DO), združene v interno banko. V vsakem trenutku je potrebno vedeti, kateri organizaciji združenega dela pripadajo sredstva in katera (druga) temeljna organizacija (ali DO) ta sredstva koristi.

S takim delovanjem interne banke po bančnih načelih se zagotavlja neposredno upravljanje z dohodkom s strani delavcev temeljnih organizacij združenega dela in se preprečuje odtujevanje njihovega dohodka ter njegova transformacija v bančni kapital, odtujen od proizvajalcev, ki so sodelovali v njegovem ustvarjanju.

Interna banka preko svojih evidenc spremlja gibanje sredstev in dohodka vsake temeljne organizacije združenega dela in posebej za DO ali SOZD v celoti. Tako interna banka zagotavlja: spremljanje priliva denarnih sredstev vsake temeljne organizacije združenega dela, plačevanje njenih obveznosti iz teh sredstev, prenašanje prostih sredstev od ene temeljne organizacije združenega dela drugi, na osnovi samoupravnega sporazuma seveda, kot tudi vračanje teh sredstev v dogovor-

jenih rokov z dogovorjeno obrestno mero.

S to svojo funkcijo interna banka zagotavlja čiste ekonomske odnose med temeljnimi organizacijami združenega dela, krepí samoupravljanje in upravljanje z dohodkom s strani tistih, ki so ga ustvarili s svojim delom.

Funkcije interne banke odreja naslednji denarni tokovi med temeljnimi organizacijami združenega dela (ali DO):

— tekoči obtok denarja, ki se odvija skozi plačilni promet in vzdrževanje tekoče likvidnosti temeljne organizacije združenega dela

— združevanje in koriščenje sredstev za tekočo proizvodnjo in obratne namene

— združevanje in koriščenje dolgoročnih sredstev za razširitev materialne baze oziroma za razširjeno reprodukcijo

— formiranje skupnih fondov na nivoju skupnosti temeljnih organizacij združenega dela, delovne organizacije ali sestavljene organizacije združenega dela za točno določene namene.

Vse to so cilji, ki jih hočemo doseči tudi v naši delovni organizaciji z

V novembru se je poslovil od sodelavcev Ivan Petrovčič iz TOZD TEA v Elektromehaniki. Tudi njegovi sodelavci iz pomožne orodjarne so se od njega prirčno poslovili in mu izročili praktična darila ter zaželeli obilo zdravja in zadovoljstva.

»Kaj nam pa morejo, morejo...«

„Uh“, je vzklila Špela, ko je privihrala sedem minut čez šesto v pisarno. „Spet ta preklemska ura. Sinoči sem jo pozabila naviti. Potem pa še poledica na cesti in kot nalašč vsi prehodi za pešce zaprti ravno v trenutku, ko bi morala čez cesto. Naj vse skupaj vrag pocitra. Še dobro, da ni bilo težav z vratarjem. Kar med tiste zamudnike sem se pomešala, ki jih je avtobus po šesti uri pripeljal pred tovarno. Ampak, kot nalašč sem na hodniku naletela na našega vodjo Jureta, ki je šel na jutranji obhod po oddelkih. Človek bi počil od jeze.“

„Z našim prevozom je bilo pa danes vse v redu,“ je dodala Tončka. „Ampak, da ne pozabim: v avtobusu sva sedeli skupaj z Metko iz kontrole. Pri sebi je imela polno vrečo dežnikov, kavbojk in puloverjev. Uvoz. Prima, vam rečem. Če ste zato, dekleta, gremo takoj k njej. Kasneje bomo dobile ostanke.“

„Seveda,“ je bila navdušena Neža, „samo še malico naročimo pri kurirki.“

„Saj res, lačna pa ne bi bila rada,“ se je strinjala Špela, „danes pa še sploh ne, ko nisem zajtrkovala. Bom kar topel obrok naročila, saj se mi bo po jutranji dirki pošteno prilgel.“ Tudi Tončka je bila zato. „Za prvo silo bo zadostovala tudi kavica,“ ju je potolažila Neža, „vsak čas bo zavrela. Potem pa čimprej k Metki.“

Družno so torej Špela, Tončka in Neža izpraznile svoje skodelice, prva pa je za umiritve živcev prižgala še filter. Naročile so malico in odhitele kupovat prima uvoženo robo.

Še pred sedmo so se vrstile v pisarno, srečne, da Jureta še ni bilo iz jutranjega obhoda. Sicer pa bodo danes zadihale bolj sproščeno. Že ob osmih mora spet na sestanek k direktorju. Gotovo ga ne bo nazaj vse do odmora.

Kurirka je Špeli in Tončki prinesla iz bifeja blok za topli obrok. „Danes so na vrsti ribe s kislim krompirjem, zato bo treba pohiteti,“ jima je naročila.

„Za takšno malico se pa splača potruditi,“ sta bili obe enakih misli in se že pred deveto namenili v restavracijo, čeprav sta imeli svoj odmor šele ob tri četrti na deset. Nič zato, če se je njun odmor podaljšal zaradi čakanja, malicanja in pomivanja posode na več kot uro in pol. Pomembno je bilo, da sta bili z malico zadovoljni in, da sta se med pravim odmorom lahko naspali.

Tja proti dvanajsti je vse tri spet zamikala obvezna kavica, ki se ji ni kazalo upreti, saj bi s tem prekršile strogo določeni dnevn red. Pa tudi Jure je bil zanj, kajti sestanek z direktorjem se je zavlekel vse do enajste. Plan investicij za prihodnje leto je pa res treba temeljito obdelati, sicer bodo

reorganizacijo finančno-računovodske službe. Priprave za to so v teku. Vendar je jasno, da tak sistem, kot je zgoraj naveden, zahteva jasne organizacijske povezave v DO, povezave, ki bodo omogočale učinkovite in ažurne informacijske tokove, nedvoumen sistem razdelitve skupnega prihodka, skratka popolno urejenost dohodkovnih odnosov in povezav DO in izven nje. Nedvoumno je realizacija vsega navedenega v našem sistemu zelo obsežna naloga. Da pa bi kljub temu le naredili korak naprej v smislu navedenih ciljev, je smiselno v prvi etapi organizirati posebno finančno službo, ki sicer ni pravna oseba, kot je to interna banka, vendar pa v sedanjí organiziranosti DO lahko opravlja praktično vse navedene naloge, v kolikor bo organizirana po podobnih načelih in v kolikor bodo zagotovljeni pogoji za njeno delo. Taka služba naj bi bila formirana na istih principih in s približno istim obsegom delovnih nalog kot interna banka DO in bi se po končanih vzporednih akcijah organiziranja celotne DO in po vmes pridobljenih izkušnjah v poslovanju v določenem času z manj problemi in rizika kot v tem trenutku transformirala v končni cilj — interno banko kot posebno delovno skupnost.

ostali brez nujno potrebnih strojev, ki naj bi olajšali delo naši triperesni detelji in njuni sodelavkam in sodelavcem, s katerimi so združevale delo.

Kupi dopisov, obračunov, evidenc, analiz se že leto in dan niso hoteli zmanjšati. Jure je že večkrat ugotavljal, da bo treba zaposliti dodatne moči, ali pa delo modernizirati s sodobno pisarniško opremo. Potihem ga je jezilo, da je pogosto dobival opozorila o neizpolnjenih nalogah, za katere je bil zadolžen njegov oddelk.

Kaj pa more, če dekleta ne zmorejo vsega dela. Pa ti prekleti nepredvideni izostanki zaradi nujnih privatnih izhodov. Še huje pa bo, ko bo čez dva meseca odšla Tončka na poročniškega. Takrat bo šele hudič, kajti nobena od sodelavk ne bo, zaradi prezaposlenosti, mogla prevzeti njene dela. Če bo investicijski načrt osvojen in realiziran, si bo pošteno oddahnil.

Ob enih je Jureta spet čakal sestanek delavskega sveta, zato se sploh ni lotil pisanja poročila o opravljenem delu v zadnjem polletju. Tega bi moral že jutri predložiti svojemu nadrejenemu. Bo pa zjutraj malo bolj pohitel.

Medtem, ko se je Jure prebijal skozi gradivo za sejo, so naše tri znanke v sosednji sobi napeto prisluhnile moped showu, ki ga je prenašala ljubljanska radijska postaja. Domislice in popevke so jim bile tako všeč, da so šle po končani oddaji precej časa razpravljale o njih.

Nekaj čez poldrugo so dekleta družno ugotovila, da je čas za zaključek dela. Razumljivo je, da si je treba urediti pričeško in obraz, to pa vendar vsaj četrt ure časa.

Neži se je še posebej mudilo, kajti avto mora takoj po drugi uri odpeljati na servis. Če hoče, da bo čimprej na vrsti, mora biti ob dveh že na parkirnem prostoru. Ni ji preostalo drugega kot oditi iz pisarne pet minut pred drugo, sicer bo prišla domov komaj do večera. Malo s strahom se je napotila proti vratarnici, toda pred vrati je bila gruča najmanj sto njenih sotrpino, ki se jim je še bolj mudilo domov kot njej na servis.

Vratar je bil tokrat odločnejši kot zjutraj. Pet minut pred drugo je zaprl vrata in ni pustil nikogar ne ven ne noter. Tako so na zunanji strani vrat čakali vsi tisti, ki so želeli priti v službo še pred drugo uro, znotraj pa vsi, ki so predčasno zapustili delovno mesto, med njimi vsa na trnih naša Neža.

Pa kaj zato? Ura bo tako ali tako kmalu dve, jutri pa bomo spet začeli vse znova.

BOŽO MALOVRH

USPEL REFERENDUM

Dne 23. 11. 1978 smo po vseh TOZD v Široki potrošnji izvedli referendum za sprejem samoupravnega sporazuma o združitvi v DO.

Rezultati so pokazali, da so se delavci v dobri večini odločili za sprejem samoupravnega sporazuma, saj če pogledamo prve, še ne uradne rezultate, vidimo, da so po TOZD glasovali takole:

TOZD	Število vseh volilcev	Volilo	Glasovalo za	% za
TV Pržan	762	666	528	69,3
Sprejemniki	557	496	415	74,5
Antene	147	133	116	78,9
Elektromotorji	820	706	612	74,6
Montaža Sp. Idrja	372	350	304	81,7
Gospodinjski aparati	545	435	352	64,5
Prodaja	73	61	56	76,7
DO skupaj	3.276	2.847	2.383	72,7

Boris Čerin

Program dela sindikata DO

V Sežani smo se pogovorili s predsednikom sindikata DO Široka potrošnja Marjanom Možetom, ki nam je o delu in načrtih sindikata povedal naslednje:

„Vse delo sindikata v naši DO je bilo vedno usmerjeno v ustvarjanje ugodne politične klime in v oblikovanje enovitosti naše DO. Tako je bil sindikat tudi nosilec vseh tovrstnih hotenj. Na svojih sejah je redno obravnaval periodične zaključne račune ter nato tudi vedno vodil razpravo o gospodarjenju v TOZD, DO in tudi v SOZD. Hkrati pa je posvečal tudi pozornost investicijski politiki, za katero smatra naš sindikat, da bo ena vodilnih dejavnikov v odpiranju še bolj poglobljenih odnosov med temeljnimi organizacijami, saj bi investicija v proizvodne kapacitete skupnega pomena povečala soodvisnost med posameznimi TOZD. S tem bi se tudi odpravilo prekrivanje kapacitet in omogočalo večjo delitev dela, boljše izkoriščanje obstoječih zmogljivosti in s tem tudi boljšo produktivnost in socialno varnost 3160 zaposlenih.

Drugi del našega programa, ki je še v razpravi, se nanaša na samoupravno organiziranje v TOZD, DO in SOZD. Tu bo samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje pripomoglo k čimprejšnjemu sprejetju manjkajočih samoupravnih aktov na vseh nivojih. Pri tem posveča naš sindikat še posebno pozornost vprašanju, ki se nanašajo na socialni položaj delavca, poenotenje vprašanj iz področja delovnih razmerij, delovanju delegatskega sistema in organizaciji ustreznih pogojev za delo samoupravne delavske kontrole ter ustvarjanju ustreznih delovnih in življenjskih razmer delavcev.

Nadaljnji program dela sindikata vsebuje tudi družbeno ekonomske odnose, predvsem pa prizadevanja, da bi bili plani na vseh nivojih odraz samoupravnega usklajevanja potreb delavcev v temeljnih organizacijah. Pri tem se sindikat še posebej zavzema za vlaganja v družbeni standard delavcev, skupna vlaganja v prioritete programe razvoja delovnih organizacij,

Iz te tabele je tudi razvidno, da je bilo na dan referenduma prejšnje število upravičeno odsotnih delavcev, ki niso sodelovali, rezultat pa je bil kljub temu dober tako, da sta se še enkrat izkazala prizadevno delo vseh družbeno političnih dejavnikov in visoka osveščenost delavcev.

Boris Čerin

razvoja inovacijskih dejavnosti in humanih delovnih razmer, skrb, da ne bi prihajalo do vlaganj v neracionalno podvajanje proizvodnih kapacitet.

V tem delu programa se je sindikat tudi zavzel za čimprejšnjo izdelavo samoupravnega sporazuma o osnovnih merilih za urejanje medsebojnih dohodkovnih odnosov in za urejanje takih osnov svobodne menjave dela, ki bodo že marsikje prerasčale proračunske odnose, predvsem pa izenačevale položaje delavcev v proizvodnih organizacijah napram delovnim skupinam skupnega pomena.

Pri tem velja omeniti predvsem akte, ki definirajo delitev čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke.

Nadalje je sindikat posvetil tudi veliko pozornost kadrovske politiki, izobraževanju delavcev kakor tudi njihovim kulturnim dejavnostim. V tem smislu nameravamo ustanavljati kulturna društva in skupne kulturne dneve, predvsem pa razširiti sodelovanje v oblikovanju programa in združevanju sredstev v samoupravnih kulturnih skupnostih.

Osmo poglavje je namenjeno letovanju, oddihu, športu in rekreaciji. Predvsem se je izoblikoval zelo bogat program športnega in rekreativnega udejstvovanja, medtem ko letovanje rešujemo s posebnim samoupravnim sporazumom med temeljnimi organizacijami in Iskra Invest Servis.

Zadnje deveto poglavje pa zajema naloge iz področja ljudske obrambe, družbene samozaščite, obrambne sposobnosti osnovnih organizacij v vojnih razmerah, političnega in mobilizacijskega delovanja na vseh področjih družbene zaščite sistema, skrb za kadrovske izpopolnjevanje odborov, ki delujejo na področju družbene samozaščite in ljudske obrambe ter vključevanje inšadine in žensk v te odbore.

Tak celoten program bo predmet razprave na eni od prvih sej predsedstva osnovnih organizacij sindikata na nivoju DO, kjer se bodo izoblikovale še smernice za nadaljnje delo sindikata v prihodnjem obdobju.“ Boris Čerin

INDUSTRIJA ZA TELEKOMUNIKACIJE

Zakaj prepoved kajenja

(Nadaljevanje z 10. strani)

uživanju obrokov. V tej zvezi je strokovna služba v zadnjem obdobju prejela vrsto intervencij.

2. Sklep DS delovne organizacije iz 1. 1976, s katerim je vzel na znanje posebno priporočilo Skupščine občine Kranj, naj se prepove kajenje v prostorih, kjer se pripravljajo in servira hrana. Temu je moral logično slediti konkreten sklep. Le da smo nanj predolgo čakali.

3. Strokovna in znanstvena spoznanja, da kajenje očitno negativno vpliva na organizem kadilcev. Z vdihovanjem zadimljenega zraka pa so proti volji tem škodljivostim izpostavljali tudi nekadilci.

4. V vseh naših restavracijah in bifejih prostori za pripravljanje in razdeljevanje hrane niso ostro ločeni od prostorov, kjer delavci hrano zauživajo. Zato za omenjene objekte v celoti veljajo strogi sanitarni predpisi.

Ob tej priliki je le treba poudariti nekaj dodatnih momentov. Prvič, od tega trenutka so delavski sveti večine temeljnih organizacij že sprejeli sklepe v podporo temu ukrepu o prepovedi kajenja. To pomeni, da ukrep posredno podpira večina delavcev

naše širše delovne skupnosti. Drugič, v sklepih vseh teh delavskih svetov je vsebovana in poudarjena obveznost vodij dela, da kontrolirajo izvajanje ukrepa o prepovedi kajenja. Torej je opozarjanje kadilcev in v izjemnih primerih predlaganje disciplinskih postopkov proti kršilcem ukrepa sestavni del delovnih nalog. Tretjič, ukrep prepovedi kajenja v bifejih in restavracijah je v širšem smislu ukrep varstva pri delu. Zato bo tudi služba za varstvo pri delu s občasno kontrolo izvajanja ugotavljala spoštovanje sprejetega ukrepa in v skladu s pooblastili tudi ukrepala. Četrtič, nadzor nad izvajanjem sprejetega ukrepa pa bodo izvajali tudi inšpekcijski organi občine Kranj. Skupščina občine Kranj je v sklopu ukrepov glede kajenja 1. 1976 sprejela tudi sklep, s katerim naroča inšpekcijskim službam, da dosledno nadzirajo izvajanje prepovedi kajenja.

In na koncu: Sprejeti ukrep o prepovedi kajenja v bifejih in restavracijah naj ne izkoplje „bojne sekire“, naj ne spodbuja in stopnjuje netolerance in arogance tako kadilcev kot tudi nekadilcev. Sprejeti ukrep naj bo izraz samoupravnega reguliranja odnosov med kadilci in nekadilci. Ti naj se samo izboljšujejo. Edino taka formula je sprejemljiva. p.p.

TOZD TV PRŽAN

Vse bolj uspešno poslovanje

Dušan Stanjko vodja plansko analitske službe in Jože Cvetek vodja finančno računovodskega sektorja v TOZD „TV PRŽAN“ sta nam povedala nekaj besed o delu in načrtih njihove temeljne organizacije.

„V prvih 9 mesecih smo realizirali vrednost proizvodnje v višini 328 milj. dinarjev po stalnih cenah, kar je za 8 % več kot v istem obdobju lani, s čimer pa nismo popolnoma zadovoljni, saj s tem še ni bil dosežen zastavljen plan.

Najslabše rezultate smo dosegli v prvem četrtletju. Zaradi materialne problematike, nesolidnih dobav od domačih dobaviteljev in uvajanja novih proizvodov (barvni televizor Montreal Senzor, prenosni televizor Pika, brivnik Synchron Plus in gramofonska kovčka 1005 in 2006) smo dosegli komaj 71 % načrtovanega plana proizvodnje.

V drugem četrtletju so bili rezultati že bistveno boljši. Proizvodnja prej omenjenih izdelkov je že bila osvojena tako, da smo že dosegli 92,8 % predvidenega plana.

Se bolj ugodno pa je bilo tretje četrtletje v katerem smo presegli plan za 9,5 %. Računamo, da nam bo večino izpadov uspelo nadoknaditi do konca leta tako, da se bomo precej približali planu, ki za leto 1978 znaša 496 milijonov, kar bi v primerjavi z lanskim letom pomenilo 18 % povečanje, medtem ko naj bi bili storilnost za 12 % in število zaposlenih za 6 % večji.

Še večje povečanje proizvodnje (levji delež bo odpadel na prenosne in barvne televizorje) pa načrtujemo za naslednje leto, ko naj bi porasla za 47 %. Seveda pa je ta precej visoka zastavljeni cilj v veliki meri odvisen tudi od uresničevanja predvidenih investicij.

Nadalje je tu še prodaja in izvoz. Relativno ugodnakonjunkturalnagibanja za naše izdelke so se odražala tudi pri prodaji na domačem tržišču. Skupno z izvozom smo dosegli za 32 % večji celotni prihodek kot v istem obdobju lani, kar je nad povprečjem slovenskega gospodarstva, ki znaša 25 %.

Velik napor smo tudi vložili in še vlagamo, v izboljšanje devizne bilance. Rezultat tega je kar 77 % večji izvoz kot v istem obdobju lani.

TOZD ELEKTROMOTORJI ŽELEZNIKI

Za 26 % povečana proizvodnja

O delu in doseženih rezultatih v prvih 10 mesecih nam je spregovoril direktor TOZD Elektromotorji.

„Letni plan za prvih deset mesecev smo dosegli količinsko 97,7 vrednostno pa 96,1 procentno. Upamo pa, da bomo v zadnjih dveh mesecih lahko nadoknadili teh 3-4 % kolikor nam manjka in tako dosegli predvideni plan.

Povečanje proizvodnje glede na lansko leto znaša za prvih 10 mesecev 26 % količinsko in 30 % vrednostno.

Mesečno pa smo načrtovani plan dosegli takole: januar in februar sta bila razmeroma v redu, večji izpad proizvodnje pa je bil v marcu in juliju.

V marcu smo imeli težave zaradi kvalitete dobavljenih kolektorjev iz Idrje, kar je imelo tudi velik vpliv na zmanjšanje izvoza.

Izpad v juliju je predvsem posledica pomanjkanja materiala za gredi ter pločevine za rotorje in statorske liste.

Izvoz bo v letošnjem letu nekoliko manjši od načrtovanega. Dosegli bomo približno 90 % letnega plana, vzrok za to pa je predvsem v zgoraj omenjeni nekvaliteti kolektorjev, ki jih vgrajujemo v sesalne enote za tovarno AEG iz ZRN.

Nekaj izpadov je bilo tudi na sirenah, ki jih prodajamo v severno in južno Ameriko. Tu gre predvsem za proizvodne probleme, ki pa so že uspešno rešeni in bi moral ta izvoz ponovno steči normalno. Za leto 1979 računamo, da se bo povečal za 50 %, to je iz letošnjih 5 milijonov dolarjev na 7,5 milijonov.

Čez celoletno poslovanje nas je seveda zasledovalo tudi nekaj problemov. To so bili predvsem: slaba oskrba z repromaterialom, iztrošena in izrabljena strojna oprema, slaba organizacija proizvodnje — predvsem v pripravljalnih oddelkih in na kraju tudi premajhne kapacitete obdeloval-

Upokojenci v Zmaju

Vsako leto, nekako ob istem času, pred začetkom zime, se zberejo v „Zmaju“ nekdanji delavci te organizacije, sedaj upokojenci. Tudi letos minulo sredo, pred prazniki so se zbrali v „Zmaju“. No, to pot nič več na Šmartinski cesti, marveč že v Stegnah. Do tja jih je pripeljal poseben avtobus.

Posedli so v novi prostorni menzi. Skupaj smo jih našli 41. Vsi sicer niso prišli, kajti nekateri poti ne zmorejo več, spet drugi so odšli za vedno.

Zbranim je najprej spregovoril Marjan Mayer. Zahvalil se jim je v imenu kolektiva za številan obisk in precej pristavil, da tovarna s spoštovanjem in hvalečnostjo sprejema svoje bivše delavce, ki so pustili dober del svojih življenjskih moči za rast „Zmaja“. Opisal jim je nato kaj se je v letu dni dogodilo novega v tovarni in se seveda obširneje pomudil pri praznovanju 55-letnice in slavnostne otvoritve nove tovarne. Dogodkov je bilo kar precej, sicer pa so že sami

novi prostori upokojencem najbolj zgovorno pričali, da je „Zmaj“ prešel na novo poglavje v svoji dolgoletni zgodovini.

Po govoru so člani mladinske organizacije priredili upokojencem kratek kulturni program, jim nato pripeli značke ter povabili na ogled novih prostorov. Upokojenci so z vidno radostjo sledili sedanjim tehnološkim postopkom v proizvodnji a nekaterim se je vzlic spremenjenim razmeram utrnula solza. Saj bi marsikdo še danes rad delal in prispeval k splošnemu napredku, če bi zmož. Vmes so spraševali to in ono, vsi pa ugotavljali, da je delo sedaj bistveno lažje, manj naporno in okolje zelo prijetno.

Za ogledom so spet posedli. Ob zakuski se je nato razvil sproščen razgovor o obujanem spominov. In nato še nekaj posnetkov za letošnje snidenje.

„Če bomo zmogli, bomo drugo leto z veseljem spet prišli“, so dejali preden jih je odpeljal avtobus.

Marjan Kralj

V prihodnjem letu pa računamo na še večje povečanje izvoza. Tu bi omenili pogodbo o prodaji 25.000 televizorjev v Irak, kar bo z ostalim izvozom preseglo vrednost 5 milj. dolarjev.

Tako lahko na splošno ocenimo letošnji desetmesečni finančni rezultat za ugodnega, saj je ta zaradi nizke prodaje v poletnih mesecih običajno najslabši. Primerjava ostanka čistega do-

hodka to sliko še bolj razjasni. Lani je v prvih 9 mesecih znašal 2.894.000, letos pa 10.880.000 dinarjev, kar je seveda neprimerno ugodnejše.

Proгноza za konec leta je tako lahko optimistična, saj so zadnji trije meseci vedno prodajo najboljše. Analiza nekaj zadnjih računov kaže, da se finančni rezultati izboljšujejo, vendar večji napredek pričakujemo šele z uresničitvijo zastavljenih investicij. Čerin

imamo kooperacijsko pogodbo na sesalniki za prah, ki jih prodajamo na domačem trgu. S tem bomo lahko tudi povečali domačo prodajo.

Ostala proizvodnja bo naraščala v nekoliko manjšem obsegu, ker ne mislimo in tudi ne moremo povečevati delovne sile, investicije v tovrstno strojno opremo pa so šele v pripravi.

Prav tako je še v pripravi večja investicija, ki pa bo vplivala na proizvodnjo šele v drugi polovici leta 1980.

Tu je predvideno povečanje obdelovalnice, kot tudi povečanje montažnih zmogljivosti. Na ta način bo omogočeno sprejeti tudi povsem nove tehnologije, ki bo izboljšala produktivnost in povečala proizvodnjo polizdelkov. Ti so nam trenutno najbolj ozko grlo. Do tedaj pa je dolžnost naših strokovnih služb, tako razvoja kot tehnologije, da pripravijo vse potrebno na izdelkih in s tem omogočijo predviden način proizvodnje. Mislim, da je to nujnost, če hočemo ostati konkurenčni tako na domačem kot zunanem trgu, saj vemo, da se odpirajo vedno nove tovarne elektromotorjev in gospodinjskih aparatov, obstoječe pa že namenjajo velika sredstva v povečanje svojih zmogljivosti.

Boris Čerin

Pred nedavnim so se v TOZD TV Pržan poslovili od dolgoletne sodelavke Ane Vehovec, ki so ji ob upokojitvi zaželeli mnogo zdravja in zadovoljstva.

Nepozaben večer v Bovcu

Petek, 24. november, bo ostal vsem tistim, ki smo se zbrali v dvorani hotela Alp v Bovcu v nepozabnem spominu. Ta dan so izbrali člani kolektiva tovarne vžigalnih tuljav Bovec za svoj dan, kjer so pregledali dosedanje uspehe in se dogovorili za delo v prihodnje. Seveda niso pozabili tudi na jubilarne 20 in 10 letnega dela, na državne odlikovance, na člana kolektiva, ki sta odšla v pokoj, na krvodajalce ter inovatorje. Vendar o tem nekoliko kasneje.

Po uvodni otvoritvi je predsednik OO sindikata Rajko Komac podal poročilo izvršnega odbora OOS. Poudaril je, da se s pravkar končanimi kongresi zaključujejo pretekla in začenejo prihodnja štiriletna obdobja dejavnosti na področju družbenopolitičnega življenja v Jugoslaviji. Zveza sindikatov Slovenije in Jugoslavije sta kot najširše družbenopolitične organizacije delavskega razreda na svojih kongresih podkrepili izvajanje že obstoječih nalog za doseg zastavljenih ciljev in si istočasno zastavili naloge s poudarkom na področja, ki so najbolj pereča za slehernega delov-

puščeno le ustrezni službi, pač pa mora tu sodelovati širši krog delavcev. Tudi na področju počitniške dejavnosti imajo veliko težav s preskrbo zadostnih počitniških kapacitet. Tu bo potrebno poiskati ustrezne rešitve, saj delavci vse premalo koristijo celo tiste kapacitete, ki so na razpolago. Seveda je vzrok temu trdo delo doma, obnova hiš itd. Kljub temu pa bo OOS poskrbela, da bi se kar največ delavcev odločilo za letovanje.

Poročilo o enoletnem delu OOK je podal sekretar Vladimir Šulin in povedal, da je njihova OO ZK aktivno sodelovala pri vseh dogajanjih v TOZD tako na področju družbenoekonomskega razvoja kot na področju usklajevanja medsebojnih odnosov v TOZD. V predkongresnem obdobju so temeljito obravnavali kongresne dokumente, ki so pred vse nas postavili nove naloge in zahteve. Posebno pozornost je ta OO posvetila vprašanju discipline in ponašanju delavcev, zavzela določena stališča in dala zadolžitve ustreznim strokovnim službam za njihovo realizacijo.

V svojem programu so si zastavili

napisali v eni prihodnjih številkih „Iskre“.

Zbran kolektiv je v svojem in v imenu glavnega direktorja pozdravil direktor te TOZD Jože Melihen. Podal je tudi poročilo o poslovanju v letošnjem letu ter se zahvalil vsem za vložen trud in uspehe pri dobrem poslovanju. O vsem tem bomo kaj več napisali prihodnjič.

Najslavnejši trenutek tega srečanja je bil vsekakor podelitev značk 20 in 10 letnikom. Za 20-letno delo so prejeli priznanja: Vladimir Šulin, Izidor Mlekuž,

Vladimir Šulin prejema priznanje za 20-letno delo.

Rajko Komac – predsednik OO sindikata.

Milan Piuži – priznanje za 20-krat darovano kri.

Čestitka za dolgoletno delo.

Viktor Komac,
Vilma Komac,
Berta Berginc,
Ivan Cuder,
Osvold Mlekuž,
Sava Čopi;

za 10-letno delo pa so bili nagrajeni: Drago Kravanja, Metka Urbančič, Nadja Sarajlić, Sonja Kravanja, Danilo Kravanja, Franc Rot.

Pevski zbor Iskra iz Bovca.

Ta dan so podelili tudi državno odlikovanje, ki ga je prejel Anton Mlekuž, štirje člani so prejeli priznanje Iskre. Nevjo Kavs pa je bil nagrajen za inovacijo.

Prav tako so prejeli posebna priznanja tudi krvodajalci, še posebno prisrčno pa so se zahvalili Milanu Piužiju, ki je že 20 krat daroval svojo kri.

Vsi zbrani so se poslovili od Stanka Bona in Oskarja Mrakiča, ki sta odšla v zaslužni pokoj. Zaželeli so jima še veliko lepih dni in osebne sreče.

Taka srečanja iz katerih veje duh delovnih uspehov in zmag, so res prijetna. In prav zato je bilo toliko bolj prijetno tudi to srečanje v Bovcu, še posebno ob poslušanju moškega pevskega zbora iz Bovca, ki ima zvone ime ISKRA ter zanimivi humoristični točki VT (vžigalna tuljava) Žehtnik. Prav ta točka je požela obilo smeha in oprala vse tisto, kar je v tej tovarni umazano. Srečanje se je ob glasbi nadaljevalo še pozno v noč.

Marko Rakušček

Srečanje jubilarantov dela

Spisek bi bil predolg, če bi hoteli poimensko predstaviti vse tiste, ki so se dan pred našim lepim praznikom 29. novembrom zbrali v delavski restavraciji Iskre-Avtoelektrike v Šempetru pri Gorici z namenom, da na skromni, a toliko bolj prisrčni slovesnosti skupno proslavijo lep delovni jubilej – 10 let dela v Iskri-Avtoelektriki. Zbrani jubilaranti so bili iz vseh TOZD, lociranih v Šempetru ter iz temeljne organizacije Odliki-Komen.

Čudovito je bilo gledati, kako so mlada dekleta in fantje pripenjali jubilarantom rdeče nageljne, predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Zmago Lasič pa jim je podaril jubilejno značko in jim v imenu celega kolektiva prisrčno čestital. Te pomembne slovesnosti se zaradi boleznih ni mogel udeležiti glavni direktor Jože Erzen, ki prav letos praznuje tudi on 10-letnico dela v tem 3000-članskem kolektivu. V njegovem imenu je 122 jubilarantov 10-letnega dela čestital in pozdravil Ludvik Jelinčič, pomočnik glavnega direktorja in med drugim dejal: „Ob tej priliki bi lahko pripravil podrobno inventuro uspehov v 18 letih in še posebej zadnjih 10 let skupnega dela našega kolektiva, vendar te uspehe in trud, ki je bil potreben, da smo jih dosegli sami čutite in dobro poznate in ne bom dolgozvil s številkami.“

Napačno pa bi bilo, če ne bi danes, ob tem slavu ne izrekel nekaj bistvenih dejstev o našem razvoju. Danes se lahko spomnimo spet na leto 1959, ko so začele prve priprave za pričetek proizvodnje avtoelektrike pri nas, pa se spomnimo na skromen začetek proizvodnje v začetku leta 1960, ko nas je bilo manj kot sto. Mesečna proizvodnja je bila takrat skromna, z vztrajnostjo, samoodrekanjem in tudi trmo smo premagovali že tako zahtevne ovire, objektivne in naše človeške težave, da smo po osmih letih iz skromne tovarne že postali prava industrija.

Po letu 1968 se je naš kolektiv še hitreje večal, v naše združeno delo so se vključili novi kolektivi iz Bovca, Tolmina, Ljubljane in Komna. Danes štejemo že preko tri tisoč zaposlenih, mesečno pa izdelamo za več kot 8 milijard S din izdelkov.

In v čem je skrivnost teh uspehov?

- Trdna volja nas vseh do dela za skupni cilj
- neprekinjeni napor za izboljšanje organizacije, tehnologije, pogojev dela
- skrb za nenehno rast našega kolektiva
- skrb za trajno rast kakovosti naših izdelkov
- prilagajanje potrebam trga z vedno novimi in novimi izdelki
- disciplina pri izpolnjevanju sprejetih obveznosti do drugih kolektivov, ki uporabljajo naše izdelke
- odprtost do sporazumevanja z drugimi kolektivi v družbenem procesu združenega dela.

Pri izpolnjevanju teh nalog smo bili uspešni. Uspehi so daleč prevladali nad slabostmi in težavami, ki so nas spremljale. Velik del zaslug, da je tako, gre tudi vam jubilarantom, zato vam izrekam posebno priznanje, ki je istočasno tudi obveza za vašo neomajno udeležbo pri reševanju sedanjih in bodočih nalog v našem združenem delu. Globoko sem prepričan, da je naša slovesnost istočasno tudi najbolj plemenit način proslavitve 29. novembra, obletnice naše socialistične federativne republike Jugoslavije.

Jubilarante je za svoje dolgoletno delo nagradil tudi pevski zbor „Ciril Silič“, ki je srečanje oplemenitil z lepo zborovsko pesmijo ter dal slavu tisti poseben prispevek, ki je pomagal ogreti srca in hitreje vzbuditi občutek ponosa za vse tisto, kar smo preživeli in naredili.

Vsem jubilarantom še enkrat iskrene čestitke!

Marko Rakušček

Člani kolektiva poslušajo poročilo predsednika OO sindikata.

nega človeka. Tudi OOS v tej TOZD bo težila k realizaciji zastavljenih nalog. Nesmemonamreč pozabiti, da so naloge, ki so jih pred nas postavili kongresi, široke in pomembne ter da mora prav sindikat zagotavljati slehernemu zaposlenemu uveljavljanje njihovega z ustavo in zakonom o združenem delu opredeljenega družbenoekonomskega in političnega položaja in vloge v družbi. Sindikat postaja vse pomembnejši tudi na področju uresničevanja zakona o združenem delu. Prav tu pa bo potrebno še veliko narediti.

V nadaljevanju poročila se je predsednik dotaknil še tistih področij, ki jim je potrebno posvetiti še večjo skrb. Eno takih področij je informiranje, ki je dobilo z ustavo in zakonom o združenem delu izreden pomen, zato je odveč poudarjati, da brez dobre informiranosti delavca ne more biti njegove družbene osveščenosti in njegovega učinkovitega delovanja kot gospodarja – upravljalca. Poskrbeli bodo za tako obliko informiranja, ki bo sprejemljiva za slehernega zaposlenega v tej TOZD.

Z obliko vrednotenja delavčeve učinkovitosti niso zadovoljni. Še vedno je preveč čutiti vpliv subjektivnosti, ne pa dejanske objektivne ocenitve delavčeve učinkovitosti. Na tem področju se bodo morali vsi zaposleni kar najbolj angažirati.

V tej TOZD rešujejo stanovanjska vprašanja z vsemi razpoložljivimi sredstvi, saj je angažiranost na tem področju v zadnjem času zelo velika, kljub temu pa so še vedno odprta nekatera nerešena vprašanja. Reševanje stanovanjske problematike ne sme biti pre-

Tudi ta posnetek priča, da je bilo v Bovcu veselo.

V okviru šote za poslovodne kadre, ki deluje že dlje časa v Škofji Loki, je prišla na obisk v temeljne organizacije Iskre – Avtoelektrike, ki so locirane v Šempetru pri Gorici ena od skupin, ki prav sedaj obiskuje to šolo. Slušatelji so si ogledali proizvodne prostore, nato pa so jih predstavniki Avtoelektrike v dvorani delavskega samoupravljanja seznanili in predstavili Iskro, njen proizvodni program, delovne uspehe, načrte za nadaljnjo izgradnjo in gospodarjenje.

Delavski svet je razpisal referendum

Delavski svet DO Industrije elementov je na svoji 5. redni seji v četrtek, 23. novembra, pregledal rezultate javne razprave o osnutkih samoupravnih splošnih aktov. V javni razpravi so bili predlogi: spremembe Samoupravnega sporazuma o združevanju v DO IEZE, Statut DO IEZE, Pravilnik o medsebojnih delovnih razmerjih, vzporedno pa je tekla javna razprava o statutih TOZD. Delavski svet je predloge in usklajevalni postopek verificiral in razpisal referendum za 11. decembra letos.

Predsednik komisije za samoupravne splošne akte Dušan Dolničar je DS poročal o poteku javne razprave. Javna razprava je trajala 3 mesece in komisija je prejela številne pripombe, predloge in želje TOZD, posameznikov in strokovne pripombe poslovnih organov.

Vse pripombe in želje po prilagoditvah je komisija v okvirih možnosti upoštevala in tako skristalizirala enotna besedila, ki so usklajena in potrjena na sejah vseh delavskih svetov TOZD in v DSSS. Dušan Dolničar je povedal, da je bila razprava zelo zavzeta in poglobljena, saj je na primer, za osnovo združevanja sredstev tekla beseda do zadnjega dne.

Delavski svet je po krajšem posvetu dal predloge za referendum, ki bo v vseh TOZD in Skupnih službah 11. decembra letos. Določil pa je, da bo na referendumu po predpisih sprejet

Statut DO in Samoupravni sporazum o združevanju, oz. njegova dopolnila. Pravilnik o medsebojnih delovnih razmerjih pa bo sprejet do referenduma na zborih delovnih ljudi.

Ena od točk te seje je bilo tudi poslovno poročilo o poslovanju v

Delavski svet IEZE med 5. redno sejo.

prvih devetih mesecih letos. Poslovni, bolj rečeno, finančni rezultat je zelo dober, zlasti je treba pohvaliti tehnološke pozitivne premike v večini TOZD. Manj razveseljivo pa je dejstvo, da je izvoz precej pod predvidenim programom in tu je tolikšen zaosta-

nek, da ga do konca poslovnega leta ne bo moč nadoknaditi. Ker smo v Iskri o poslovanju v devetih mesecih v DO IEZE že pisali, zato številke ne ponavljam.

Med drugimi poročili je poročal tudi delegat Zbora združenega dela v občini Ljubljana-Šiška Mirko Čokan. Povedal je, da DO IEZE v šišenski občini mnogo pomeni, zlasti je razveseljivo, da je naša DO največji investitor v občini. Dodal je še, da občinski organi zelo podpirajo ureditev delovnih razmer v TOZD Keramika in, da podpirajo nameravano investicijo v tej tovarni.

TOZD KERAMIČNI KONDENZATORJI ŽUŽEMBERK

Storilnost pogojuje tehnologija

„Vem, da mnogo delate, vem, da so norme visoke in da je storilnost mogoče povečati samo še z glavo, ne pa z rokami. Tehnologi bodo morali narediti še več, za boljše delovne priprave, za sodobno tehnologijo – mehanizacijo in avtomatizacijo,“ je rekel zadnji inženir Dolničar na proizvodnem sestanku. Ta misel mi je bila pred očmi, ko sva se pogovarjala in hodila po proizvodnji z Ivanom Gimpljem, ki vodi tehnološki oddelek v Žužemberku.

Glavni proizvodni program v TOZD Keramični kondenzatorji predstavlja takozvani „ploščati program“ – kondenzatorji. Ta del proizvodnje obsega kar 75–80 % vse žužemberške proizvodnje. Zato so seveda temu posvetili tehnologi tudi največ skrbi. Okrog 80 % te proizvodnje je mehanizirane in avtomatizirane, ostalo pa je ročno delo. Kakih 15 % proizvodnje pa predstavlja „cevasti program“, kakor ga imenujejo. Ta pa ima še kar dve tretjini ročnega dela. Vse ostalo pa je maloserijska proizvodnja, kjer prevladuje ročno delo.

Že v sanacijski program so si zapisali, da mora biti težišče novega poslovanja avtomatizacija oziroma izpopolnjevanje tehnologije dela. Zagotovili so si tudi denar za nabavo strojev, ki pa žal vse prepočasi prihajajo v tovarno. Nekateri deli strojne opreme že

Ivan Gimpl – vodja tehnološkega oddelka.

skih procesov pa bodo čisto nove, sodobne in avtomatizirane. Z novo strojno opremo bodo tako prišli do cele vrste izboljšav in dvignili bodo kvaliteto in tudi storilnost. Imajo vse pogoje. Tržišče je ugodno in lahko bi prodali celo več, kakor imajo. Tudi pri izvozu stalno povečujejo količine in njihovi izdelki so tudi zunaj dobro sprejeti.

Ne bodo pa za svoje potrebe vsega kupili oziroma uvozili. Precej naprav in strojev rabijo za čisto specialne potrebe, te pa projektirajo in izdelujejo doma. To velja zlasti za naprave in

Montaža keramičnih kondenzatorjev v Žužemberku.

kar preveč kasnijo in zato kasnijo tudi s predvidenimi učinki. Ročno, čeprav se za to zelo prizadevajo, ni mogoče vsega nadomestiti. Z novo opremo, ki jo že imajo in jo bodo še dobili v nekaj mesecih, se bo proizvodnja dvignila za okrog 50 %. Tako bodo zamenjali nekatere naprave in stroje s sodobnejšimi, nekatere faze tehnolo-

opremo pri ploščatem programu. Tu so sami projektirali in naredili stroj za metaliziranje in tako močno povečali zmogljivost in tako odpravili ozko grlo. Spajkalne stroje pa jim delajo v TOZD Orodjarna. Nujno pa bodo morali uvoziti precej instrumentarija za meritve, stroje za žigosanje in metalizacijo ter še nekatere.

Z vsemi temi posegi in pridobitvami pa tudi zmanjšujejo delež fizičnega dela in zmanjšujejo z avtomatizacijo zlasti težja dela. Doseči hočejo to, da bo delavec stroj kontroliral in mu ne več stregel. Tako so ubili dve muhi na en mah. Proizvodnja je večja in tudi stroški se manjšajo, kar pa je bistvo ekonomike poslovanja.

Ne manjka pa jim tudi težav. Prav ob avtomatizaciji imajo vse več problemov s keramičnimi nosilci, ki jim jih delajo v vižmarski Keramiki. Keramična telesa morajo biti za avtomatsko dokončevanje proizvodnje kar se da preciznih oblik in dimenzij. Ker pa v Keramiki še nimajo najsodobnejših delovnih naprav in možnosti, so oblike in dimenzije vse večji problem. Prej je bilo precej vseeno, kajti ročno delo ni zahtevalo tolikšne natančnosti pri polizdelkih, pri avtomatizirani proizvodnji pa se je stvar bistveno spremenila.

Poleg tega pa se tehnologi posvečajo tudi osvajanju novih programov. Tako so že začeli s pripravami na proizvodnjo enoslojnih (singelayer) in večslojnih (multilayer) kondenzatorjev. Ti so po svetu vse bolj iskani in so tudi bolj funkcionalni in kvalitetni od klasičnih. Zlasti je to važno ob miniaturizaciji (pomajševanju) izdelkov elektronske industrije. Že leta 1979 bodo začeli s poskusno proizvodnjo, pozneje pa jih bodo proizvajali do 100 milijonov letno. Enoslojne že proizvajajo in izpopolnjujejo. Druga noviteta pa je napetostno spremenljiv upor – varistor, ki ga izdelujejo z nazivno napetostjo od 80–120 V. v programu pa imajo tudi varistorje za nižje napetosti od 22–80 V. Vse to razvijajo domači strokovnjaki v sodelovanju z Inštitutom Jožef Stefan.

F. Kotar

S seje odbora za gospodarjenje

Odbor za gospodarjenje, ki je organ DS, je imel 23. novembra sejo, na kateri je razpravljalo o devetmesečnem poslovnem poročilu in oceni poslovanja do konca letošnjega leta. Poslovanje je bilo zelo dobro, razen izvoza, prav tako tudi dobro kažejo prognoze za zaključek poslovnega leta.

Poslovanje je bilo med januarjem in septembrom zelo dobro. Zlasti je ugoden finančni rezultat. Značilnost tega časa je zaradi premajhne konjunktore na svetovnem trgu velika preusmeritev na domači trg. Tu je tudi odgovor za lep finančni rezultat. Poročevalec Otmar Zorn pa je opozoril odbor na bistven odmak od predvidenega izvoza. To je zelo negativno in se utegne še maščevati, ne le zaradi premajhnih deviznih sredstev, ampak so posledice lahko težke tudi zaradi negativne stimulacije pri nakupu deviz, prav tako pa je nevarnost, da ne bo mogoče toliko deviznih sredstev nameniti za investicije iz uvoza, če se ne bo stanje izvoza bistveno zboljšalo.

Oceno poslovnih rezultatov do konca leta je dal finančni direktor Jože Šurc. Meni, da bo delovna organizacija končala leto z ostankom dohodka. Za leto 1979 pa je predviden zelo nagel porast proizvodnje, zlasti v TOZD Keramika, kjer je bil učinek dela letos pod pričakovani, kar pa je razumljivo, ker so sredi leta spremenili

tehnologijo in začeli izdelovati keramične nosilce iz brezalkalne keramike. Ta izpad je opravičljiv zaradi bistvenega in nujnega dviga kvalitete, kakršno zahteva zunanji trg in domači kupci.

Nekaj o osnutkih gospodarskega plana je povedal direktor področja za plan, analize in AOP Otmar Zorn. Rekel je, da so letos z načrtovanjem začeli že meseca maja, da bi tako zagotovili potreben čas za strokovno utemeljen in samoupraven program. Eden novih elementov v Gospodarskem planu za l. 1979 je povečana amortizacija osnovnih sredstev. Tako bodo skušali zbrati večja sredstva za novo opremo, kar je nujen pogoj za posodabljanje strojnih zmogljivosti.

V programu poslovanja za prihodnje leto osnutek predvideva znatno znižanje režije – konkretno v komercialnem področju. Zdaj so imele večinoma vse TOZD svojo „interno“ komercialno, poleg te pa je še komercialno področje delovne organizacije. Tako so bile nekatere funkcije podvajane, kar bodo po novem letu odpravili. Delavce, ki so doslej delali na področju prodaje in bodo njihova delovna mesta ukinjena, bodo premestili na odgovarjajoče delo, kjer bo to potrebno.

Odbor za gospodarjenje je sklenil, da mora biti Gospodarski plan za leto 1979 usklajen do 12. decembra, sprejet pa do 28. decembra. F. Kotar

TOZD ELEKTROLITI

Srečanje s štipendisti

V soboto, 4. novembra, so se v mokronoški Iskri srečali štipendisti te TOZD, ki jih je 24 in so na sestanek prišli vsi. Pogovorili so se o tekočih študijskih problemih, štipendiranju, zlasti pa o potrebah smeri in načina študija, ki jih rabi tovarna.

Že pred sestankom mi je povedal direktor Tone Hočevar, da je zanje novi strokovni kader „condicio sine qua non“, po domače bi rekli, da je to pogoj, brez katerega ne gre. Mokronog je odmaknjen kraj in zato se v Tovarni elektrolitov dobro zavedajo, da se morajo „uzdati u se i u svoje kluse“. Vedo, da bodo morali vzgojiti lasten kader, če hočejo posodobiti proizvodnjo. Pri okrog 180 zaposlenih je 24 rednih in nekaj manj izrednih štipendistov veliko. Pa pravijo, „da je naložba v kadre najboljše naložba“. To je zanje zlasti važno zdaj, ko so tik pred gradnjo nove tovarne, pred velikimi tehnološkimi spremembami in pred popeterjeno proizvodnjo. Danes nimajo niti enega inženirja. Pa ne obupujejo. Štipendirajo na univerzi: inženirje za šibki in jaki tok, ekonomista, kemike na srednjih šolah pa strojnike, elektrotehniko in na poklicnih šolah elektromehanike, in kovinarje. Če bo vse po sreči, tudi z osipom računajo, jim v novi tovarni ne bo manjkalo strokovnjakov.

Med pogovorom je bila seveda v ospredju nova investicija. Študentje višjih letnikov so se zanimali za konkretne dele opreme v proizvodnji, v laboratorijih in delavnicah. Marsikaj so svetovali in želeli in Hočevar je obljubil, da bodo vse potrebne in

Pa so prišli ti prekleti hudiči . . . (Matej Bor)

Delavci Skupnih strokovnih služb – Industrije elementov za elektroniko so proslavili dan republike skupno. Na proslavi so podelili tudi priznanja in nagrade jubilarom trideset, dvajset in desetletnega dela. Priznanja in nagrade so prejeli:

30 let: Adolf Osterman;

za 20 let: Angelca Pajk, Bernarda Zupančič, Franc Kaučič, Jože Lun, Janez Mihevc, Marija Glavan, Marija Klemenc Angela Pečnik;

za 10 let dela: Sonja Lomšek in Nada Neubauer.

Na proslavi so pele dijakinje Dekliškega zbora Glasbene šole Franca Šturma, recital Pesem mladine pa so izvajale dijakinje I. gimnazije Bežigrad. Recital in pesmi so bile živ odraz

Jubilanti dela v DSSS.

ISKRA

Številka 49/50 – 9. dec. 1978

Uspeh filiale v Prištini

V počastitev 35-letnice osvoboditve Prištine so v najstrožjem središču tega mesta slovesno odprli nov nakupovalni center s skupno površino nad 10.000 m². V okviru tega centra so v predprazničnih dneh odprli tudi novo Iskrino prodajalno. V njej bo moč kupiti celoten Iskrin proizvodni program, zaposluje štiri ljudi, prodajni prostori pa merijo skupno s skladiščem 250 m².

Večja investicijska vlaganja za otvoritev nove prodajalne niso bila potrebna, ker je Iskra Commerce vzela prostore v najem. Oblikovno zasnovano so izdelali strokovnjaki IC, opremo pa je naredila tovarna ALPOS iz Šentjurja pri Celju.

Predvidena realizacija nove Iskrine prodajalne v Prištini bo že v priho-

djem letu okoli 10 milijonov dinarjev.

Otvoritev nove prodajalne je vsakor velik uspeh celotnega Iskrinega kolektiva v Prištini. V tem mestu imamo odslej skupaj z novo že dve prodajalni ter servisne prostore in filialo. Na območju pokrajine Kosovo imamo še prodajalne v Kosovski Mitrovici in Prizrenu, torej skupno štiri.

Slovesne otvoritve so se poleg Iskrinih predstavnikov – direktorja Iskrine trgovske mreže Marka Pereniča, pomočnika direktorja TOZD Domači trg v IC Staneta Klemenčiča, direktorja filiale Priština Branislava Živića in drugih, udeležili tudi predstavniki družbeno-političnih organizacij in gospodarstva mesta Prištine in Jugoslovanske ljudske armade. L.D.

Turnir je odprl pokrovitelj Aleksander Mihev.

Program med srečanjem OŠ Zvonka Runka in TOZD Zastopstva.

ISKRA COMMERCE LJUBLJANA

vabi k sodelovanju sodelavce za opravljanje naslednjih del, za nedoločen čas

TOZD MARKETING

- za tajniška dela v TOZD

POGOJI:

- končana upravno administrativna šola
- 2 leti delovnih izkušenj
- aktivno znanje strojeписа in stenografije
- pasivno znanje nemškega ali angleškega jezika

- za nabavljanje in vračanje eksponatov, nabavljanje ter prevažanje blaga s kombijem in sodelovanje pri postavljanju manjših razstav

POGOJI:

- končana poklicna šola elektro smeri
- 2 leti delovnih izkušenj v nabavni službi
- opravljen voziški izpit C kategorije
- zaželen odslužen vojaški rok

TOZD ZUNANJI TRG

- za vodenje izvoznih poslov sektorja

POGOJI:

- končana II. stopnja Elektro fakultete
- nad 5 let delovnih izkušenj v stroki
- opravljena zunanje trgovinska registracija
- aktivno znanje angleškega jezika

- za opravljanje dolgoročnejših komercialnih nalog v uvozu oziroma izvozu

POGOJI:

- končana II. stopnja Ekonomske fakultete
- 5 let prakse v stroki
- opravljena zunanjetrgovinska registracija
- aktivno znanje angleškega jezika

TOZD SERVIS

- za prevzemanje in izdajanje izdelkov, prinešenih na popravilo

POGOJI:

- končana Poklicna šola – elektro smeri
- 1 leto delovnih izkušenj

- za obračunavanje izven garancijskih storitev

POGOJI:

- končana Šola za blagovni promet
- 1 leto delovnih izkušenj

- za montažo, popraviljanje in vzdrževanje manj zahtevnih PVN in VVN sistemov

POGOJI:

- končana Tehniška elektro šola, šibki tok
- 2 leti delovnih izkušenj
- opravljen voziški izpit B kategorije

- za likvidacijo stroškovnih in blagovnih faktur, ter za administrativno evidenčna dela

POGOJI:

- končana ekonomska srednja šola
- 2 leti delovnih izkušenj
- aktivno znanje strojeписа

- za uvajanje tehnoloških postopkov na področju telefonije, ali na področju akustike

POGOJI:

- končana I. stopnja Elektro fakultete, šibki tok
- 5 let delovnih izkušenj
- zaželeno znanje enega od svetovnih jezikov

- za vodenje zahtevnejših tehnoloških postopkov na področju merilne tehnike urnih mehanizmov in mikrofilmskih naprav

POGOJI:

- končana II. stopnja Elektro fakultete, šibki tok
- 5 let delovnih izkušenj
- zaželeno znanje enega od svetovnih jezikov

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

- za vodenje avtoparka Iskra Commerce

POGOJI:

- končana Višja prometna šola
- 3 leta delovnih izkušenj
- opravljen voziški izpit B kategorije

Za vsa dela je obvezno tri mesečno poskusno delo. Kandidati naj ponudbe pošljejo v 8 dneh po objavi Kadrovske službi ISKRA COMMERCE, Ljubljana, Topniška 58.

Preteklo nedeljo, dne 26. novembra 1978, je v počastitev dneva republike organizirala delovna organizacija ISKRA – ELEKTROMECHANIKA v SOZD ISKRA v prostorih delavske restavracije Iskra – Telekomunikacije na Laborah v Kranju, že 2. tradicionalni odprti moštveni šahovski turnir z mednarodno udeležbo.

Šahovsko tekmovanje je odprl predsednik poslovnega organa DO Iskra – Elektromehanika Aleksander Mihev, ki je udeležencem med drugim dejal:

„V zadovoljstvo nam je, da je Iskra Elektromehanika postala organizator pomembnega srečanja šahistov ob počastitvi dneva republike.

Tekmovanje, ki smo ga pričeli v lanskem letu z željo, da postane tradicionalno, smo organizirali tudi letos in menimo, da ni več ovir, da ga ne bomo organizirali tudi v bodoče.

Organizator tekmovanja Iskra Elektromehanika želi s takimi in podobnimi tekmovanji doseči, da se čimvečje število delavcev posveča športu in šahu in tako krepi zdrav duh v zdravem telesu.

Delavci Iskre smo v sedanjem obdobju dosegli pomembne rezultate pri proizvodnji in osvajanju novih programov. Osnova vsega pa je delovni človek, ki po napornem delu potrebuje aktiven počitek. Za takšen počitek pa je šah izredno primerna igra.

Vsem udeležencem želim v imenu delavcev Iskre Elektromehanike Kranj in v svojem imenu dobro počutje med nami, obilo športne sreče in dobrih rezultatov.“

Navzoče je pozdravil tudi predsednik organizacijskega odbora tega tekmovanja Martin Brce.

Igrali so po pravilih FIDE in pravilniku ŠZJ iz leta 1976 tako, da je imel vsak igralec 10 minut časa za razmišljanje za partijo.

Šahovskega temovanja se je udeležilo 71 ekip in sicer 65 štiričlanskih moških in 6 tričlanskih ženskih ekip, ki so bile razvrščene v jakostne skupine po 10 moštev s tem, da so igralce vrednotili takole:

mojster in več = 0 točk, mojstrski kandidat = 0,5 točke, I. kategornik = 1 točka, II.

II. skupina:

1. Optimisti – Mb (Ivanuša, Vadjla, Nikl E., Nikl K.) 24, 2. ŠD Radovljica (Prestrl, Tramte, Hrovat, Hrovat, Bajželj) 23,5, 3. Gumar – Sava (Vojčič, Marko, Milošević, Gazvoda) 20,5, 4. Tržič (Škrjanc, Valjavec, Loc, Kavar, Loc A.) 20,5, 5. Radomlje (Osolin, Zupančič, Osolin, Skok, Jereb) 18, 6. Iskra II Lj. (Kerec, Sešek, Brezigar, Černe) 16,5, 7. Jesenice – ml. (Kosmač, Soklič, Svetlin, Kokošar) 16, 8. Post SV Kärnten I (Deisinger, Rehor, Göschl, Baumen) 15,5, 9. PSV–HSV Klagenfurt (Keuschningg, Lafnitzegger, Komelter, Lussner) 13, 10. Iskra EM TOZD Stikala (Krek, Oblesčak, Bohinc, Bartol, Logonder, Kavčič) 12,5 točk.

III. skupina:

1. Tržaška šah. akademija (Filipovič, Goliani, Pertot, Wunderlich) 27, 2. ŠSD Velenje (Kristan, Goršek, Špeh, Stropnik) 25,5, 3. UVJ Ljubljana (Troma, Pergovnik, Peršič, Blas) 23,5, 4. Zavarovalna skupnost Triglav Kranj (Hafner, Kalan, Jemec, Kalan K.) 22, 5. Litija (Dolinšek, Meglič, Čopar, Čelesnik) 17,5, 6. RTV – Ljubljana II 17,5, 7. ZRMK Ljubljana 17, 8. Bistrica 12,5, 9. Grintavec I 10,5, 10. Bled 7,5 točk.

IV. skupina:

1. Iskra – Inženiringi, Ljubljana 27, 2. Iskra EM – TOZD Števci 25,5, 3. LTH Škofja Loka 23,5, 4. Iskra EM – TOZD Orodjarna 22,5, 5. Tekstilindus – Kranj 21,5, 6. Sava I – Kranj 15, 7. Grintavec II 13,5, 8. Planika – Kranj 13, 9. Iskra EM – TOSP 11, 10. Iskra EM – TOZD TEA 7,5 točk.

V. skupina:

1. ELKOM – Maribor 29, 2. ŠS VIRTUS – Duplica 22,5, 3. ELAN I 22, 4. CINKARNA Celje 21,5, 5. Iskra EM – TOZD Vzdrževanje 19, 6. Iskra EM – TOZD ATC 18, 7. Iskra – Polprevodniki Trbovlje 17,5, 8. Iskra III – Ljubljana 14,5, 9. Iskra EM – TSD 10, 10. Šenčur 8 točk.

Turnir je bil nedvomno zelo množična prireditev.

kategornik = 2 točki, III. kategornik = 3 točke, IV. kategornik = 4 točke in brezkatégornik = 5 točk.

Tekmovalna šahovska moštva iz Jugoslavije, Avstrije in Italije so v moških skupinah imela v svojih vrstah 5 mojstrov, 24 mojstrskih kandidatov, 23 prvo-, 44 drugo-, 45 tretje-, 27 četrto- in 131 brezkatégornikov, medtem ko so v ženskih vrstah nastopile 4 mojstrske kandidatke, 2 prvo-, 2 drugo-, 4 tretje-, 1 četrto- in 6 brezkatégornic.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

I. skupina:

1. ŠD Domžale I. (Jelen, Ivačič, Penko, Trampuž) 26, 2. Ljubljana-Moste (Zorman, Slak, Vošpernik, Šribar) 26, 3. Murka – Lesce (Osterman, Cuderman, Praznik, Roblek, Mali) 20,5, 4. RTV Lj. I (Bajec, Šeremet, Saradjen, Perci) 20, 5. Iskra I Lj. (Steiner, Mauhtler, Papler, Šemrl) 18, 6. ŠD Kranj (Mazi, Rakovec, Jokovič, Ivanovič) 17, 7. Jesenice (Zorko, Železnik, Krničar, Krajnc, Simončič) 16,5, 8. Stol – Kamnik (Karnar, Bavčar, Trebušak, Bračič, Bergant) 16,5, 9. Domžale II (Vavpetič, Skok, Osolin, Hribar) 15, 10. Kranj – Mladi (Pavlin, Lazar, Božič, Mrak, Bidovec) 4,5 točke.

VI. skupina:

1. KOMGRAP I – Beograd 30, 2. KERAMIKA – Mladenovac 27,5, 3. Iskra EM – Nabavna organizacija 22, 4. Kasarna Stane Žagar I Kranj 21, 5. Iskra EM – TOZD Elektrooptika, Ljubljana 18, 6. Iskra IV – Ljubljana 17,5, 7. Sava II – Kranj 14,5, 8. JLA – Ljubo Šerčer, Ljubljana 13, 9. Gozdno gospodarstvo, Kranj 12, 10. Dimnikarsko podjetje, Kranj 4,5 točke.

VII. skupina:

1. Iskra EM – TOZD ERO 11, 2. Kasarna Stane Žagar II, Kranj 9, 3. Iskra Avtomatika, Ljubljana 7,5, 4. ELAN II 6,5, 5. Iskra EM – TOZD ATC II 6 točk.

Ženska skupina:

1. Murka I – Lesce 13,5, 2. Iskra – Ljubljana 11, 3. Domžale 10,5, 4. Murka II – Lesce 6,5, 5. Iskra EM I – Kranj 2, 6. Iskra EM – TOZD TEA 2 točki.

Organizacijski odbor je zmagovalcem posameznih skupin podelil lične pokale, poskrbel pa je tudi za primerne denarne nagrade.

P. J.

Dekleta so ljubiteljcem postregla z dobro izbiro značk.

OB DNEVU REPUBLIKE

OŠ »Zvonko Runko« in I. C. – TOZD Zastopstva

Pred dnevom republike 28. 11. 1978 sta se srečala kolektiva Osnovne šole Zvonka Runka in delavci IC TOZD Zastopanja tujih firm. Oba kolektiva sta sosedata, saj oba delata v šišenski občini in tako so nastale prijateljske vezi in dobri sosedski odnosi. Med srečanjem so otroci v kratkem, toda izredno duhovitem programu peli, deklamirali, zaigrali in celo zaplesali dve baletni točki.

Program je bil pester pregled naše zgodovine in sedanje stvarnosti, hkrati pa so otroci pokazali mnogo. Nehote sem se spomnil na ves vložen trud vzgojiteljev.

Sekretar OO ZK TOZD Zastopstva Igor Triler je v govoru otrokom in sodelavcem prikladal v spomin razvoj zgodovine delavskega gibanja v Jugoslaviji in prehajanje oblasti na delovnega človeka. „Če rečemo AVNOJU korenine, lahko rečemo delegatskemu sistemu našega samoupravnega socializma zrel sad borbe in naporov,“ je izvenela njegova misel.

Na koncu proslave je predsednik sindikata TOZD Zastopstva šoli izročil za spomin darilo: mikroskop. Direktorica šole se mu je zahvalila za pozornost in rekla, da bodo „skozi ta drobnogled uspešno gledali v lepšo bodočnost.“

F. Kotar

ISKRA COMMERCE LJUBLJANA DSSS

Sektor za organizacijo in računalništvo, vas vabi, v kolikor imate sposobnost vodenja, da se javite

- za vodenje organizacijske službe

Za opravljanje tega dela od kandidata pričakujemo, da ima visoko šolsko izobrazbo in vsaj 5 let delovnih izkušenj.

Prav tako vabimo k sodelovanju sodelavca, ki ima veselje do samostojnega programiranja in svetovanja. Od kandidata pričakujemo, da ima visoko šolsko izobrazbo in 3 leta delovnih izkušenj.

V kolikor pa imate le 2 leti delovnih izkušenj in višjo šolsko izobrazbo, pa vas vabimo za programiranje po definiciji.

Za vsa dela je obvezno 3 mesečno poskusno delo.

Kandidate prosimo, da svoje vloge pošljejo v roku 15 dni po objavi v časopisu na naslov Kadrovska služba ISKRA COMMERCE Ljubljana, Topniška 58.

Za eventualne dodatne informacije pokličite telefon št. 324-376.

Vključevanje likovne misli v materialno proizvodnjo

Kot smo poročali že v prejšnji številki, so v počastitev dneva republike odprli v avli Iskrine stolpnice razstavo študentov akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Ob otvoritvi razstave je zbrane nagovoril slikar Andrej Jemec, ki je ob tej priložnosti dejal:

Pobuda ISKRE za sodelovanje z Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani po naši oceni ni slučajna, ampak je rezultat vseh tistih prizadevanj te velike delovne organizacije, ki je zelo zgodaj spoznala vsebino in pomen prisotnosti likovne kulture na vseh področjih njene produkcije.

Tako je po eni strani prišlo do sodelovanja na ravni vsega tistega, kar akademija ta hip lahko ponudi združenemu delu kot rezultat vzgojno-izobraževalnega procesa — oziroma rezultatov našega bazičnega delovanja. Po drugi strani pa se je na osnovi teh medsebojnih kontaktov pokazala vsebinsko poglobljena možnost po sodelovanju na področju sprotih potreb, ki jih izkazuje združeno delo.

Samo odpiranje vrat akademije v pogledu medfakultetnega sodelovanja in ocena položaja akademije v odnosu najširših potreb tako vzgoje in izobraževanja likovnih kadrov, kot prilagajanje vsebinskim potrebam najširše družbene skupnosti, je v tem našem sodelovanju pokazala vse tiste možnosti in pobude, brez katerih na današnji stopnji demokratizacije in socializacije umetnosti ne vidimo nadaljnjega uspešnega delovanja.

Kot primer bi navedel dragoceno reagiranje in sodelovanje združenega dela Iskre pri opredeljevanju mesta in pomena vključevanja likovne misli v vsako materialno produkcijo. Prav v tem odstotku delovanja likovnika v vsaki materialni produkciji vidi akademija možnost ustvarjanja presežne vrednosti proizvodov, istočasno pa vsebinsko opredelitev svobodne menjave dela med delavci likovne in vsake druge materialne produkcije.

Zadnja odločitev sveta ALU, da ustanovi oddelek za oblikovanje temelji — poleg še nekaterih drugih naših zadolžitve za bodo-

Boris Jevc, mavec, 1978.

čo usmeritev akademije — prav na teh izhodiščih. Odzivnost in pomoč ISKRE pri teh naših skupnih načrtih je od samega začetka sodelovanja nam izredno dragocena.

Poleg tega moram povedati, da nam je v načelu vsega tega prizadevanja vodilo odprt in demokratičen dialog na osnovi soočanja argumentov na vseh ravneh tako v pogledu strokovne usmeritve in mnenja, kot izražanju potreb OZD do slehernega krajana KS, ki ima pravico in dolžnost na dogovorjen način enakopravno sooblikovati koncepte, ki so končno njemu tudi namenjeni.

Na podlagi koristnih pobud in stikov s KS Gradišče v obeh smereh, si želimo pri teh naših načrtih še tesnejšega sodelovanja.“

»Nekoč in danes« pred 29. novembrom

Tik pred prazniki, v katerih smo se spomnili rojstva republike, smo v avli naše poslovne stavbe v Ljubljani pristojevali zanimivi uprizoritvi Partlijeve domače naloge za enega igralca „Nekoč in danes“, v kateri se je spet odlično izkazal igralec Dare Ulaga, član Mestnega gledališča ljubljanskega. Partlija cenimo kot uspešnega ljudskega komediografa, ki je v vrsti dramskih del kritično in satirično zaoral v našo stvarnost. Tudi tokrat se je z delcem za enega samega igralca lotil aktualne družbene teme — gre za delavca, neposrednega proizvajalca, ki mora za domačo nalogo v

večerni šoli napisati spis. Potem, ko dolgo niha, kako bi se stvari lotil, saj je „vedno treba napisati tako, kot je treba“, v zadregi popije šilce vinjaka in spis raje enostavno prepiše iz solskega zvezka svoje hčerke.

Predstava je lepo uspela; igralce je občinstvo nagradilo s pristrčnim ploskanjem. Ulaga, ki ga mnogi poznajo tudi iz drugih vlog, na primer kot Kantorja v gledališču ali kot Oskarja oziroma Moškriča iz televizijskih nadaljevanj, se je dobro zvilnel tudi v to, na videz enostavno vlogo delavskega „šolarčka“. Je pa gotovo, da smo mnogi poslušalci, delavci Iskre, vendar

začutili, da bi mu lahko tudi vsi iz občinstva — priskočili na pomoč. V času vse bolj demokratično zakoreninjenega in vse bolj samostojno odločujočega samoupravljanja delavcev, bi pač delavci — proizvajalci že znali napisati svoj spis — ne samo „kot je treba“, ampak tako, kot sami smatrajo, da je prav. Ni več nekoč, ampak danes.

Mara Ovsenik

Glas mladih 78 v Kamniku

Čim se kdo odloči organizirati prireditev ali tako imenovani „festival“ s pevci amaterji, lahko mirno računa na širok odziv tako mladih popevkarjev kot publike. To se je nesporno dokazalo tudi na minuli prireditvi „GLAS MLADIH 78“ v Duplici pri Kamniku, ki je potekala zadnjo soboto v novembru. Organizatorji, tokrat so bili to mladinci in mladinke Osnovne organizacije ZSMS tovarne „STOL“ Kamnik, so se resnično potrudili. Sicer pa je tudi šlo za petnajsto, torej jubilejno tovrstno prireditev v njihovem kraju.

Braco Koren je mladim popevkarjem uspešno preganjal tremo.

Na razpise v tisku so prireditelji prejeli kar šestdeset prijav, na posebni avdiciji pa so za nastop izbrali petnajst najboljših mladih pevcev, ki smo jih potem na prireditvi tudi slišali ob spremljavi vokalno-instrumentalne skupine „Paradoksi“. Izbor je zajel mlade nadebudneže iz vseh koncev Slovenije, tako pa se je pred kinodvorano v Duplici zbrala prav tako pisana

Olga Kemperle, dvanajstletna Kamničanka, je postala ljubljenska občinstva.

zbirka registracij na avtomobilih. Številko: zbralo se je čezšeststojljudi, ki so izvajanja na odru zares intenzivno spremljali z burnimi aplavzi. Še posebej pa je postalo veselo, ko je bila na vrsti razglasitev rezultatov. Občinstvo

Nevenka Šfiligoj iz TOZD IEA — zmagoslavje tudi v Kamniku.

Koncert pevskega zbora Iskra

Sindikalna organizacija Elektromehanike v Kranju je v počastitev dneva republike organizirala celovečerni koncert moškega pevskega zbora Iskra, ki deluje v okviru kulturne aktivnosti sindikalne organizacije. Koncert je bil posvečen tudi 100-letnici rojstva slovenskega skladatelja Emila Adamiča.

Prireditve, ki jo je zelo dobro vodila in povezovala Anka Demšar, se je pričela s slavnostnim govorom ob dnevu republike in nadaljevala z izvajanjem pesmi. Napovedovalka je med izvajanjem posameznih pesmi v celoti uspela predstaviti delo skladatelja Emila Adamiča, ki mu je zbor posvetil 14 pesmi.

Ob celovečernem koncertu, ki ga je izvedel zbor pod vodstvom Marka Studena in ob pomoči korepetitorja J. Močnika, moramo ugotoviti, da je izvedba takega programa izredno velik uspeh za moški zbor, ki ima v programu predvsem revolucionarne in delavske pesmi in katerega člani so izključno delavci Iskre, ki zaradi veselja do petja sodelujejo v tem zboru.

Člani zbora, prek trideset jih je, ki več ali manj, kolikor jim pač dopušča čas, hodijo na pevske vaje, so predstavniki vseh delov delovnega procesa, med njimi srečamo delavce, ki delajo po normi, mojstre, administrativne delavce, magistra strojništva in celo direktorja temeljne organizacije. Pod taktirko pevovodje so vsi enaki, združeni v zboru kot en sam mož. Za

oceno njihovega petja moramo iskati drugačne kriterije, kot za druge zборе z daljšo časovno tradicijo, ki izbirajo pevce predvsem po glasovnih kvalitetah. V delavskem pevskem zboru so dobrodošli vsi, seveda morajo biti pevci, vendar pevski talent in glas nista odločilna, odločilna je pripravljenost sodelovati in naučiti se.

Zahtevne pesmi zbora v prvem delu programa, ki je bil tudi težji del programa, so zato zazvenele nekoliko plaho. Skoraj da niso verjeli sami sebi, da lahko zapojejo pesem I. Zajca „Slava delavstvu“ in E. Adamiča „Rudarsko himno“. Vendar zapeli so in uspeli.

Na koncertu publika ni bila najštevilnejša, dvorana bi lahko sprejela vsaj še enkrat toliko poslušalcev, vendar kar nas je bilo, smo prišli z namenom, da uživamo ob lepi pesmi in da vzpodbudimo naše delovne tovariše, ki že sedmo leto neutrudno vadijo in uspešno nastopajo.

Celovečerni koncert, ki bi ga kazalo ponoviti tudi za druge delavce v Iskri, je vsekakor velika vzpodbuda za člane zbora in pevovodjo ter seveda uspešno priznanje sindikalni organizaciji in delovni organizaciji, ki omogoča delovanje zbora. Vsi, ki pomagajo pri delu zbora in ki omogočajo njegovo delovanje, se zavedajo, da se kulture ne da kupiti, ampak jo je potrebno ustvariti in najbližja kultura delavcem je tista, ki jo soustvarjajo tudi sami.

N. Pavlin

Pevski zbor Iskre vselej vžge s svojo ubrano pesmijo.

je prvo nagrado dosodilo prikupni dvanajstletnici Olgi Kemperle iz Kamnika, drugi je bil Ivan Hudnik, ki se je predstavil z „Zobobluesom“ Andreja Šiferja, tretja pa Nevenka Klep, ki je zapela „Nasmeh poletnih dni“. Strokovna žirija je bila seveda obvezno spet precej drugačnega mnenja. Tretje mesto si je tako osvojil Ivan Hudnik, drugi je bil Zoran Križman s popevko „Nostalgija“, zmaga pa je večna „zagovalka na tovrstnih festivalih Kranjčanka Nevenka Šfiligoj, ki je sicer zaposlena v kranjski „ISKRI“ (TOZD TEA).

Večer v Duplici sta popestrila še Braco Koren, ki je mladim pevcem preganjal tremo in Tone Fornezzi-Tof, ki je seveda spet zabavljajl čez ljubljansko nogometno Olimpijo, popadle pa so ga tudi amatersko-popevkarske težnje. Omeniti pa je treba tudi povezovalca programa Franca Pestotnika, ki je nekaterim Slovencem že tudi dokaj znan, saj se uspešno predstavlja kot „honorarni humorist“, tokrat pa se je predstavil tudi kot eden glavnih organizatorjev kamniške prireditve.

Skratka — tovrstne prireditve vedno in nesporno dokazujejo, da so še zlasti delovnemu človeku potrebne, da si jih želi in da bodo prav zato še naprej uspevale. Sicer pa je predurmi že šenčurska prireditev „Glas jeseni 78“, nato bo na vrsti iskraški tovarniški festival pevcev amaterjev „Iskra poje“, pa še bi lahko naštevali.

Kazimir Mohar

Razstava slikarja Jožeta Kotarja v Šentjerneju

V torek, 28. novembra je predsednik delavskega sveta TOZD Upori Franc Žičkar odprl prvo samostojno razstavo slikarja Jožeta Kotarja. Za uvod je zapel Šentjernejski oktet nekaj pesmi, vmes pa je Kotarjev prijatelj, pesnik Jože Gutman recitiral nekaj svojih doživetih stihov na temo mladostnega iskanja. Razstava je v tovarniški menzi, ki je s kamnit oblogo skoraj idealen ambijent za razstavo pod naslovom Pod Gorjanci.

Jožeta Kotarja, ki je sicer doma v bližnjem Novem mestu, sem vprašal, kaj ga žene k slikanju in kaj mu slikanje pomeni. Zamislil se je in odgovoril: „Ne vem, če vam bo mogoče povedati in odgovoriti na vprašanje. Veste, slikam domačo dolensko pokrajino in svet pod Gorjanci. Glejte, tale skupina hiš. Meni ne pomeni ta slika, ena najljubših, le lepih, starih slovenskih, žal razpadajočih hiš, pomeni mi ljudi v njih. Ljudi, ki sem jih malo prej obiskal. Revni so, pa so me vseeno pogostili s svojo revščino, s

tem, kar imajo. Prijazno in veselo, iskreno so me sprejeli. Vse to je na tej sliki. Trpko in težko, kot slovo od pristne slovenske domačije. Ne morem slikati modernih hiš. Utilitaristična geometrija je to, brez čuta za lepo in je tujek v naši krajini. Ne vem, če sem vam odgovoril.“

Zelo lepo pa je ob otvoritvi označil mladega umetnika kustos Dolenjskega muzeja Luka Matijević: „Slikar Jože Kotar je star 26 let. Po poklicu je elektrotehnik. Ni „šolan“ umetnik, risanja in slikanja se je naučil sam. Ni šel po poti danes razvpitih naivcev, vodila ga je čista želja po slikanju in skromno, vendar trdno prepričanje v lastno nadarjenost. Večkrat je že razstavljaj, skupno z amatersko likovno skupino „Vladimir Lamut“. Danes prvič razstavlja samostojno.

Slike Jožeta Kotarja so formalno in vsebinsko povezane s Šentjernejem. Slikar dobro pozna to pokrajino. Bolj pomembno pa je spoznanje, da ga

(Nadaljevanje na 16. strani)

Slikar Jože Kotar ob eni svojih najljubših slik.

Razstava slikarja Jožeta Kotarja v Šentjerneju

(Nadaljevanje s 15.strani)

muči problem minljivosti v idiličnem in večno ponavljajočem se ritmu narave. Kljub toplemu in bogatemu koloritu, ki so ga narekemale jesenske barve, diha iz njegovih slik melanholično, otožno in celo pesimistično spoznanje o nezadržanem propadanju. Zdelo se mu je pomembno in celo potrebno, da vsaj na platnu ohrani osamljene domačije, vinske hrame in naravne posebnosti, ki danes so, jutri pa jih po vsej verjetnosti ne bo več. Tako jim daje novo, trajnejšo svežino. S čisto risbo, dovolj zgovorno

kompozicijo in svežimi, toplimi barvami pa je tudi s tehnične plati pokazal dokaj zrel in resen pristop k slikarstvu. In kaj sem si mislil jaz na tej razstavi? Srečen sem bil, da je mlad nadarjen umetnik odprl prvo razstavo v tovarni. Ne beži v galerijo, zna ostati blizu svojim ljudem. Toplina in vzdušje po otvoritvi in ob ogledovanju sta pokazali, da so mu Iskraši hvaležni za doživetje in pogled v zakladnico nadarjenega slikarja.

F. Kotar

Smučanje z Yugotoursom — smučanje za vsakogar!

Izbrali smo za vas široko paletu poznanih smučarskih centrov v Jugoslaviji, Avstriji in Italiji, pa tudi nekaj manjših krajev za tiste, ki ne preneajo čakanja v vrstah pred žičnicami.

Pri večini krajev so podane vse možnosti — 7 ali 9-dnevni aranžmaji, z vlakom, autobusom, ali z lastnim prevozom, od skromnejših penzionov s prenočiščem in zajtrkom do boljših hotelov s polpenzionom ali polnim penzionom, s tedensko karto za smučanje, ali brez nje. V mnogih krajih obstaja brezplačen prevoz s ski-busom od hotela, ali od autobusne postaje do žičnice in nazaj.

Primer cene za člane kolektiva Iskre:

En teden bivanja v hotelu DIANA v Radstadtu stane pri lastnem prevozu in bivanjem v dvoposteljni sobi s prho in WC in s polpenzionom samo din 1.880 na osebo.

Zahtevajte prospekt z vsemi detajli pri dejavnosti za rekreacijo in letovanje, Iskra Invest servis, Ilirska 27, telefon (061) 325-589

ODBOJKARSKI TURNIR

V torek, 28. novembra 1978, je bil v telovadnici osnovne šole „Stane Žagar“ tradicionalni odbojkarški turnir v počastitev dneva republike, ki ga vsako leto organizira eno od podjetij Lipniške doline. Tokrat je organizacija zaupana podjetju UKO — Kropa.

Sodelujoče ekipe:

Plamen Kropa I. in II. moška ekipa
UKO Kropa moška ekipa
Iskra Mehanizmi Lipnica moška in ženska ekipa
Iskra Instrumenti Otoče moška in ženska ekipa

Organizacija turnirja je bila zelo dobra, tako da je tekmovalje potekalo v najlepšem redu. Veselje je bilo gledati tekmovalce, kako se srčno borijo za naslov prvaka oz. najboljšo uvrstitev.

Da bi finalno srečanje potekalo povsem korektno, oz. da so bile izločene enostranske odločitve sodnika, je vodil to srečanje „inozemski“ sodnik.

Ravno tako je bila posebnost finalnega srečanja zelo hitra in dinamična igra, ekipe Plamena I. in Iskre Mehanizmi, in je bilo res težko napovedati zmagovalca. Prvi niz je celo pripadel ekipi Iskra Mehanizmi, vendar le ta v nadaljevanju ni vzdržala močnega pritiska ekipe Plamena I., ki je bila mlajša in „uigrana“ in je povsem zaslužno zmagala.

Uvrstitev:

Moški

1. mesto

2. mesto

3. mesto

4. mesto

5. mesto

Ženske

1. mesto

2. mesto

Plamen I. Kropa

Iskra Mehanizmi Lipnica

Iskra Instrumenti Otoče

UKO Kropa

Plamen II. Kropa

Iskra Mehanizmi Lipnica

Iskra Instrumenti Otoče

Lahko trdim, da je turnir popolnoma uspel, vsa zahvala gre organizatorju UKO — Kropa in nenazadnje vsem sodelujočim. Podobnih prireditev si želimo še več.

Janez Debelak

PREHODNI POKAL JLA

V petek, 24. novembra, je bilo organizirano strelsko tekmovalje s polavtomatsko puško v počastitev dneva JLA za prehodni pokal. Organizatorji tega tradicionalnega strelskega tekmovalja so odbori za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito večjih delovnih organizacij v Kranju, pokrovitelj pa Iskra Elektromehanika Kranj.

Na tekmovalju je sodelovalo 32 strelk in strelcev iz osmih delovnih organizacij in ekipa JLA. Med posamezniki je bil najboljši Vinko Frelj iz Planike, med ekipami pa strelci prve ekipe Save, ki so osvojili tudi lep prehodni pokal, ki ga jim je izročil v imenu pokrovitelja Avrelj Tronkar, namestnik predsednika odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito Elektromehanike, ki je vsem strelkam in strelcem čestital za dosežene uspehe. Pokrovitelj prihodnjega tekmovalja bo tovarna Planika.

Rezultati:

1. Vinko Frelj (Planika) 80 krogov, 2. Marjan Repič (JLA) 74 krogov, 3. Franc Naglič (Iskra) 73 krogov, 4. Lado Lacko (Sava) 72 krogov, 5. Blaž Studen (Sava) 71

PLANINSKI IZLET V NEZNANO

Za zaključek planinske sezone bo organiziralo Planinsko društvo Iskra v soboto, 16. 12. 1978, izlet v neznano.

Udeleženci izleta se bomo dobili v soboto ob 8. uri na Trgu revolucije pred poslovno stavbo Iskre. Peljali se bomo z avtobusom in nato nadaljevali peš. Hoje bo približno 4—5 ur.

Cena izleta je 40 din.

Prijave z vplačili sprejema: Planinsko društvo Iskra, Ljubljana, Ilirska 27, tel.: 325-587.

Primož Bernot

Smučarski tečaji

Tudi letos bomo v času zimskih počitnic organizirali smučarske tečaje v Gozd Martuljku. Tečaji bodo 7-dnevni, nastanitev v penzionu Špič, v ceno pa je poleg polnih penzionov všteto še učenje smučanja.

Izmene:

21. — 28. jan. 1979

28. jan. — 4. feb.

4. feb. — 11. feb.

Cena aranžmaja je za odrasle 1.600 din in za otroke do 15 let (rojene vključno v letu 1964) 1.300 dinarjev. Prijave sprejema Iskra Invest servis, dejavnost za rekreacijo in letovanje, Ljubljana, Ilirska 27, tel.: 325-587 ali 325-589. Ob prijavi je treba vplačati akontacijo 500 din, ostanek plačila pa poravnati najkasneje 10 dni pred tečajem, vse na žiro račun: 50101—601—17218 Iskra Invest servis.

krogov, 6. Lidija Vodopivec (TOC) 70 krogov, 7. Safet Handžić (JLA) 70 krogov, 8. Brane Dežman (Sava) 68 krogov, 9. Franc Pagon (IBI) 68 krogov, 10. Tine Sušnik (Tekstilindus) 67 krogov itd.

Med ekipami pa je zmagala prva ekipa Save z 271 krogi pred Planiko z 262 krogi, ekipa JLA z 260 krogi, četrta je bila ekipa Iskre z 242 krogi, peti IBI z 242 krogi itd.

J. Kuhar

USPEH NA TEKMOVANJU

Zveza telesnokulturnih organizacij Ljubljana-Center je priredila tekmovalje v namiznem tenisu za leto 1978. Tekmovalje je potekalo v dvorani kopališča Kodeljevo in to od 28. oktobra do 25. novembra ob sobotah. Vse prijavljene ekipe, so bile razdeljene v pet skupin po 6 ekip. Ženske so tekmoval v dveh skupinah. Avtomatika, ki je bila prijavljena pod imenom AD HOC 78 je igrala v standardni postavi: vodja ekipe in igralec Trančar Jože, Kranjc Stefan, Gale Janez in Gabruč Miran.

Končni rezultati tekmovalja, ki je bilo izredno zanimivo in za poznavalce namiznega tenisa privlačno so bili naslednji:

Avtomatika : ZSMS Vodmat	5:0
Avtomatika : Petrol	5:0
Avtomatika : Jugotekstil	5:0
Avtomatika : KS Vodmat	1:5

S petimi zmagami v predtekmovalju in tremi v finalu si je Avtomatika priborila drugo mesto. Ta uspeh ponovno potrjuje delavnost in zagnanost članov namiznoteniške sekcije.

Omeniti moram še našo udeležbo na izredno močnem turnirju, ki ga je priredila Zveza telesnokulturnih organizacij Ljubljana—Bežigrad, kjer se je Avtomatika med 16. nastopajočimi uvrstila na odlično tretje mesto.

Zato iskrene čestitke vsem nastopajočim!

Jože Trančar

ZMAGA AVTOELEKTRIKE

Na drugem športnem srečanju med Avtoelektriko in Meblom je sodelovalo okrog 150 športnikov. Srečanje je letos organizirala komisija za šport in rekreacijo pri sindikatu Avtoelektrike. V lepem sončnem vremenu so se vse tekme odvijale v športnem parku v Novi Gorici. Delavci obeh kolektivov so se pomerili v osmih moških in štirih ženskih panogah. Zaključek srečanja je bil v prostorih kegljišča. Sklepní zmagovalac je tudi letos ekipa Avtoelektrike, ki je prejela tudi pokal v trajno last.

Rezultati po posameznih panogah:

Panoga	Avtoelektrika :	Meblo
Košarka	80 :	29
Nogomet	0 :	3
Rokomet	16 :	15
Namizni tenis — moški	5 :	3

ZAHVALA

Ob nenadni smrti dragega očeta

LADISLAVA SEVČNIKARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam TOZD TEA za izrečeno sožalje, venec, cvetje in denarno pomoč. Hvala tudi vsem, ki ste ga spremili na njegovo zadnjo pot

sin Miran z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi

moje drage mame

MARIJE FARIČ

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem relejnih enot TOZD ATC za podarjeni venec, izraze sožalja in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti

hčerka Vera Naglič

ZAHVALA

Ob težki izgubi

mojega dragega očeta

JANEZA PILARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem na liniji relejnih enot TOZD ATC za izraze sožalja, darovani venec in spremstvo na njegovi zadnji poti

žalujoča hčerka

Ivanka Vrhovnik.

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

JOŽICE HAFNAR

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v TOZD RTC za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti

sin Dušan

Namizni tenis — ženske

0 : 3
698 : 658
472 : 444
2404 : 2386
1365 : 1471
1 : 1
2 : 0
26 : 18

Ilko Vidic

PRVENSTVO ISKRE ELEKTROMECHANIKE NAGLIČU IN MARNOVI

Letošnje prvenstvo v streljanju Iskre Elektromehanike z zračno puško se je vršilo v strelskem domu Staneta Kovačiča na Primskem pri Kranju. Na tem tekmovalju so sodelovali le strelci, ki so bili najboljši na prvenstvih po TOZD. Med 50 strelci je zmagal Franc Naglič, med ženskami pa Marinka Marn. Med ekipami je bila prva ekipa ERO, med ženskimi pa ekipa iz TEA.

Rezultati:

1. Naglič Franc ERO 184 krogov, 2. Plestenjak Marko ERO 183, 3. Strniša Franc TEA 178, 4. Zupančič Tine Števec 178, 5. Hafner Janez Števec 174, 6. Šilar Janez ATC 173, 7. Rozman Rajko Orodjarna 172, 8. Kmetič Karlo Vzdrževanje 172, 9. Lombar Jože Orodjarna 171, 10. Malovrh Božo DSSS 171, 11. Pretnar Vili ERO 170, 12. Šparovec Viki Orodjarna 170, 13. Umnik Zoran ATC 169, 14. Bešter Stane Mehanizmi 167, 15. Pavlin Darko Števec 167 krogov itd.

Med ženskami je zmagala Marinka Marn TOZD TEA s 155 krogi pred Lidijo Razinger TOZD Mehanizmi s 149 krogi in Černelc Stanko ERO s 147 krogi. Na četrtem mestu je Sonja Možina iz ERO, na petem pa Martina Oman TEA, obe s 136 krogi itd.

Med moškimi ekipami je letošnji zmagovalac Elektromehanike prva ekipa iz TOZD ERO s 699 krogi pred Orodjarno s 676 krogi in prvo ekipo Števec s 662 krogi. Na četrto mesto se je uvrstila ekipa iz ATC, s 652 krogi, peti pa so bili strelci iz TEA s 625 krogi.

Vrstni red ženskih ekip: 1. TOZD TEA 420 krogov, 2. TOZD ERO 417 krogov, 3. TOZD Mehanizmi 364 krogov.

Janez Kuhar

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD TEA — Struženi deli za izraze sožalja in denarno pomoč

hčerka Fani Slak.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi

najinega dragega očeta

LUDVIKA JERALE

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem v TOZD ERO in oddelku Duroplastov za izrečeno sožalja in denarno pomoč

žalujoči hčerki Ljudmila

Stipič in Ana Fister

ZAHVALA

Ob izgubi moje drage mame

MARIJE

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem priprave dela TOZD Stikala za podarjeni venec, izrečena sožalja ter spremstvo na njeni zadnji poti

sin Mirko z družino

KOŠARKARSKI TURNIR ZAKLJUČEN

V mesecu oktobru in novembru je bil v okviru TOZD TELA organiziran košarkarski turnir, ki se ga je udeležilo sedem ekip. Samo tekmovalje je potekalo v turnirskem sistemu tako, da je vsaka ekipa odigrala šest tekem. Ugotovimo lahko, da je tekmovalje uspelo, saj so se vse ekipe dobro pripravile, same tekme pa so bile na dokaj visoko kvaliteten ravni. Posebno pa je potrebno poudariti veliko borbenost vseh nastopajočih ekip. Na koncu tekmovalja je bila organizirana tudi zakuska za vse sodelujoče poleg teh pa so bili povabljeni na zaključek tudi vsi športniki TOZD in predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Čeprav sam vrstni red ekip ni najbolj pomemben, saj je bil cilj organizatorja predvsem to, da vključijo v tekmovalje čim več delavcev, naj pa na koncu omenimo.

Prvo mesto in s tem pokal prireditelja si je priborila ekipa oddelka Orodjarne, ki je imela najbolj izenačeno moštvo. Druga je bila ekipa Kontrole, tretja ekipa vodstva,